

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра менеджменту, маркетингу та економіки

Бакалаврська кваліфікаційна робота на тему:

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА (НА
ПРИКЛАДІ КП ВМР "ВІННИЦЯМІСЬТЕПЛОЕНЕРГО")

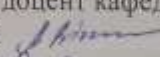
Виконав: студент 4 курсу, групи МЗД-206
спеціальності 073 «Менеджмент»

(шифр і назва спеціальності)

Мукоїд Ю.В.

Керівник:

к.е.н., доц., доцент кафедри ММЕ

Вітюк А. В.

« 6 » червня 2024 р.

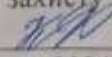
Рецензент:

К.е.н., доц., доцент кафедри ПЛМ

Пілявоз Т.М.

« 8 » червня 2024 р.

Допущено до захисту

Зав. кафедри Карачина Н.П.

« 12 » червня 2024 р.

Вінниця ВНТУ – 2024 рік

Вінницький національний технічний університет
 Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
 Кафедра менеджменту, маркетингу та економіки
 Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
 Галузь знань – 07 Управління та адміністрування
 Спеціальність – 073 – «Менеджмент»
 Освітньо-професійна програма – Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ
 завідувач кафедри ММЕ
 д.е.н., професор Карачина Н.П.

«15» березня 2024 р.

ЗАВДАННЯ
НА БАКАЛАВРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ
 Мукоїд Юлії Володимирівні

- Тема роботи: Удосконалення управління активами підприємства (на прикладі КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»)
 Керівник роботи: Вітюк Анна Валеріївна к.е.н., доцент
 затверджені наказом ВНТУ від від «11» березня 2024 року №80.
- Строк подання студентом роботи: 5 червня 2024 р.
- Вихідні дані до роботи: форма №1 «Баланс», форма №2 «Звіт про фінансові результати» (додаток В).
- Зміст текстової частини: теоретико-методичні основи активів підприємства; аналізування активів підприємства КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»; удосконалення системи управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго».
- Перелік ілюстративного матеріалу: таблиці: динаміка коефіцієнтів платоспроможності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго», SPACE-аналіз підприємства КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго», класифікація кризових тенденцій і їх причин КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго», узагальнення результатів PEST аналізу КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго», аналіз показників рентабельності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго», основні фінансові показники виробничо-господарської діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго», аналіз складу, структури та динаміки активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»; рисунки: склад активів підприємства, зміна інтегрального показника ефективності управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго», структура необоротних активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» у 2023 році, структура оборотних активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» у 2023 році, вектор стратегії КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» в системі координат SPACE.

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	Вітюк А.В. доцент кафедри ММЕ		

7. Дата видачі завдання «15» березня 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів бакалаврської кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Пр
1	Формування та затвердження теми бакалаврської дипломної роботи (БКР)	березень	
2	Виконання спеціальної частини БКР. Перший рубіжний контроль виконання БКР. (1-й розділ БКР)	березень-квітень	
3	Виконання спеціальної частини БКР. Другий рубіжний контроль виконання БКР. (2-й розділ БКР)	травень	
4	Виконання спеціальної частини БКР. Третій рубіжний контроль виконання БКР. (3-й розділ БКР)	травень-червень	
5	Нормоконтроль БКР. Попередній захист БКР	1-а декада червня	
6	Рецензування БКР	2-а декада червня	
7	Захист БКР	2,3-я декада червня (за графіком)	

Студент

Керівник роботи

(підпис)

(підпис)

Мукоїд Ю.В.

Вітюк А. В.

АНОТАЦІЯ

Бакалаврська кваліфікаційна робота складається з 107 сторінок формату А4, на яких є 16 рисунків, 21 таблицю, список використаних джерел містить 51 найменування.

Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ управління активами підприємства та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності використання активів підприємства.

В першому розділі розкрито теоретико-методичні основи активів підприємства: досліджено сутність категорії «активи» та їх значення; визначені теоретичні основи управління активами; виявлені підходи до оцінювання активів підприємства. В другому розділі проведено оцінювання фінансово-економічної діяльності та надано загальну організаційно-економічну характеристику КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»; здійснено оцінювання активів підприємства КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго». В третьому розділі розроблено систему управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго».

Ключові слова: управління, необоротні активи, оборотні активи, підприємство, дебіторська заборгованість

ABSTRACT

The bachelor's thesis consists of 107 A4 pages, which contain 16 figures, 21 tables, the list of sources used contains 51 titles.

The purpose of the bachelor's qualification work is to study the theoretical foundations of enterprise asset management and develop recommendations for increasing the efficiency of enterprise asset use.

In the first chapter, the theoretical and methodological foundations of the company's assets are disclosed: the essence of the "assets" category and their meaning are investigated; the theoretical foundations of asset management are defined; identified approaches to the assessment of enterprise assets. In the second section, an assessment of the financial and economic activity was carried out and the general organizational and economic characteristics of the KP VMR "Vinnytsiamiskteploenergo" were provided; an assessment of the assets of the enterprise KP VMR "Vinnytsiamiskteploenergo" was carried out. In the third section, the system of asset management of KP VMR "Vinnytsiamiskteploenergo" was developed.

Keywords: management, non-current assets, current assets, enterprise, receivables

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Наукові засади трактування категорії «активи»: сутність та значення	6
1.2 Теоретичні основи управління активами підприємства	16
1.3 Методичні підходи до оцінювання активів підприємства	27
2 АНАЛІЗУВАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА КП ВМР «ВІННИЦЯМІСЬКТЕПЛОЕНЕРГО»	37
2.1 Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»	37
2.2 Аналізування основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства	50
2.3 Оцінювання активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»	64
3 УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ КП ВМР «ВІННИЦЯМІСЬКТЕПЛОЕНЕРГО»	76
3.1 Напрями розвитку системи управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»	76
3.2 Розробка заходів підвищення ефективності управління активами КП ВМР "Вінницяміськтеплоенерго"	85
3.3 Економічний ефект від запровадження запропонованих заходів підвищення ефективності управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»	91
ВИСНОВКИ	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	104
ДОДАТОК А (обов'язковий). Протокол перевірки кваліфікаційної роботи на наявність текстових запозичень	111
ДОДАТОК Б (обов'язковий). Фінансова звітність підприємства КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»	112
ДОДАТОК В (обов'язковий). Ілюстративний матеріал	121

ВСТУП

Актуальність теми. На тлі відновлення економіки важливість ефективного управління активами підприємства стає все більш актуальною для сталого розвитку та конкурентоспроможності підприємств. Втім, для відновлення економіки існує багато викликів і водночас можливостей для бізнесу. В цілому, забезпечення успіху у діяльності виробничих підприємств, передбачає виявлення резервів не лише у напрямку зростання прибутку, а й потребує досягнення раціонального використання усіх наявних ресурсів, чільне місце у яких належить активам.

Ефективне використання активів дозволить мінімізувати операційні та фінансові ризики, сприяти підвищенню оборотності вкладених ресурсів, а також зменшить потребу у зовнішніх фінансових ресурсах. Забезпечити ефективне використання активів є неможливим без управлінського процесу в даній галузі, що відповідно зумовило актуальність даного наукового дослідження. У цьому контексті управління активами визначається як стратегічний підхід до оптимізації використання ресурсів для досягнення максимальної ефективності та цінності для підприємства.

Серед сучасних наукових підходів щодо трактування основних засобів варто виділити наукові праці таких науковців як Сердюкова К. Г., Андруха К. С., Поліщук М. П., Михайленко П. П., Панасовського Ю. В., Ковальова В. В., Олійник Т.О., Бутинця Ф. Ф., Василенко Ю. А., Кужельного Н. В., Сопко В. В., Сердюк В. Н., Сухарський В. С. та ін. Глибокий аналіз зазначених поглядів, дозволив зробити висновок що досі не сформовано однозначного пояснення сутності категорії «активи» та особливостей управління нею.

Мета та завдання роботи. Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ управління активами підприємства та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності використання активів підприємства.

Основними завданнями бакалаврської кваліфікаційної роботи є такі:

- розглянути поняття активів підприємства та їх класифікацію;
- дослідити теоретичні аспекти управління активами підприємства;
- розкрити методичні аспекти оцінювання ефективності використання активів підприємства;
- охарактеризувати загальні особливості діяльності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»;
- провести аналізування динаміки основних економічних показників діяльності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»;
- оцінити ефективність використання активів підприємства КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»;
- розкрити напрями розвитку системи управління активами КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»;
- розробити заходи підвищення ефективності управління активами КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»;
- оцінити економічний ефект від запровадження запропонованих заходів підвищення ефективності управління активами КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго».

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт дослідження – процес формування ефективного управління активами на КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго».

Предмет дослідження – теоретико-методичні та прикладні аспекти забезпечення ефективності управління активами підприємства на прикладі КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго».

Методи досліджень:

1. теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу - для дослідження загальних понять активів підприємства, особливостей управління активами та способів їх оцінювання;
2. емпіричні - для визначення поняття «активи»;
3. системного і комплексного підходу - для обґрунтування теоретичних та методологічних підходів до проведення економічного дослідження стану підприємства;

4. статистичного аналізу - для оцінювання обсягів, стану та структури активів;
5. статистичні та графічні - для аналізу стану і тенденцій динаміки результатів діяльності підприємства;
6. порівняння і метод відносних величин – для зіставлення фактичних даних звітного і базисного років при оцінюванні тенденцій розвитку;
7. ряди динаміки – при оцінюванні тенденцій розвитку підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Практична значимість роботи полягає у можливіму врахуванні одержаних результатів бакалаврської кваліфікаційної роботи та ряду запропонованих заходів на досліджуваному підприємстві на етапі господарської діяльності підприємства для здійснення адекватної політики підвищення ефективності управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго».

Апробація результатів бакалаврської кваліфікаційної роботи здійснювалася на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи». URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2024/paper/view/21459>

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Наукові засади трактування категорії «активи»: сутність та значення

Сучасні ринкові умови здійснення господарської діяльності показують, що розвиток економічних відносин і посилення конкуренції все більше змушують підприємців вирішувати проблеми управління активами. Кожне підприємство створює власну політику управління активами. Ця політика враховує деталі діяльності компанії та вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, визначає необхідні потреби в активі, визначає його склад, структуру та джерела фінансування. Від ефективності використання матеріальних і фінансових активів залежать результати в усіх сферах господарської діяльності, що гарантує розвиток підприємства як важливої системи. Саме тому управління активами є важливим моментом у діяльності підприємств.

За таких умов уточнення понятійного апарату є першою передумовою ефективного наукового дослідження. Це пояснюється тим, що він забезпечує єдиний підхід до тлумачення категорій і дає змогу виділити ознаки, характерні для того чи іншого об'єкта. Категорія «активи» є дуже важливою категорією в бухгалтерському, фінансовому, управлінському, юридичному та інших аспектах господарської діяльності компанії хоча категорія походить від теорії бухгалтерського обліку і відноситься до складання бухгалтерського балансу підприємства. «Актив» у перекладі з латинської означає діяльний, активний [1].

У науковій економіко-фінансовій літературі різні вчені по-різному підходять до трактування категорії «активи» (табл.1.1) зокрема їх трактування в певних аспектах відрізняються, а іноді й суперечать один одному.

Згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), актив – це ресурс, контрольований суб'єктом господарювання в результаті минулих подій, від якого очікують надходження майбутніх економічних вигід для суб'єкта господарювання.

Таблиця 1. 1 – Морфологічний аналіз категорії «активи підприємства»

Автор (и)	Трактування категорії	Ключовий підхід
1	2	3
Як об'єкт власності		
Сердюков К.Г., Андруха К.С.	Активи підприємства – це ресурси, які створюються під час заснування суб'єкта господарювання, надходять до підприємства через господарську діяльність, стають доступними для використання підприємством та збільшують майбутні економічні вигоди [2]	Ресурси, що були сформовані під час створення підприємства
Поліщук М.П., Михайленко П.П.	Активи – ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [3]	Ресурси, контрольовані підприємством.
Панасовський Ю.В. та ін.	Активи – ресурси, які контрольовані підприємством в результаті минулих подій і від яких очікуються деякі економічні вигоди для суб'єкта господарювання в майбутньому [4]	
Олійник Т.О.	Активи підприємства – це контрольовані підприємством ресурси, використання яких зумовлює збільшення економічних ефектів [5]	
Ковальов В.В.	Активи підприємства – це ресурси, які перебувають у розпорядженні підприємства і, використання яких веде до збільшення економічних вигід у майбутньому [6]	Ресурси наявні у розпорядженні підприємства.
Репіна І.М.	Активи підприємства – це варіативна частина його ресурсів, яка обирається суб'єктом господарювання для здійснення підприємницької діяльності за схваленої бізнес-моделі через свою здатність, з урахуванням фактору часу та ризику, приносити економічну вигоду та забезпечувати конкурентоспроможність підприємства на конкретному ринку [7]	Варіативна частина ресурсів підприємства.
Бланк І.О.	Активи підприємства – це контрольовані ним економічні ресурси, сформовані за рахунок інвестованого в них капіталу, які характеризуються детермінованою вартістю, продуктивністю і здатністю генерувати дохід, постійний оборот яких у процесі використання пов'язаний із чинником часу, ризику та ліквідності [8]	Ресурси, сформовані за рахунок інвестованого в них капіталу.

Продовження табл. 1.1

1	2	3
Іванчук Н.В.	Активи підприємства – це ресурси, сформовані за рахунок інвестованого в них капіталу, контрольовані підприємством внаслідок минулих подій, які характеризуються детермінованою вартістю, продуктивністю і здатністю генерувати дохід, постійний оборот яких у процесі використання пов'язаний з чинником часу, ризику й ліквідності та призведе до отримання економічних вигод у майбутньому [9]	
Лисевич С.Г.	Активи – це економічні ресурси, що використовуються у господарській діяльності підприємства з метою отримання прибутку [10]	Економічні ресурси підприємства.
Чернецька С.А.	Активи – це ресурси, використання яких має в майбутньому призвести до отримання прибутку [11]	Ресурси підприємства
Петруня Н.В.	Активи підприємства є тими ресурсами, які повинні забезпечити ефективне функціонування підприємства ... [12]	
Як об'єкт управління		
Шелудько В.М.	Активи підприємства – це майно в його матеріальній і нематеріальній формах, придбане підприємством за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебувають у його розпорядженні та призначені для використання у фінансово-господарській діяльності з метою отримання прибутку [13]	Майно підприємства в його матеріальній і нематеріальній формах.
Стоянова О.Г.	Активи підприємства – це майно, в його матеріальній і нематеріальній формах, придбане підприємством за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебувають у його розпорядженні та призначені для використання у фінансово-господарській діяльності з метою отримання прибутку [14]	Майно, в його матеріальній і нематеріальній формах
Константюк Н.	Активи підприємства – це майно в його матеріальній і нематеріальній формах, придбане підприємством за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебувають у його розпорядженні та призначені для використання у фінансово-господарській діяльності з метою отримання прибутку [15]	

Продовження табл. 1.1

1	2	3
Соколов Я.В.	Актив – це все майно, яке відображено в інвентаризаційному описі, тобто актив розуміється як: майно, що перебуває у власності підприємства [16]	Майно відображене в інвентаризаційному описі.
Як об’єкт інвестування		
Мних Є.В.	Активи підприємства – це засоби суб’єкта господарювання, які потрібні для його функціонування у різних формах діяльності з метою одержання прибутку [17]	Засоби суб’єкта господарювання.
Колодяжна К.С.	Активи підприємства – це господарські засоби, сформовані за рахунок власного і позикового капіталу, що характеризуються продуктивністю і здатністю генерувати дохід внаслідок постійного обороту [18]	Господарські засоби, сформовані за рахунок власного і позикового капіталу
Каціман С.О., позикового капіталу. Шаманська О.І	Активи підприємства являють собою господарські засоби, сформовані за рахунок власного і позикового капіталу [19]	
Як цінність		
Скоробогатова В.В.	Активи – це сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей підприємства, які мають грошову оцінку, а також вартостей, у вигляді зносу, резерву, гудвілу тощо, формування та використання яких призведе до отримання економічних вигод у майбутньому [20]	Сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей підприємства.
Як об’єкт обліку		
Ковалев В.В., Патров В.В.	Активи – величина витрат підприємства, яка утворилася в результаті попередніх операцій та фінансових угод, і понесених ним витрат заради можливих майбутніх доходів [21]	Величина витрат підприємства

Відповідно до стандарту бухгалтерського обліку США SFAC 6, актив — це майбутня економічна вигода, отримана або контролювана окремою організацією в результаті операції або минулої події. Визначення активів згідно з МСФЗ та GAAP США по суті однакові та визначають дві важливі характеристики активу: ресурси, які контролює підприємство, та його оцінки майбутніх економічних вигод. У термінології бухгалтерського обліку активи —

це ресурси підприємства у вигляді певного елемента економічного доходу і є основною основою для відображення активів у балансі.

Національні стандарти бухгалтерського обліку передбачають наявності двох основних умов до трактування поняття активів:

1. суб'єкти господарювання повинні мати право власності на активи;
2. можливість отримання економічних вигід від їх використання в майбутньому.

Втім, подібні положення в трактуванні активів прослідковуються й у законодавстві інших країн (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Трактування категорії “активи” у нормативних актах

Країна	Нормативний документ	Визначення активу
Азербайджан	Закон Азербайджанської Республіки “Про бухгалтерський облік” від 24.03.1995 р. №998 [22]	Відсутнє визначення активу. Майно підприємства - це сукупність оборотних і необоротних активів
Естонія	Закон Естонії “Про бухгалтерський облік” від 01.01.1995 р. [23]	Відсутнє визначення активу. Майно – ресурси, що знаходяться у володінні особи, яка зобов’язана вести бухгалтерський облік
Казахстан	Закон Республіки Казахстан “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” від 28.02.2007 р. № 234 [24]	Активи – ресурси, які контролюються індивідуальним підприємцем або організацією в результаті минулих подій, від яких очікується отримання майбутніх економічних вигід
Молдова	Закон Республіки Молдова “Про бухгалтерський облік” від 04.04.1995 р. №426 [25]	Відсутнє визначення активу. Майно підприємства – це сукупність оборотних і необоротних активів
Туркменістан	Закон Туркменістану “Про бухгалтерський облік” від 20.12.1996 р. [26]	Активний капітал – визначається як сукупність основних засобів, нематеріальних ресурсів (активів), фінансових інвестицій, матеріальних обігових коштів, засобів в поточних розрахунках і грошових коштів
Україна	Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” від 16.06.1999 р. № 996 - XIV [27]	Активи – це ресурси, контрольовані суб'єктом господарювання в результаті минулих подій, від якого очікують надходження майбутніх економічних вигід для суб'єкта господарювання

До основних характеристик активів підприємства належить балансова вартість, продуктивність та спроможність генерувати дохід унаслідок постійного обігу.

Серед властивостей активів підприємства варто відзначити [28]:

1. результатуючі;
2. динамічність;
3. нематеріальність.

Серед основних характеристик активів підприємства науковці виділяють такі:

1. Активи, що використовуються власниками підприємства поділяються на матеріальні та нематеріальні об'єкти;
2. Наявність активів забезпечує безперервність виробничих процесів;
3. Актив є основою для отримання економічних вигід від його використання;
4. Активи можна обмінювати, трансформувати та реконструювати один з одним;
5. Активи формуються на основі минулих подій.

Загалом, активи підприємства – це майно в його матеріальному та нематеріальному проявах, що було придбане підприємством за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебувають у його розпорядженні та призначені для використання у фінансово-господарській діяльності з метою отримання прибутку.

Питання обліку активів у сучасних умовах господарювання зумовлені необхідністю отримання інвесторами та іншими зацікавленими користувачами точної та достовірної інформації про стан та ефективність використання основних засобів, нематеріальних активів та інших видів активів. Важливо приділили особливу увагу існуючим системам обліку активів, які не відповідають вимогам ринку, а умови функціонування підприємств значно розширюють обсяг операцій, що здійснюються з активами: купівля-продаж, нарахування амортизації, страхування, приватизація, реалізація інвестиційних

проектів. Саме тому, для вирішення цих проблем важливо здійснити класифікацію активів, яка є необхідною умовою планування правильного обліку та відтворення активів підприємства (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Класифікація активів підприємства за основними ознаками

Класифікаційні ознаки	Різновиди активів підприємства
1	2
За економічним змістом (залежно від строку та специфіки використання у виробничій діяльності підприємства)	Необоротні (фіксовані) активи – це сукупність матеріально-фінансових ресурсів, що використовуються в його господарській діяльності у своїй натуральній формі тривалий час (більше року) і мають значну вартість окремого об’єкта, а також довгострокове відчуження майна в підприємницьку діяльність інших суб’єктів господарювання (призначені для тривалого використання в процесі фінансово-господарської діяльності)
	Оборотні (поточні) активи – грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом не більше дванадцяти місяців з дати балансу
За рівнем ліквідності	Першокласні високоліквідні активи, термін реалізації(трансформації) яких складає кілька днів без втрати балансової вартості: грошові кошти; частина дебіторської заборгованості, оплата якої відбудеться у семиденний строк; фонди підприємства, на які є підвищений попит з боку ринкової кон’юнктури
	Високоліквідні активи, термін реалізації яких не перевищує один місяць, а реалізаційна ціна складає менш ніж 90% балансової вартості: дебіторська заборгованість, погашення якої відбудеться у тридцяти денний строк; короткострокові фінансові інвестиції (цінні папери), оборотні й інші фонди підприємства, які можуть бути реалізованими за вказаним строком без значної втрати їх вартості.
	Середньоліквідні активи, термін реалізації яких складає до шести місяців, а втрата балансової вартості не перевищує 50%. До цієї групи належить майно підприємства, реалізація якого потребує значного зниження ціни за умови існування помірного попиту з боку ринкової кон’юнктури, морального та фізичного зносу в результаті їх експлуатації: транспортні засоби, машини й устаткування, незавершене будівництво а ін

Продовження табл. 1.3

1	2
	Низьколіквідні активи, які мають термін реалізації від шести до дванадцяти місяців, або втрата балансової вартості яких складає від 50 до 90%: майно підприємства, призначене для поточної господарської діяльності; транспортні засоби й устаткування, які для продовження їх експлуатації потребують значних капітальних вкладень; комп'ютерна і оргтехніка та ін.
	Неліквідні активи, строк реалізації яких перевищує дванадцять місяців, або реалізаційна втрата вартості становить більш ніж 90%: фонди підприємства, на які практично відсутній попит з боку ринкової кон'юнктури; майно, що підлягає списанню за ліквідаційною вартістю
Залежно від місця використання	Активи, що використовуються всередині підприємства (основні засоби, незавершені капітальні вкладення, нематеріальні активи, готівка).
	Активи, що використовуються за межами підприємства (довгострокові фінансові вкладення, дебіторська заборгованість, короткострокові фінансові вкладення).
За формами функціонування	Матеріальні активи (характеризують активи підприємства, що мають матеріальну форму, наприклад, основні засоби, незавершені капітальні вкладення, устаткування, виробничі запаси сировини та матеріалів, запаси швидкозношуваних предметів, обсяг незавершеного виробництва)
	Нематеріальні активи (придбання підприємством прав користування окремими природними ресурсами, майном; патентні права на використання винаходів, «ноу-хау»).
	Фінансові активи (грошові активи в національній та іноземній валюті, дебіторська заборгованість у всіх її формах, коротко- та довгострокові фінансові вкладення).
	Біологічні активи.
За характером фінансових джерел формування	Валові активи (сукупність майнових цінностей (активів) підприємства, які сформовані за рахунок як власного, так і позикового капіталу).
	Чисті активи (характеризують вартісну сукупність майнових цінностей підприємства, сформованих винятково за рахунок його власного капіталу)
За характером участі в різних видах діяльності	Операційні активи (основні засоби; нематеріальні активи, що обслуговують операційний процес; оборотні операційні активи).
	Інвестиційні активи (незавершені капітальні вкладення; довгострокові та короткострокові вкладення; обладнання, призначене до монтажу)

Продовження табл. 1.3

1	2
За характером володіння	Власні активи
	Орендовані (лізингові) активи
	Безоплатно отримані активи.
За термінами експлуатації	Короткострокові активи – це активи призначені для використання або продажу на протязі всього операційного циклу, або дванадцяти місяців від звітної дати. Короткострокові активи представлені в грошових формах або їх еквіваленті, які можуть використовуватися без обмежень.
	Довгострокові активи – це активи, які утримуються на балансі більше одного операційного циклу і не можуть бути швидко конвертовані в грошову форму
За ризиком залучення	Безризикові активи (застосування яких не змінює ступінь ризику діяльності).
	Активи з низьким рівнем ризику (від використання яких зростає ризик, що не здійснює суттєвого впливу на результати роботи підприємства).
	Активи з нормальним рівнем ризику (мають ризик, проте підприємство здатне подолати його вплив в межах існуючих систем управління).
	Активи з високим рівнем ризику (потребують додаткових заходів страхування ризику).
	Активи з критичним ризиком (використання яких призводить до втрат).
За цінами залучення	Оптимальні активи (підвищують ефекти від експлуатації активів, забезпечують розширення виробництва та прибутковості підприємства).
	Ефективні активи (не приносять прямого ефекту від додаткового залучення активів, проте підвищують ефекти та ефективність експлуатації вже наявних активів, часто виступаючи каталізаторами ефективного управління).
	Нейтральні активи (забезпечують можливість експлуатувати наявні активи з попереднім рівнем ефективності, але без залучення яких підприємство неспроможне продовжити господарську діяльність)
	Регресивні активи (дають можливість в короткотерміновому періоді підтримати забезпечення активами, без яких функціонування підприємства неможливе, проте в перспективі призводить до зниження ефектів та господарських втрат)
	Критичні активи (забезпечують підтримання господарських операцій, проте за заміни ринкової кон'юнктури призводять до банкрутства підприємства).

Відповідно до положень бухгалтерського обліку склад активів підприємства можна представити у вигляді рис.1.1.

Рисунок 1.1 – Склад активів підприємства

Необоротні активи призначені для тривалого використання в процесі фінансово-господарської діяльності. До них відносять основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові вкладення, а також незавершене будівництво, довгострокову дебіторську заборгованість тощо.

До оборотних активів підприємства належать товарно-матеріальні запаси, дебіторська заборгованість, ліквідні цінні папери, грошові кошти тощо. Частина оборотних активів повністю використовується протягом одного виробничого циклу, а частина може залишатись невикористаною. Вартість використаних оборотних активів повністю переноситься на вартість виготовленої продукції, а активи поновлюються для забезпечення неперервності виробничого процесу [29].

Таким чином, активи — це різні види економічних ресурсів підприємства, які використовуються в процесі здійснення господарської діяльності. Вони формуються з конкретною метою здійснення господарської діяльності відповідно до місії та стратегії економічного розвитку суб'єкта господарювання та характеризують основу його економічного потенціалу у вигляді сукупної балансової вартості. Активи підприємства повинні відповідати функціональному напрямку роботи підприємства та обсягу діяльності підприємства. Тільки при такій відповідності вони представляють для підприємства певну цінність, як його економічні ресурси, що призначені для використання у наступному період. Активи являються майновими цінностями підприємства, що формуються за рахунок інвестованого у них капіталу. Капітал, що вкладається у бізнес, матеріалізується у формі активів підприємства.

1.2 Теоретичні основи управління активами підприємства

Управління активами — це система принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним формуванням із різних джерел та забезпеченням їх ефективного використання в різних видах господарської діяльності підприємств [30].

Система управління активами підприємства є ключовим фактором підвищення ефективності діяльності підприємств, оскільки розробка та впровадження раціонального підходу до управління активами забезпечує надійну фінансову стійкість, кредитоспроможність та інвестиційну привабливість підприємств. На сьогоднішній день немає єдиної рекомендації чи підходу, який міг би допомогти підприємствам керувати своїми активами для забезпечення ефективності та сталості своєї діяльності, виробництва сучасної, якісної та конкурентоспроможної продукції та завоювання нових ринків, збільшення впровадження інновацій тощо.

Управління активами підприємства тісно пов'язане з прийняттям бізнес-рішень, оскільки розмір активів і їх динаміка є важливими критеріями для

визначення придатності до використання цих активів. Активи є необхідним елементом господарської діяльності підприємства в усі часи, починаючи з моменту його створення і закінчуючи ліквідацією або реорганізацією. Водночас управління активами має впливати на їх обсяг і структуру, а також на потенційно можливу суму залучених кредитів з метою підвищення ефективності використання та раціоналізації використання вже наявних на підприємстві активів.

Головна мета управління активами нерозривно пов'язана з головною ціллю фінансового управління у цілому, яку сучасна економічна теорія визначає як забезпечення максимізації добробуту власників підприємства, що отримує конкретне вираження у максимізації ринкової вартості підприємства [31]. Така ціль дає змогу враховувати чинники часу, доходності і ризику, інтереси власників підприємства. Отже, забезпечення максимізації добробуту власників у поточному та перспективному періодах застосовано як головну мету й до управління активами, яке на сучасному етапі повинно бути побудоване на принципах стратегічного управління.

У зарубіжній господарській практиці управління активами є розвинутою сферою, що має власну теоретичну основу, витoki якої простежуються ще з XIX ст. (табл. 1.2).

Втім, поряд із теоретичним осмисленням наукової категорії «активів підприємства» та особливостей управління ними важливо в першу чергу з'ясувати прикладні аспекти застосування управління активами безпосередньо на підприємствах.

Налагоджений механізм управління активами на підприємстві забезпечує:

1. чітке визначення цілей і завдань управління активами та контроль за їх дотриманням у плановому періоді;
2. удосконалення методик визначення та економічного аналізу ефективності використання активів усіх видів;
3. розробку методичних рекомендацій щодо оптимізації процесів управління активами та їх аналізу та реалізації;

Таблиця 1.2 – Еволюція теорії і практики управління активами

Управлінська концепція	Короткий зміст (по відношенню до активів)	Пріоритетні активи (домінанти)
Управління виробництвом (XIX ст.)	Основні управлінські акценти – на виробництво, а отже, на операційні активи підприємства. Рішення по активах орієнтувалися на дотримання технологій виробництва, збільшення продуктивності активів, економію на експлуатації машин і механізмів, пошук дешевих джерел сировини та матеріалів	Матеріальні активи
Управління підприємством як закритою системою (20-ті роки XX ст.)	Формування функціональних підсистем (фінанси, виробництво, збут, кадри). Підвищення значимості грошей, цінних паперів. Ускладнення рішень у сфері управління активами, поява концепцій, пов'язаних із здійсненням інвестицій в активи, їх фінансуванням та забезпеченням розширеного відтворення	Перенесення акцентів на фінансові активи
Управління бізнесом як відкритою системою (після Другої світової війни)	Формування активів, конкурентоспроможних у ринковому середовищі за складом і структурою. Упровадження стратегічних рішень в управління бізнесом у цілому й активами зокрема для підвищення адаптаційних можливостей підприємства в мінливому зовнішньому середовищі. Підвищення ролі інформації у прийнятті управлінських рішень	Акцент на нематеріальних активах, людському капіталі, правах на інтелектуальну власність
Ідеологія вартісного управління (60–80-ті роки XX ст.)	Підвищення корпоративної вартості. Створення довгострокових стратегій розвитку, включаючи стратегії формування й управління активами. Удосконалення обліку та звітності щодо активів. Підвищення фінансової прозорості	Нарощування сукупних активів
Концепція капіталізації (друга половина XX ст.)	Зростання ролі і значення довгострокового капіталу, який представлений в активах балансу необоротними активами, а в пасивах – власним капіталом та довгостроковими зобов'язаннями і забезпеченнями. Нарощування активів довгострокового характеру	Нарощування необоротних активів передусім за рахунок нематеріальних активів, включаючи бренд
Концепція економічного росту (друга половина XX ст. – початок XXI ст.)	Макроекономічний ріст за рахунок зростання економічних агентів	Ріст чинників виробництва в поєднанні з трансфертами ззовні (інноваційних, освітніх, соціальних та інших детермінантів росту)

4. використання економічних методів і моделей у процесах управління активами, особливо аналізу та планування;
5. розробку методів оперативного управління високоліквідними активами;
6. розробку загальної стратегії управління активами;
7. акцентування уваги на використанні внутрішнього левериджу в процесі управління активами [32].

Рисунок 1.2 – Завдання управління активами підприємства

Головною метою ефективного управління активами є забезпечення прибутковості та стабільного розвитку підприємства через забезпечення раціонального використання всіх видів активів з метою формування високої конкурентоспроможності підприємства. Для її реалізації необхідно вирішення наведеного на рис. 1.2 розподілу завдань ефективного управління оборотними

та необоротними активами з метою отримання максимально об'єктивної оцінки стану активів підприємства.

Зважаючи на складність самого у правлінського процесу, важливо систематизувати етапи управління активами (рис.1.3).

Рисунок 1.3 – Етапи управління активами підприємств [33]

У цілому управління активами підприємства має бути спрямоване на забезпечення ефективності їх використання. Усі ризики та фактори, що

впливають на активи підприємства та враховуються під час управління, можна систематизувати таким чином:

1. Виробничі витрати – збільшення витрат на виробництво призводить до зменшення валового прибутку, що впливає на операційний прибуток і призводить до зменшення оборотних активів;
2. Збутова діяльність – від того настільки ефективною є збутова діяльність залежить обсяг реалізації продукції, розмір витрат на збуту та дебіторської заборгованості, що в сукупності вплине на рівень оборотності оборотних активів та ефективність використання основних засобів;
3. Цінова політика – коливання цін на готову продукцію і виробничі запаси впливає не тільки на рівень чистого прибутку, який є основним показником ефективності використання активів, а й на рентабельність основної діяльності;
4. Кредитна політика підприємства – чим ефективніша кредитна політика, тим швидше відбуватиметься погашення дебіторської заборгованості, тим самим зменшуючи потребу в кредитах для фінансування та зменшуючи фінансові ризики, пов'язані зі структурою капіталу, підвищується прибутковість активів;
5. Фінансова діяльність - Ефективна фінансова діяльність забезпечує оптимальну структуру капіталу та відповідно впливає на ліквідність активів і здатність компанії повністю виконувати свої зобов'язання вчасно.

Оскільки активи включають оборотні та необоротні, управління активами також найбільш оптимально може бути розглянуте зважаючи на особливості оборотних та необоротних активів.

1. Управління оборотними активами

Систему управління оборотними активами можна визначити як систему цілеспрямованих та узгоджених взаємозв'язків між суб'єктом та об'єктом управління шляхом реалізації функцій управління із використання сформованих методів, засобів, механізмів і фінансово-економічних інструментів аналізу,

дослідження, перетворення пов'язаних між собою процесів розподілу, формування, використання, контролю оборотних активів і джерел їх фінансування за обсягом, структурою та складом за умови врахування внутрішніх та зовнішніх загроз та з метою підвищення рівня фінансової стійкості [34].

Об'єктами управління є економічні відносини, що виникають під час руху товарно-матеріальних цінностей, кредитів, дебіторської заборгованості, залишків грошових коштів, оборотних коштів у процесі формування, зберігання та реалізації.

Управління оборотними активами більшою чи меншою мірою здійснюється зборами засновників, радами директорів, фінансовими та комерційними відділами і навіть бізнес-асоціаціями за допомогою спеціальних методів, які дають їм цілеспрямований вплив на оборотні активи, співробітників тощо. Водночас вони мають свої управлінські прийоми і методи, характерні для управлінської діяльності в цілому, що виражаються в реалізації функцій управління.

Політика управління оборотними активами – це комплекс заходів, що виражаються, з одного боку, у визначенні достатнього рівня і раціональної структури оборотних активів (підходу до формування оборотних активів), а з іншого – у визначенні їх розміру та структура джерел фінансування (підхід до фінансування оборотних активів). Іншими словами, політика управління оборотними активами є специфічним поєднанням фундаментального підходу та підходу фінансування.

Проаналізувавши результати досліджень науковців, можна запропонувати стандартизований для всіх суб'єктів господарювання алгоритм управління ліквідними активами компаній, незалежно від розміру, форми власності та сфери діяльності (рис. 1.3).

На першому етапі здійснюється аналіз фінансової звітності підприємства, а саме динаміка загальної суми оборотних коштів, складу оборотних активів

Рисунок 1.3 – Алгоритм управління оборотними активами підприємства
[35]

На другому кроці визначається новий підхід до формування оборотних активів за рахунок операційного капіталу підприємства. Теорія фінансового менеджменту розглядає три основні підходи до формування ліквідних активів компанії: помірний підхід, консервативний підхід та агресивний підхід (рис. 1.4).

На третьому етапі оптимізується обсяг оборотних активів. Така оптимізація здійснюється на основі певної політики щодо формування оборотних активів, яка має забезпечити ефективність використання оборотних коштів та рівень ризику на певному рівні.

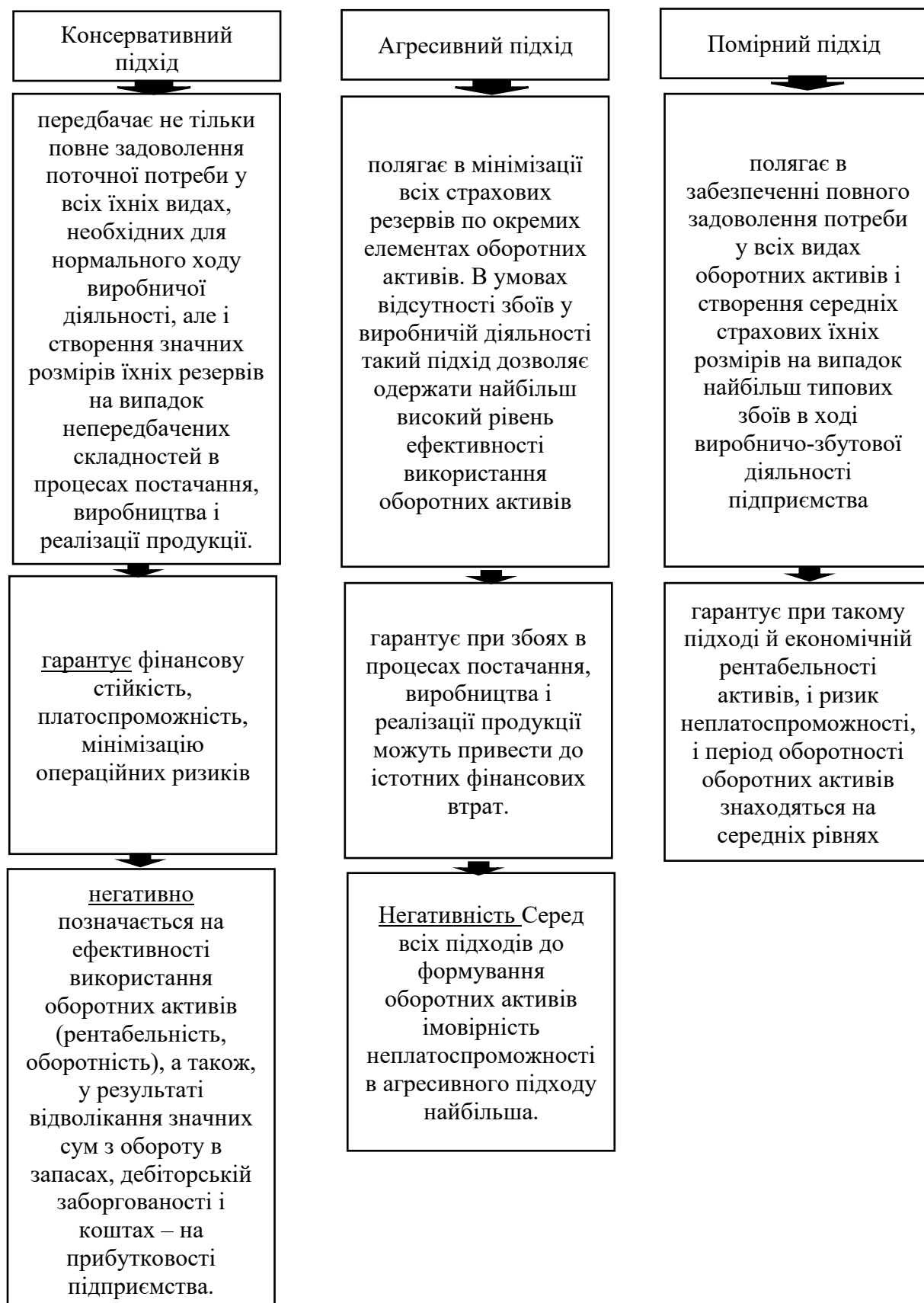

Рисунок 1.4 – Підходи до формування оборотних активів [36]

Оптимізація співвідношення постійної та змінної частин оборотних засобів, що використовуються в операційному процесі, є четвертим етапом.

П'ятий етап забезпечує необхідну ліквідність розміщених активів, сформованих за рахунок оборотних коштів.

Шостий, завершальний етап забезпечує підвищення рентабельності оборотних коштів. Його обсяг має бути спрямований на отримання певного прибутку за рахунок виробничо-збутової діяльності.

Зазначений алгоритм типово поширюється на всі види оборотних активів.

2. Управління необоротними активами

Незважаючи на різноманітність складу необоротних активів, що знаходяться в експлуатації підприємства, основна мета управління необоротними активами полягає у забезпеченні своєчасного їх відновлення та підвищенні ефективності використання. На основі цього розроблено політику управління основними засобами підприємства. Вона є частиною загальної фінансової стратегії підприємства і полягає в забезпеченні своєчасного оновлення основних фондів та їх ефективного використання. Довгострокова політика управління необоротними активами є частиною загальної фінансової стратегії підприємства.

Політика управління необоротними активами підприємства формується за такими етапами:

1. Аналіз основних засобів підприємства за минулі періоди;
2. Оптимізація загального обсягу та складу необоротних активів підприємства;
3. Забезпечувати своєчасне оновлення необоротних активів
4. Забезпечення ефективного використання необоротних активів підприємства;
5. Формування та оптимізація принципів структури фінансування необоротних активів [37].

Управління необоротними активами означає спостереження, облік, відтворення та вплив на необоротні активи з метою їх максимально ефективного

використання в корпоративних процесах. Відповідно управління необоротними активами охоплює етапи планування; прийняття та реалізацію рішень; а також контролю та аналізу наслідків запровадження означених рішень [38].

Метою управління необоротними активами є забезпечення умов вчасного оновлення, модернізації і підвищення ефективності їх використання, а також визначення розміру та форм задоволення потреб у прирості основних засобів; забезпечення підвищення ефективності використання основних засобів; формування оптимальної структури джерел фінансування основних засобів тощо [39].

Система управління необоротними активами повинна будуватися з урахуванням низки принципів:

1. стратегічності – управління необоротними активами здійснюється з урахуванням стратегії, обраної підприємством;
2. об'єктивності – управління має включати індикатори, застосування яких дає змогу визначити загальний напрямок розвитку підприємства з урахуванням ринкових впливів та процесу інноваційного розвитку;
3. збалансованості – урахування кількісної відповідності оптимально підібраних необоротних активів та потужностей затсосовуваних підприємством;
4. ефективності – досягнення майбутніх економічних вигод за рахунок використання необоротних активів;
5. комплексності – Складність управління потребує охоплення всіх зв'язків і аспектів діяльності та вимагає комплексного вивчення причинно-наслідкових зв'язків у діяльності підприємства [40].

Основні етапи політики управління необоротними активами підприємства передбачають таку послідовність виконання робіт:

1. Аналіз операційних необоротних активів підприємства в попередньому періоді. Він проводиться з метою вивчення динаміки загального обсягу і структури необоротних активів, ступеня їх придатності, інтенсивності оновлення та ефективності використання.

2. Оптимізація загального обсягу і складу необоротних активів підприємства. Розрахунки здійснюються з урахуванням виявлених у процесі аналізу можливих резервів підвищення продуктивного використання необоротних активів у майбутньому періоді.

3. Забезпечення своєчасного оновлення необоротних активів підприємства. При цьому розраховується загальний обсяг активів, що підлягають оновленню в майбутньому періоді, встановлюються основні параметри і вартість оновлення різних груп активів.

4. Забезпечення ефективного використання необоротних активів підприємства. Цей крок полягає в розробці системи заходів щодо підвищення рентабельності та фондівіддачі необоротних активів.

5. Формування принципів і оптимізація структури джерел фінансування необоротних активів. Оновлення і приріст необоротних активів підприємства може фінансуватися за рахунок власних і позикових коштів.

Таким чином, заходи управління необоротними активами підприємств доцільно розглядати з позиції ефективності їх використання в господарському процесі.

1.3 Методичні підходи до оцінювання активів підприємства

Значний вплив на ефективність управління підприємством має складність і різноманітність процесів господарської діяльності підприємств та велика кількість діючих на них факторів. Тому для визначення економічної ефективності заходів щодо управління активами доцільно провести оцінку за системою загальних та часткових показників .

Основними цілями економічного аналізу використання активів є:

1. Об'єктивна оцінка необхідності, можливості, обсягу, доцільності, прибутковості та безпеки інвестування в активи;

2. Визначення раціональної структури та складу активів підприємства, достатнього для досягнення цілей підприємства та вирішення стратегічних і тактичних завдань;
3. Оцінка стану активів та ефективності їх використання на всіх етапах виробничо-фінансового циклу виробництва продукції та на різних етапах життєвого циклу підприємства.
4. Розробка прийнятних технічних, соціальних, інноваційних, екологічних та інших умов для створення, використання та ліквідації активів;
5. Незалежна та справедлива оцінка вартості активів підприємства;
6. Своєчасне виявлення факторів ризику, пов'язаних з появою та використанням активів.
7. Розробка оптимальних управлінських рішень, які сприяють збереженню/створенню конкурентних переваг і зміцненню стійкості підприємства.

Основними принципами аналізу використання активів підприємства є:

1. Об'єктивність і релевантність результатів, отриманих в аналітичному процесі, та їх наукова обґрунтованість;
2. Комплексність і систематичність аналітичних інструментів;
3. Важливість і оптимальність раціональних бізнес-рішень;
4. Співвідношення вартості аналізу та корисності отриманої інформації для зацікавлених користувачів;
5. Принцип виділення основних ланок (при виборі найбільш прийнятного варіанту в управлінських рішеннях);
6. Своєчасність отримання вихідних даних аналізу;
7. Кількісна оцінка, мінливість, надійність, ясність і порівнянність аналітичних результатів.

Економічний аналіз використання активів можна, з одного боку, представити як невід'ємну частину системи вищого рівня, а з іншого боку, комплексний економічний аналіз можна представити як цілісну систему з власною внутрішньою структурою.

Основною метою проведення аналізу ефективності управління активами є проведення комплексної оцінки. За результатами стає можливим судити про ефективність управління активами та своєчасно реагувати на зміни в компаніях з управління активами [41].

Аналіз ефективності управління активами в межах підприємства здійснюється в логічній послідовності й налічує низку етапів [42].

1 етап. Аналіз стану управління активами – передбачає аналіз політики управління оборотними та необоротними активами на основі фінансової звітності підприємства. На цьому етапі аналізуються показники стану та ефективності управління активами, зокрема показники майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності а рентабельності. Доцільним також є проведення горизонтального та вертикального аналізу активів балансу для визначення структури та структурних зрушень активів і пасивів балансу підприємства й забезпечення аналізу ефективності управління активами підприємства. За результатами аналізу формують відповідний висновок про стан та ефективність управління активами підприємства.

2 етап. Визначення ефективності управління активами – передбачає розрахунок інтегрального показника ефективності управління як середню геометричну із залучених до аналізу відносних показників системи оцінювання [43]:

$$S = \sqrt[n]{A_1 \cdot A_2 \cdot A_3 \cdot \dots \cdot A_n}, \quad (1.1)$$

$A_1 \cdot A_2 \cdot A_3 \cdot \dots \cdot A_n$ – показники, що рекомендовані до аналізу при здійсненні аналізу ефективності управління за кожною з підсистем показників.

Для оцінки інтегрального показника використовується універсальна метрика - функція задоволення Харрінгтона, яка вперше була запропонована Едвіном Харрінгтоном у 1965 році як спосіб оцінки якості продукції. Ідея полягає в обчисленні єдиного показника, який відображає узагальнені характеристики об'єкта, що характеризується певним набором ознак, часто взаємопов'язаних і найчастіше вимірюваних у різних одиницях [44] . Вчений

запропонував використовувати одну одиницю вимірювання для вимірювання набору таких властивостей і кількісного вираження їх у безрозмірній шкалі, тобто виконати арифметичні операції для об'єднання (узагальнення) цих показників.

Для цього була запропонована безрозмірна «шкала задоволеності» або шкала «d».

Для побудови функції бажаності необхідно на вісь ординат нанести значення показника бажаності d , які змінюються від 0 до 1, при цьому 0 відповідає «найгіршому» значенню показника, а 1 – «найкращому». Нижні та верхні межі інтервалів шкали бажаності наведено в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 –Шкала бажаності Харрінгтона [4]

Шкала «d»	Якісні характеристики шкали «d»
1,000	Відображає крайній рівень відмінної якості, покращення якого немає сенсу
0,801–1,000	Відображає незвично хорошу якість чи виконання (прийнятний на рівні «відмінно»)
0,631–0,800	Відображає рівень, що перевищує найкращий рівень, якому відповідає значення $d = 0,630$ (прийнятний на рівні «добре»)
0,401–0,630	Якість прийнятна до гранично допустимого рівня, але потребує вдосконалення (прийнятний на рівні «задовільно»)
0,301–0,400	Граничний рівень, якщо існують стандартні вимоги до характеристик, окремі значення будуть знаходитися за межами таких характеристик (якщо характеристика в чітко відповідає встановленому мінімуму чи максимуму, то значення «d» має дорівнювати $0,36788 = 1/e$)
0,000–0,300	Неприйнятний рівень
0,000	Повністю неприйнятний рівень

Наслідком популярності підходу Харрінгтона в науковій літературі стало виникнення ряду його модифікацій, серед них – функція бажаності Дж. Деррінджера і Р. С'юча [13], які запропонували формули для трьох типів показників: стимуляторів, дестимуляторів і показників, для яких найкращим є

цільове значення. Однак підхід Деррінджера та С'юча також не позбавлений недоліку, притаманного функції бажаності Харрінгтона – суб'єктивізму, який виникає при визначенні нормативних значень відібраних показників, а також нижніх та верхніх меж інтервалів шкали.

Частково цей недолік усувається В. Д. Магомадовим шляхом використання укрупненої шкали оцінки зі значеннями «погано» (0,000–0,370), «задовільно» (0,370–0,690), «добре» (0,690–1,000). Далі автор встановлює нижньою межею показника значення, яке дорівнює значенню параметра центральної тенденції (середнє арифметичне), а верхня межа відповідає сумі середньоарифметичного значення та стандартного відхилення. Після цього він пропонує скористатися правилом «трьох сигм», при якому $1/6$ частина досліджуваних об'єктів буде характеризуватися терміном «задовільно», половина – терміном «погано», $1/3$ – терміном «добре» [12].

Для розрахунку інтегральних показників ефективності управління оборотними та необоротними активами необхідно сформувати систему показників для кожної групи активів (підсистеми).

Оцінку ефективності управління необоротними активами підприємства, на нашу думку, слід здійснювати шляхом застосування таких показників, як коефіцієнт оновлення основних засобів, коефіцієнт вибуття основних засобів, коефіцієнт зносу основних засобів, фондвіддача, коефіцієнт придатності основних засобів, коефіцієнт оборотності основних засобів, рівень ефективності використання основних засобів, рентабельність основних засобів [7; 10].

Для оцінки ефективності управління необоротними активами підприємства вважаємо доцільним застосування таких показників, як коефіцієнт покриття, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, середній термін погашення кредиторської заборгованості, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, середній термін погашення дебіторської заборгованості, коефіцієнт оборотності запасів, середній термін

обертання запасів, коефіцієнт оборотності оборотних активів, середній термін обертання оборотних активів [7; 10].

Результат розрахунку інтегральних показників оцінки ефективності управління активами підприємства наведено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Інтегральні показники ефективності управління активами підприємства

Показник	Формула розрахунку	Умовні позначення	2022 р.	2023 р.
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
1. Коефіцієнт оновлення основних засобів	$K_{o_{03}} = \frac{OЗ_{\text{н}}}{OЗ_{\text{кп}}}$	A_1	Стан	Стан
2. Коефіцієнт вибуття основних засобів	$K_{в_{03}} = \frac{OЗ_{\text{в}}}{OЗ_{\text{пп}}}$	A_2	Стан	Стан
3. Коефіцієнт зносу основних засобів	$K_{з_{03}} = \frac{З}{OЗ_{\text{п}}}$	A_3	Стан	Стан
4. Фондовіддача	$\Phi_{\text{в}} = \frac{\text{ЧД}}{OЗ_3}$	A_4	Стан	Стан
5. Коефіцієнт придатності основних засобів	$K_{\text{пр}_{03}} = \frac{OЗ_3}{OЗ_{\text{п}}}$	A_5	Стан	Стан
6. Коефіцієнт оборотності основних засобів	$\Phi_{o_{03}} = \frac{\text{ЧД}}{OЗ_3}$	A_6	Стан	Стан
7. Рентабельність основних засобів	$P_{03} = \frac{\Pi}{OЗ_3}$	A_7	Стан	Стан
8. Рівень ефективності використання основних засобів		A_8	Стан	Стан
Інтегральний показник ефективності управління необоротними активами $S_{\text{на}} = \sqrt[8]{A_1 \cdot A_2 \cdot \dots \cdot A_8}$			Стан	Стан
II. Оборотні активи				
1. Коефіцієнт покриття	$K_{o_{\text{п}}} = \frac{OA}{\Pi З}$	A_9	Стан	Стан
2. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	$K_{o_{\text{звок}}} = \frac{BOK}{З}$	A_{10}	Стан	Стан

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$Ko_{\text{мвк}} = \frac{\text{ВOK} - \text{ПЗ}}{\text{BK}}$	A_{11}	Стан	Стан
4. Коефіцієнт оборотності активів	$Ko_a = \frac{\text{ЧД}}{A}$	A_{12}	Стан	Стан
5. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$Ko_{\text{кз}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{КЗ}}$	A_{13}	Стан	Стан
6. Період інкасації (погашення) кредиторської заборгованості	$\Pi = \frac{360}{Ko_{\text{кз}}}$	A_{14}	Стан	Стан
7. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$Ko_{\text{дз}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ДЗ}}$	A_{15}	Стан	Стан
8. Період інкасації (погашення) дебіторської заборгованості	$\Pi = \frac{360}{Ko_{\text{дз}}}$	A_{16}	Стан	Стан
9. Коефіцієнт оборотності запасів	$Ko_3 = \frac{\text{ЧД}}{3}$	A_{17}	Стан	Стан
10. Середній термін обертання запасів	$\Pi = \frac{360}{Ko_3}$	A_{18}	Стан	Стан
11. Рентабельність оборотних активів	$Ro_a = \frac{\Pi}{OA}$	A_{19}	Стан	Стан
12. Рентабельність реалізації	$Ro_a = \frac{\Pi}{\text{ЧД}}$	A_{20}	Стан	Стан
13. Коефіцієнт інкасації дебіторської заборгованості як частка надходжень у поточному періоді коштів від заборгованості певного періоду щодо обсягу реалізації періоду виникнення заборгованості	Відношення суми дебіторської заборгованості на щоденну суму продажу в кредит	A_{21}	Стан	Стан
Інтегральний показник ефективності управління оборотними активами $S_{oa} = \sqrt[21]{A_8 \cdot A_9 \cdot \dots \cdot A_{21}},$			Стан	Стан
Інтегральний показник ефективності управління активами $S_a = \sqrt[2]{S_{na} \cdot S_{oa}},$			Стан	Стан

За експертною шкалою вищенаведені показники (табл. 1.3) переводять у бальні оцінки, їм також надають вагових значень, що дозволяє отримати

інтегральні рівні різних складових у процесі оцінки ефективності управління активами [2]. Результати розрахунку інтегральних показників ефективності управління активами досліджуваного підприємства дозволяють застосувати стандартну шкалу бажаності Харрінгтона.

3 етап. Аналіз результатів розрахунку показників ефективності управління активами включає визначення рівня ефективності управління підприємством та формулювання відповідних висновків. Аналіз завершується, коли керівництво задоволене рівнем ефективності. Якщо дослідник не задоволений результатами розрахунку необхідно переходити до наступного кроку.

4-й етап. Аналіз факторів, що вплинули на результати аналізу ефективності управління активами – включає визначення факторів, що впливають на систему показників оцінки. Доцільно проаналізувати, наскільки важливі та еквівалентні вибрані системи ключових показників ефективності управління активами.

5 етап. Надання рекомендацій щодо вдосконалення аналізу та підвищення ефективності управління активами підприємства – передбачає складання переліку обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення аналізу показників та підвищення ефективності управління активами підприємства.

6 етап. Моніторинг та відслідковування виконання рекомендацій.

Підсумовуючи вищенаведене можна зазначити, що дослідження ефективності управління активами підприємства передбачає здійснення його комплексної оцінки, за результатами якої можна визначити результативність управління активами та вчасно відкоригувати проблемні питання у фінансовій політиці управління підприємством.

Запропонований метод оцінки ефективності управління активами в межах підприємства використовується в логічній послідовності й передбачає шість етапів, що базуються на основі використання системи коефіцієнтів та інтегральних показників, які дають можливість визначити економічну ефективність заходів, зазначених у стратегії управління активами конкретного суб'єкта господарювання.

Узагальнюючи досвід вивчення питань ефективності використання та управління активами підприємства, можна побачити, що основними напрямками оцінки ефективності формування активів підприємства є:

1. забезпечення певних кондицій відповідного майна як у поточному періоді, так і в найближчій перспективі, оскільки лише за умови достатнього і поновлюваного виробничого потенціалу можна досягати отримання необхідної доданої вартості (за що відповідають показники придатності та приросту основних необоротних активів);
2. забезпечення відповідності кількості та періодам обороту компонентів активів і зобов'язань, таких як дебіторська та кредиторська заборгованість (відповідно для оцінки ефективності формування цього складника майна/капіталу можна використати співвідношення періоду обороту відповідних видів заборгованості);
3. забезпечення необхідного рівня платоспроможності та фінансової стійкості підприємства (це стосується таких показників, як поточна платоспроможність та коефіцієнт фінансової автономності);
4. забезпечення необхідного рівня виконання стратегічного плану щодо формування необхідного обсягу та структури активів суб'єкта господарювання.

Для оцінки ефективності використання підприємством активів і капіталу необхідно використовувати такі показники, які вказують на результати використання відповідних активів і капіталу.

Отже, активами є це різні види економічних ресурсів підприємства, які використовуються в процесі здійснення господарської діяльності. Вони формуються з конкретною метою здійснення господарської діяльності відповідно до місії та стратегії економічного розвитку суб'єкта господарювання та характеризують основу його економічного потенціалу у вигляді сукупної балансової вартості. Активи підприємства повинні відповідати функціональному напрямку роботи підприємства та обсягу діяльності підприємства.

Управління активами підприємства тісно пов'язане з прийняттям бізнес-рішень, оскільки розмір активів і їх динаміка є важливими критеріями для визначення придатності до використання цих активів. Активи є необхідним елементом господарської діяльності підприємства в усі часи, починаючи з моменту його створення і закінчуючи ліквідацією або реорганізацією. Водночас управління активами має впливати на їх обсяг і структуру, а також на потенційно можливу суму залучених кредитів з метою підвищення ефективності використання та раціоналізації використання вже наявних на підприємстві активів. Дослідження ефективності управління активами підприємства передбачає здійснення його комплексної оцінки, за результатами якої можна визначити результативність управління активами та вчасно відкоригувати проблемні питання у фінансовій політиці управління підприємством. Запропонований метод оцінки ефективності управління активами в межах підприємства використовується в логічній послідовності й передбачає шість етапів, що базуються на основі використання системи коефіцієнтів та інтегральних показників, які дають можливість визначити економічну ефективність заходів, зазначених у стратегії управління активами конкретного суб'єкта господарювання.

2 АНАЛІЗУВАННЯ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА КП ВМР “ВІННИЦЯМІСЬКТЕПЛОЕНЕРГО”

2.1 Загальна організаційно-економічна характеристика підприємства КП ВМР “Вінницяміськтеплоенерго”

КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» - є основним постачальником тепла майже 95 % помешкань міста. Відповідно Статуту КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» є комерційним, діє на принципах повного госпрозрахунку та користується закріпленням за ним комунальним майном на праві господарського відання. В зв'язку з цим, на підприємстві відсутні обсяги бюджетних призначень, бюджетних асигнувань. Підприємство не здійснює операцій в рамках державно-приватного партнерства. Варто відмітити, що діяльність підприємства відбувається в умовах сучасного енергетичного ринку України, на якому склалася ситуація диктату продавця, яка не задовольняє умови розвитку економіки в цілому. Основними споживачами КП «Вінницяміськтеплоенерго» є:

1. населення – 84 %;
2. бюджетні організації – 13 %;
3. промислові (інші) споживачі – 2,9 %;
4. релігійні організації – 0,1 %.

Постачання теплової енергії юридичним особам здійснюється на підставі договорів про постачання теплової енергії. Рахунки на оплату вартості теплової енергії та акти виконаних робіт надаються споживачам шляхом надсилання електронною поштою, “Укрпоштою”, через кур’єра або видаються на руки, тобто за бажанням споживача.

КП «Вінницяміськтеплоенерго» також тісно співпрацює з ОСББ, кооперативами, комунальними підприємствами, громадянами за допомогою спеціально створеної на підприємстві інформаційно-диспетчерської служби “Тепла лінія”, зателефонувавши на яку, можна отримати від спеціалістів

підприємства інформацію про тарифи, стан розрахунків, облік та споживання тепла, наявність аварій, подати скаргу на недогріви, отримати консультацію про відключення або підключення до мереж теплопостачання.

КП ВМР “Вінницяміськтеплоенерго” є природним монополістом в галузі теплопостачання міста Вінниці. Основним продуктом (товаром) підприємства є теплова енергія у формі гарячої води теплових мереж та гарячого водопостачання. Ринок цієї продукції є стабільним на протязі багатьох років. Вироблене тепло повністю продається місцевим споживачам, а саме, на потреби житлового сектору, підприємств та організацій державної та інших форм власності. Тривалість опалювального сезону близько 6 місяців, зазвичай з 15 жовтня по 15 квітня; решта часу вироблена теплова енергія використовується на гаряче водопостачання. Підприємство ВМР “Вінницяміськтеплоенерго” має всі сертифікати та дозволи, необхідні для виконання робіт з впровадження проекту.

Підприємство створене з метою виробництва і реалізації теплової та електричної енергії та здійснення інших видів діяльності, які не суперечать чинному законодавству.

Основними видами діяльності КП ВМР "Вінницяміськтеплоенерго" є надання якісних послуг з постачання теплової енергії та постачання гарячої води в будинки міста Вінниці. До сфери діяльності підприємства належить:

1. виробництво теплової енергії на опалення та підігрів води, її транспортування місцевими (розподільчими) тепловими мережами;
2. постачання теплової енергії;
3. виробництво теплової енергії на установках з використанням нетрадиційних або поновлювальних джерел енергії;
4. комбіноване виробництво електричної та теплової енергій когенераційними установками для власних потреб та постачання електричної енергії іншим комунальним підприємствам;
5. ведення робіт по ремонту, реконструкції і монтажу котлів, трубопроводів пари та гарячої води, систем газопостачання, а також

виконання пусконаладжувальних і режимно-налагоджувальних робіт на парових та водогрійних котлах;

6. перевірка засобів обліку води та тепла тощо.

Предметом діяльності підприємства є: низка завдань, зазначених у Статуті підприємства, втім серед найбільш важливих варто відзначити:

1. Проведення енерготехнологічних обстежень підприємств (енергоаудиту), установ та організацій усіх форм власності з питань енергозбереження та підготовка рекомендацій щодо пріоритетного фінансування енергозберігаючих заходів;
2. Розробка, впровадження та прогнозування заходів з енергозбереження в усіх галузях суспільного господарства;
3. Координація в регіоні зусиль у впровадженні передових вітчизняних та зарубіжних технологій, обладнання, систем, приладів та матеріалів у відповідності до державних та регіональних програм енергозбереження, планів та проектів Держкоменергозбереження;
4. Виробництво, транспортування, постачання теплової енергії для потреб опалення, вентиляції та гарячого водопостачання об'єктів бюджетної сфери, житлового фонду та інших господарських об'єктів, що підключені до теплових мереж Підприємства і мають з останнім відповідні договори;
5. Виробництво і постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом, забезпечення безперебійного, на договірних засадах електропостачання споживачів;
6. Комбіноване виробництво теплової та електричної енергії;
7. Здійснення в межах міста єдиної технічної політики з питань розвитку теплофікації та вдосконалення теплопостачання.
8. Проектування, будівництво та реконструкція, наладка, ремонт та експлуатація котелень, зовнішніх і внутрішніх газопроводів, газового обладнання, трубопроводів пару та гарячої води, електрообладнання, контрольно-вимірювальних приладів та автоматики, водопровідних та каналізаційних мереж;

9. Надання консультативної допомоги юридичним та фізичним особам із встановлення відповідності законодавству стандартам, нормам і нормативам наступних напрямків у сфері енергозбереження:

9.1 інструктивно-методичних та нормативно-технічних актів, будівельних норм і правил, документації на створення та придбання нової техніки, технологій та матеріалів;

9.2 енерготехнологічної частини техніко-економічних обґрунтувань та проектів будівництва нових і розширення діючих об'єктів та підприємств;

9.3 іншої проектної документації, документів та матеріалів, що регламентують усі види діяльності у сфері енергозбереження.

КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» може здійснювати будь-яку господарську діяльність, в тому числі з цінними паперами, правами на винаходи, авторськими творами, ноу-хау, іншими об'єктами права інтелектуальної власності, набувати права будь-якого виду, приймати зобов'язання в будь-який спосіб, якщо це не заборонено законодавством. Підприємство має право укладати будь-які цивільно-правові та господарсько-правові правочини, що не заборонені чинним законодавством.

Виконання такого значного переліку завдань на КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» можливе за рахунок використання оптимальної для нього організаційної структури (рис. 2.1).

Основою підприємства є успішні співробітники, котрі мають досвід прийняття самостійних щоденних рішень щодо забезпечення ефективної роботи кожного відділу підприємства.

Цінності підприємства КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» базуються на віковому народному досвіді, кращих підприємницьких традиціях та загальнолюдських життєвих принципах. Саме тому, серед основних цінностей підприємства варто відзначити:

1. Орієнтованість на замовника. Кожен замовник гідний пошани і уважного підходу з боку наших співробітників на будь-якому етапі обслуговування.

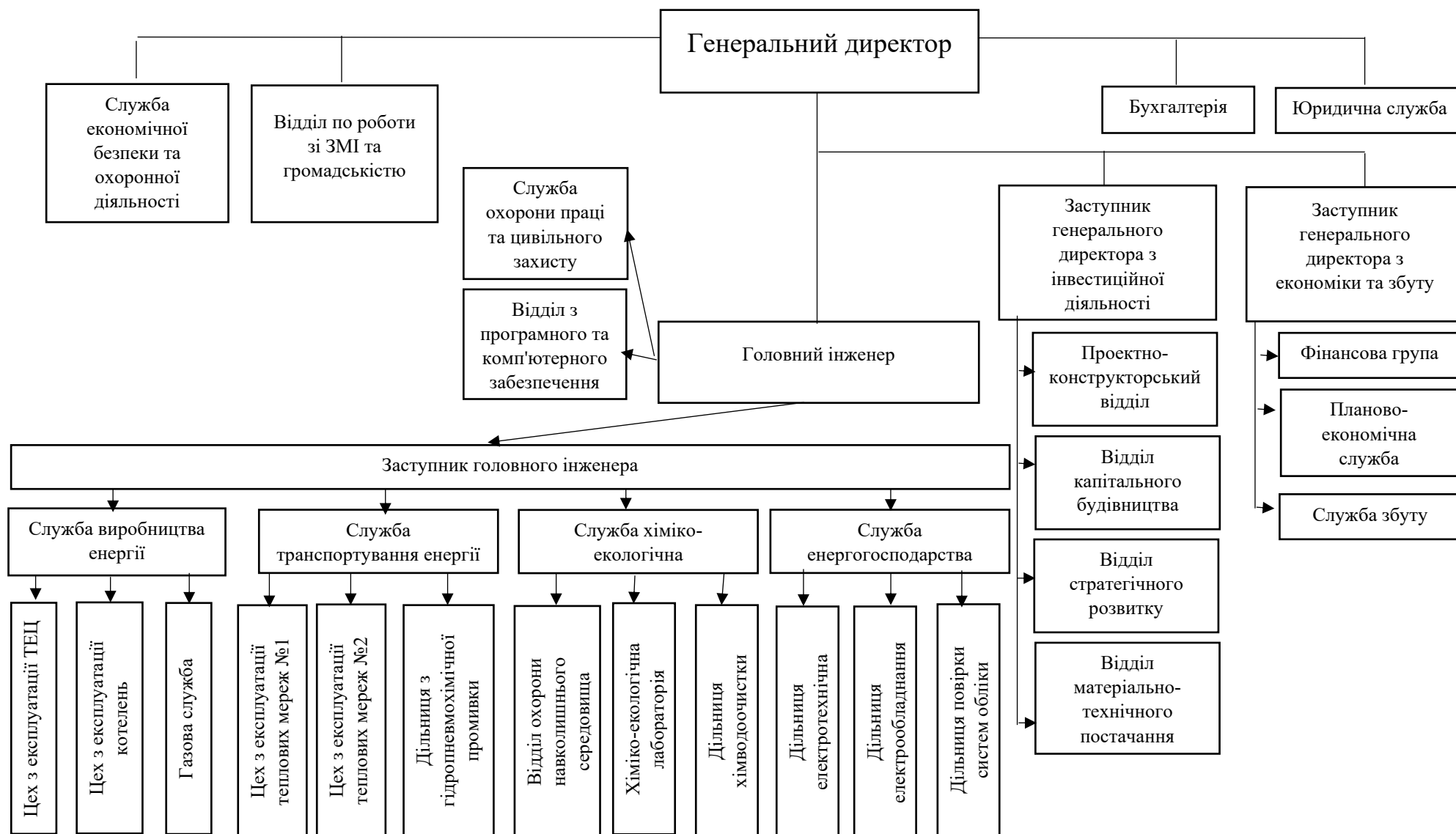

Рисунок 2.1 – Організаційна структура КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

1. Відкритість – підприємство зацікавлене, щоб замовники, власники та суспільство отримували достовірну інформацію про роботу підприємства. Кожен працівник має право на отримання інформації, необхідної для його успішної діяльності.
2. Професійність і відповідальність – КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» усвідомлює свою відповідальність перед суспільством і споживачами за якість послуг, що надаються. Високий професіоналізм, відповідальність, ініціативність, чесність і доброзичливість наших співробітників є запорукою високої якості наших послуг.
3. Самовдосконалювання. Підприємство постійно розвивається, воно відкрите для всього нового. Навчання – необхідна частина розвитку персоналу і підприємства.
4. Повага. КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» поважає особисті права і інтереси співробітників, вимоги клієнтів і співпрацю з партнерами і суспільством.

Такі цінності дозволяють впливати на підприємство, оскільки працівники можуть прогнозувати розвиток ситуації на підприємстві та будувати моделі своєї поведінки.

Фінансова звітність КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» здійснюється відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності, затвердженими Радою з міжнародних стандартів фінансової звітності. Підприємство веде бухгалтерський облік відповідно до вимог ведення бухгалтерського обліку і звітності в Україні. КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» здійснює оперативний та бухгалтерський облік результатів своєї діяльності, а також веде статистичну звітність і подає її у встановленому порядку й обсязі органам державної статистики. Бухгалтерський облік та звітність підприємства ведеться за нормами, діючими в Україні.

Робота КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» широко визначається зовнішніми умовами господарювання, зокрема його комунальної формою власності. Поряд з тим низка інших зовнішніх факторів визначають його функціонування (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Узагальнення результатів PEST аналізу КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Фактори макросередовища	Стан фактора	Тенденції розвитку фактора	Фактори макросередовища Характер впливу	Ступінь впливу	Можливі дії організації
1	2	3	4	5	6
Політичні фактори					
1. Орієнтація на ринкове регулювання економіки	Ринкове регулювання економіки	Мінімальний вплив держави	«+» можливості щодо вибору сфери господарської діяльності.	+4	Розробка нових напрямів діяльності.
2. Створення в органах державної влади угруповань	Значна кількість державних угруповань	Вплив угруповань на розробку політичного курсу і законодавства держави	«+» можливості покращення політичного курсу країни, що позитивно відобразиться в діяльності підприємства	+3	Стимулювання участі в політиці осіб, які представляють інтереси підприємств
3. Політика держави в підготовці кадрів для галузі	Недостатня кількість необхідних кадрів	Зростання пропозиції необхідних спеціалістів на ринку праці	«+» підготовка більшої кількості висококваліфікованих кадрів для галузі	+1	Інвестування в молодих абітурієнтів для одержання в майбутньому висококваліфікованих кадрів
Економічні фактори					
1.Рівень інфляції	Значний (5% на місяць)	Можлива стабілізація	«-» знецінення грошей, які є на підприємстві; «+» при виплатах по кредитах; «+» можливість отримання обігових грошових коштів при використанні різниці щодо курсу долара.	+2	Спрямованість на підтримання купівельної спроможності заощаджень
2.Скорочення доходів споживачів	12% за останній квартал	Тенденції невизначені	«-» зниження попиту на продукцію, скорочення обсягу виробництва продукції й надання послуг	+4	Скорочення обсягу виробництва, диверсифікація
3.Дефіцит державного бюджет	Скорочення чи припинення дотацій	Можливість підвищення дотацій	«-» скорочення дотацій «+» можливість надання дотацій	+2	Проведення різних соціальних програм, що сприяє наданню дотацій

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6
Соціальні фактори:					
1.Зростання соціальних вимог населення	Зміна смаків і уподобань	Можливе зменшення	«-» зростання соціальних витрат за рахунок інвестиційно-інноваційних	+1	-
2. Зниження рівня освіти	Проблеми освоєння нових технологій	Освоєння нових технологій робітниками	«-» додаткові витрати на перекваліфікацію робітників; «+» здобуття досвіду і вищої кваліфікації персоналу	+1	Підвищення рівня витрат на професійну підготовку кадрів.
Технологічні фактори					
1. НТП у сфері виробництва	Швидкі темпи науковотехнічних змін	Поява нових матеріалів, обладнання, технологій	«+» підвищення позицій на ринку за рахунок нових технологій «-»значні капіталовкладення у ноу-хау	+1	Вкладання коштів у ноу-хау й оновлення потужностей підприємств.
2. Розробка і впровадження нових технологій	Оновлення технологій на підприємстві	Подальше впровадження нових технологій відповідно до потреб підприємства	«+» покращення процесу виробництва, підвищення якості продукції "-» швидкий моральний знос технології та недостатність фінансування для її заміни	+3	Вкладання коштів у впровадження нових технологій Маркетингові дослідження
Правові фактори					
1. Розвиток законодавства з питань регулювання підприємницької діяльності	Прийняття нормативних актів, які послаблюють становище підприємства	Неможливість передбачення прийняття законодавчих актів і їх впливу на	«-» знижуються доходи підприємств «+» слугують регуляторами для всіх підприємств у галузі і загалом	+2	
2.Нормативно-правова база	Недосконала нормативно- правова база	Можливі тенденції покращення	«-» загроза неправочинного ведення підприємницької діяльності	+1	
Демографічні фактори					
1.Міграція населення	Відтік висококваліфікованих кадрів за кордон	Зростаюча тенденція	«-» зменшення на ринку праці кількості висококваліфікованих спеціалістів	+2	Стимулювання висококваліфікованих спеціалістів різними преміями, надбавками
2.Скорочення чисельності населення в регіоні	Зменшення населення	Збільшення смертності	«-» можливе зниження споживчої аудиторії	+1	Надання пільг багатодітним матерям

Оскільки функціонування підприємства визначається не лише зовнішніми чинниками, а й внутрішніми необхідно їх також проаналізувати за допомогою SWOT-аналізу. SWOT-аналіз — це інструмент стратегічного планування, який допомагає підприємцям та керівникам оцінити слабкі та сильні сторони підприємства, потенційні можливості та загрози, пов'язані з операціями, конкуренцією та плануванням проекту (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – SWOT-аналіз розвитку КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Сильні сторони (S)	Можливості (O)
1. Стабільний і високий попит на послуги, оскільки вони належать до важливих товарів; 2. Масові технологічні інновації, які можуть бути застосовані в житловому будівництві та комунальних послугах; 3. Державне фінансове та методичне забезпечення реалізації інвестиційних проектів;	1. Підвищення кваліфікації працівників; 2. Удосконалення системи менеджменту; 3. Поліпшення фінансування та ціноутворення; 4. Впровадження ресурсозберігаючих заходів; 5. Реалізація програм оновлення основних фондів; 6. Розвиток конкуренції в багатьох підгалузях;
Слабкі сторони (W)	Загрози (T)
1. Висока зношеність основних фондів житлово-комунального господарства та низька ефективність; 2. Недофінансування житлово-комунальних послуг за існуючої тарифної структури; 3. Низька якість послуг, що надаються; 4. Реальні доходи населення зростають повільно;	1. Уповільнення або зниження темпів зростання доходів населення; 2. Збільшення амортизації основних засобів; 3. Збільшення аварійності на об'єктах інфраструктури внаслідок сильного зносу основних засобів; 4. Перешкоджання змінам мешканцям території, яка обслуговується підприємством.

Важливе значення в характеристиці підприємства має виявлення його стратегічного положення на ринку, використаємо для цього SPACE-аналіз – як комплексний метод, призначений для оцінювання ситуації та вибору стратегій.

Відповідно до змісту SPACE-аналізу необхідно використовувати багатокритеріальний підхід, який дозволяє здійснювати ідентифікацію, пошук репрезентативної вибірки характеристик, їх об'єднання у групи, присвоєння їм конкретних оцінок (вагових коефіцієнтів) у межах присвоєної шкали (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – SPACE-аналіз підприємства КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»»

Критерії	Оцінка, балів	Вага	Зважена оцінка, балів
Фінансова сила підприємства (ФС)			
Рентабельність інвестицій	1	0,3	0,3
Динаміка прибутку	1	0,3	0,3
Рівень фінансової стійкості	4	0,4	1,6
Загальна оцінка критерію			2,2
Конкурентоспроможність підприємства (КП)			
Частка підприємства на ринку	10	0,2	2,0
Конкурентоспроможність продукції	7	0,2	1,4
Рентабельність реалізації продукції	1	0,6	0,6
Загальна оцінка критерію			4,0
Привабливість галузі (ПГ)			
Рівень прибутковості галузі	1	0,4	0,4
Стадія життєвого циклу галузі	9	0,3	2,7
Залежність розвитку галузі від кон'юнктури	2	0,3	0,6
Загальна оцінка критерію			3,7
Стабільність галузі (СГ)			
Стабільність прибутку	1	0,5	0,5
Рівень розвитку інноваційної діяльності в галузі	1	0,3	0,3
Маркетингові та рекламні можливості	1	0,2	0,2
Загальна оцінка критерію			1,0

Результати зваженої оцінки фінансової сили підприємства (2,20 бала) свідчать про наявність проблем на підприємстві, пов'язаних із забезпеченням ефективного використання вкладеного капіталу. Так само низьким є і рівень конкурентоспроможності підприємства (4,0 бала) через застосування підприємством становища природної монополії та відсутності стимулів до розвитку, про

достатньо низький рівень якого свідчать також низькі значення оцінки привабливості та стабільності галузі (3,7 бала та 1,0 бала відповідно). Побудуємо вектор рекомендованої стратегії в системі координат SPACE (рис. 2.2). Початок вектора знаходиться в точці початку координат, кінець вектора знаходиться в точці А з координатами:

$$x = \text{ПГ} - \text{КП} = 3,7 - 4,0 = -0,3;$$

$$y = \text{ФС} - \text{СГ} = 2,2 - 1,0 = 1,2.$$

З огляду на представленні розрахунки та їх графічне зображення можемо зробити висновок, що підприємство у своїй роботі дотримується конкурентної стратегії розвитку.

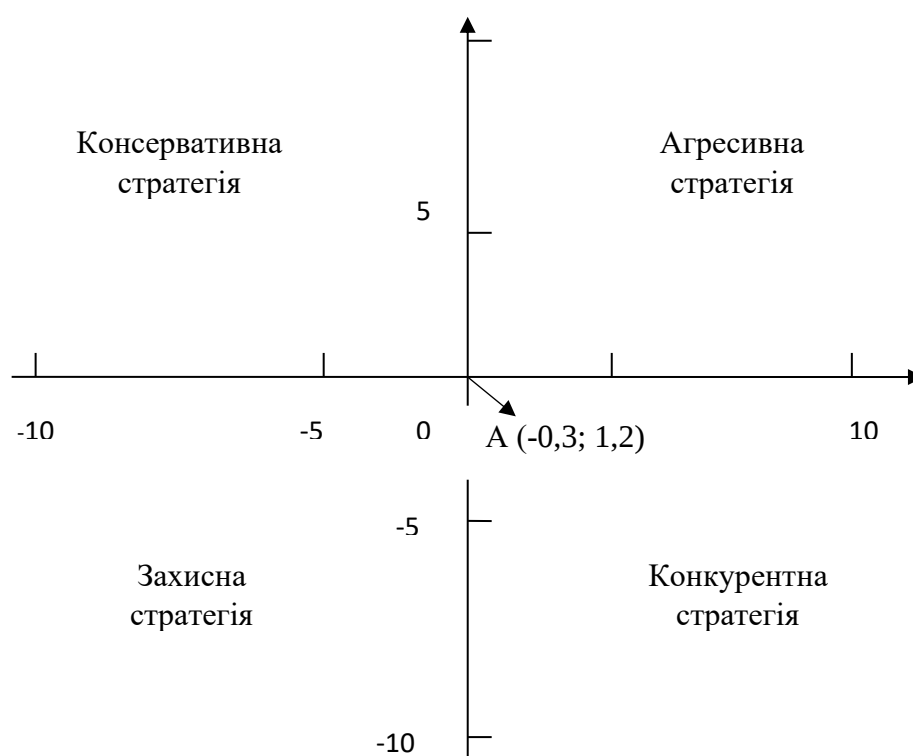

Рисунок 2.2 – Вектор стратегії КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» в системі координат SPACE

Отримані результати дослідження є вкрай цікавими, оскільки підприємство володіючи статусом природної монополії вдається до застосування конкурентної стратегії, що свідчить про прагнення підприємства не просто надавати послуги, а й працювати на ринкових засадах з метою досягнення стабільного та прибуткового положення,

Завдяки застосуванню консервативної стратегії підприємство частково стримує розвиток діяльності, отже, недоліками в управлінні ПАТ «Барський машинобудівний завод» є обмежене зростання діяльності, що характерно для посткризового стану економіки, та неповне використання усіх можливих масштабів діяльності, що відбувається в кризових умовах господарювання. Проте застосування цієї стратегії дозволяє стримувати настання ризикових ситуацій, пов'язаних, наприклад, із неплатоспроможністю дебіторів, із затримкою поставок матеріалів, запчастин тощо. В межах цієї стратегії підприємство намагається знижувати собівартість продукції та підвищувати якість товару. Завдяки такій діяльності воно може дозволити собі вихід на більш перспективні закордонні ринки, завдяки чому частково може забезпечити собі стабільне функціонування.

Аналітичне дослідження особливостей діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» дозволило виявити низку проблем, які супроводжують його діяльність, зокрема:

1. непрозорі процедури формування тарифів на теплоносій, що визначаються рішеннями місцевої влади і ґрунтуються на політичних рішеннях із ігноруванням об'єктивних економічних законів;
2. невідповідність розмірів платежів за користування житлом фактичним витратам на його утримання;
3. надання послуг низької якості, неефективна система реагування на запити споживачів;
4. низькі обсяги можливого самостійного фінансування підприємством робіт, пов'язаних із обслуговуванням житлового фонду;
5. байдуже ставлення користувачів до послуг із постачання теплоносія до житла, відсутність термомодернізаційних заходів;
6. критичний рівень зносу основних фондів підприємства, що призводить до частих аварій та потреб додаткового фінансування ремонтних робіт;
7. неспроможність підприємства використовувати монопольне становище для підвищення своєї ефективності.

Сукупність виявлених проблем в діяльності проблем КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго» можна згрупувати за певними напрямками (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Класифікація кризових тенденцій і їх причин КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

I. Сфера продуктивних сил	
1.1 основні виробничі фонди у ЖКГ	1. високий моральний і фізичний знос комунального обладнання; 2. низький рівень завантаження комунального обладнання; 3. зростання аварійності.
1.2 робоча сила у ЖКГ	1. моральний знос (декваліфікація, деградація праці); 2. фізичний знос (постійна перевтома і стрес, погіршення умов праці, здоров'я і харчування, зростання захворюваності і смертності); 3. безробіття (зокрема прихована).
1.3 предмети праці у ЖКГ	збільшення витрат на транспортування матеріально-технічних ресурсів; зростання витрат (перевитрати) ремонтно-будівельної сировини, матеріалів тощо; заміна високоякісного і вартісної сировини, орієнтація на місцеву ремонтно-будівельну сировину тощо
II. Сфера виробничих відносин	
2.1 виробництво ЖКП	падіння масштабів, спрощення структури виробництва житловокомунальних послуг; «обтяження» структури житлово-комунальної сфери; заміна власного виробництва ремонтно-будівельних матеріалів імпортом
2.2 розподіл	посилення диференціації по галузях і регіонах; поглиблення диференціації доходів за різними групами населення, широке використання імпортних поставок ремонтно-будівельних матеріалів і продукції
2.3 обмін	падіння еквівалентності обміну; натуралізація (згортання господарських зв'язків)
2.4 споживання	падіння платоспроможного попиту населення, підприємств і держави; падіння норм і обсягу споживання на тлі посилення диференціації доходів галузей, регіонів, підприємств, населення; спрощення структури споживання; збільшення в структурі споживання частки імпорту.

Сукупність зазначених негативних обставин все ж дозволила стабільно на протязі 2021-2022 років КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго» працювати та надавати населенню відповідні послуги.

2.2 Аналізування основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства

Для створення умов подальшого розвитку підприємства необхідно розуміти стан його фінансово-господарської діяльності, особливо в умовах постійного загострення конкурентної боротьби. Фінансовий стан підприємства характеризується наявністю власних оборотних коштів, оптимальним співвідношенням запасів товаро-матеріальних цінностей до потреб виробництва, своєчасним здійсненням платіжних операцій і платоспроможністю, що в комплексі формує загальну картину господарської діяльності підприємства.

У здійсненні аналізу фінансово-економічних показників діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» в першу чергу важливо оцінити найважливіші, які представляють фінансові результати діяльності підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Основні фінансові показники виробничо-господарської діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Показники	2022 р.	2023 р.	Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Сума, тис. грн.	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції	1002597,0	923755,0	-78842,0	-7,86
Собівартість реалізованої продукції	1284937,0	1312517,0	27580,0	2,15
Валовий прибуток	-282340,0	-388762,0	-106422,0	37,69
Фінансовий результат від операційної діяльності	-199962,0	-109715,0	90247,0	-45,13
Чистий прибуток	-212507,0	-186221,0	26286,0	-12,37

Аналіз діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» засвідчив стійкі негативні тенденції в розвитку підприємства протягом 2022-2023 років, що проявилися у збитковій діяльності за 2 роки, зокрема спостерігалось:

1. Чистий дохід від реалізації продукції у 2023 році скоротився із 1002597,0 тис. грн., що були зафіксовані у 2022 році на 78842,0 тис. грн. і у 2023 році складав 923755,0 тис. грн., що на 7,86% менше за значення попереднього року, що свідчить про скорочення попиту на послуги підприємства у 2023 році;
2. Негативним явищем в діяльності підприємства було зростання собівартості реалізованих послуг, зокрема у 2022 році собівартість послуг підприємства складала 1284937,0 тис. грн., ознак у 2023 році показник зріс на 2,15% або на 27580,0 тис. грн. і становив 1312517,0 тис. грн., що за умови зниження чистого доходу є негативним явищем і пояснюється зростанням витрат на здійснення ремонтних робіт на застарілих мережах теплопостачання по місту;
3. Показник валового прибутку в обох роках набув значення наростаючого збитку. Якщо у 2022 році валовий збиток складав 282340,0 тис. грн., то у 2023 році показник зріс на 106422,0 тис. грн., що відповідає 37,69% і склав 388762,0 тис. грн., що є вкрай негативним значенням і негайно потрібно вживати заходів щодо виправлення ситуації на підприємстві;
4. Фінансовий результат від операційної діяльності у обох досліджуваних роках був негативним і характеризувався від'ємним значенням, проте у 2023 році негативний фінансовий результат зменшився на 90247,0 тис. грн., тобто на 45,15%, хоч і становив вкрай високе значення -109715,0 тис. грн.;
5. Чистий прибуток у 2022-2023 роках був від'ємним, якщо в 2022 році збиток складав 212507,0 тис. грн., то у 2023 році він зменшився на 12,37% і складав 186221,0 тис. грн., що хоч і є позитивним втім відображає негативну динаміку збиткової роботи підприємства.

Таким чином, діяльність КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» була неефективною, що проявилось в негативній динаміці усіх фінансових показників виробничо-господарської діяльності.

Представимо графічну інтерпретацію отриманих результатів діяльності (рис. 2.3).

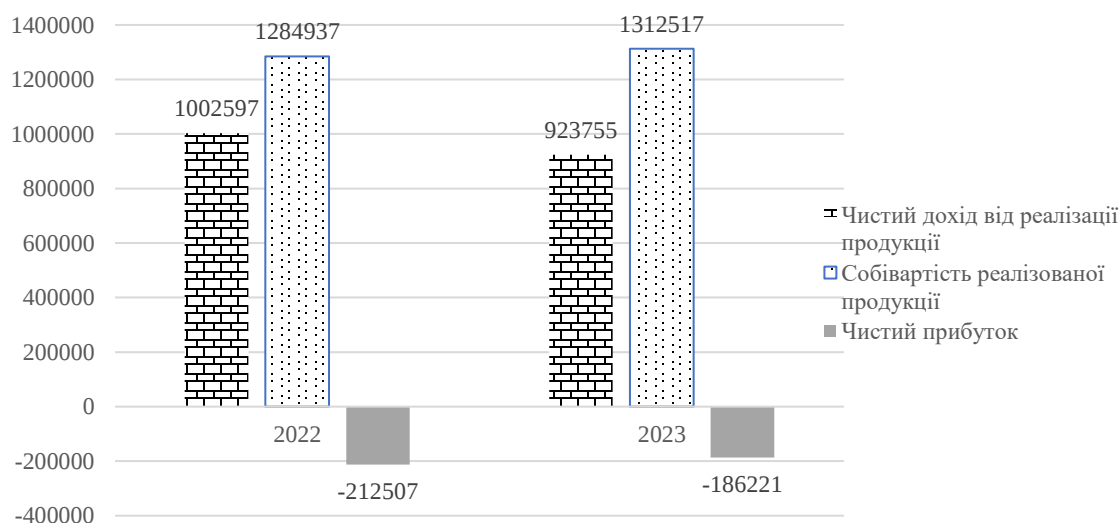

Рисунок 2.3 – Динаміка основних показників ефективності діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Для виявлення основних факторів, що спричинили формування такої значної суми збитків проведемо аналіз рентабельності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Аналіз показників рентабельності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Показники	Алгоритм розрахунку	Роки		Абс. відх.	Темп приросту, %
		2022	2023		
1. Рентабельність активів, %	ЧП/Ас*100%	-10,88	-9,41	1,5	-13,51
2. Рентабельність необоротних активів, %	ЧП/НАс*100%	-15,26	-14,02	1,2	-8,13
3. Рентабельність оборотних активів, %	ЧП/ОАс*100%	-16,72	-28,64	-11,9	71,29
4. Рентабельність власного капіталу (рівень фінансової рентабельності), %	ЧП/ВКс*100%	-18,93	-18,49	0,4	-2,32
5. Рентабельність позикового капіталу, %	ЧП/ПКс*100%	-25,58	-19,18	6,4	-25,02
6. Рентабельність обороту, %	ЧП/ЧД*100%	-21,20	-20,16	1,0	-4,91

Аналіз рентабельності підприємства засвідчив вкрай негативні тенденції, зокрема:

1. Рентабельність активів у 2022 році складала -10,88%, у 2023 році показник дещо змінився на краще і складав -9,41% втім продовжував характеризувати використання активів як вкрай збиткове;
2. Рентабельність необоротних активів у 2022-2023 роках була збитковою, зокрема у 2022 році нерентабельне використання складало -15,26%, а у 2023 році -14,02%, що відображає неефективне використання;
3. Рентабельність оборотних активів зазнала найбільш негативних змін оскільки у 2022 році показник складав -16,72%, а у 2023 році вже -28,64, тобто змінився на 71,29%, що свідчить про значне погіршення використання оборотних фондів підприємством;
4. Рентабельність власного капіталу хоча і володіла від'ємним значенням втім протягом 2022-2023 років була стабільною і складала близько -18%, що свідчить про неефективне використання власного капіталу підприємством;
5. У 2022-2023 роках підприємство також неефективно використовувало позиковий капітал, якщо у 2022 році рентабельність позикового капіталу складала -25,58%, то у 2023 році відповідала -19,18%;
6. Рентабельність обороту також володіла негативними характеристиками в розмірі -21,20% у 2022 році та -20,16% у 2023 році, що відображає неефективний продаж підприємством своїх послуг.

Відтак, аналіз показників рентабельності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» засвідчив повністю неефективну діяльність підприємства за усіма напрямками діяльності, що було забезпечено отриманими збитками. Подібна політика управління підприємством у разі її продовження призведе до краху підприємства і має бути швидко вдосконаленою.

Для забезпечення більшої зрозумілості складності ситуації зобразимо динаміку показників рентабельності графічно (рис. 2.4).

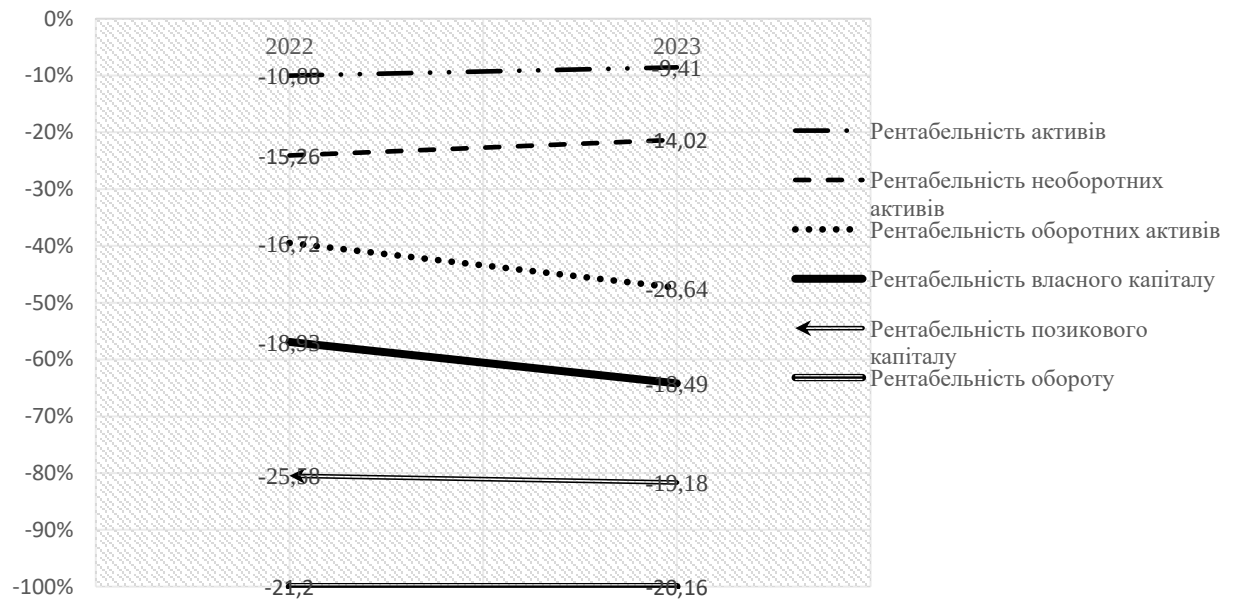

Рисунок 2.4 – Динаміка показників рентабельності КП ВМР
«Вінницьяміськтеплоенерго»

Для розуміння основних факторів виникнення кризових тенденцій на підприємстві важливо дослідити його витрати. Проаналізуємо витрати КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго» (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Динаміка витрат КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Показники	Роки				Абс. відх.	Темп приросту, %
	2022		2023			
	тис. грн.	%	тис. грн.	%		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1284937,0	90,53	1312517,0	57,84	27595,0	2,15
Адміністративні витрати	27829,0	1,96	35617,0	1,57	7788,0	27,99
Інші операційні витрати	85047,0	5,99	7697,0	0,34	-77350,0	-90,95
Інші витрати	21326,0	1,50	913325,0	40,25	891999,0	4182,68
Фінансові витрати	286,0	0,02	163,0	0,01	-123,0	-43,01
Всього	1419410,0	100,00	2269319,0	100,00	27595,0	2,15

За результатами дослідження структури витрат КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго» встановлено, що найбільшу їх частку у 2022-2023 роках становить Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), втім структура витрат підприємства у досліджуваному періоді різко коливалася. Якщо 2022 році частка собівартості складала 93,53% (1284937,0 тис. грн.), то у 2023 році частка показника скоротилася до 57,84%, що відповідало сумі 1312517,0 тис. грн., при цьому сама сума собівартості реалізованої продукції зросла на 2,15%.

Адміністративні витрати за досліджуваний період також зросли із 27829,0 тис. грн., що становило 1,96% у загальній структурі витрат, у 2023 році розмір адміністративних витрат зріс до 35617,0 тис. грн., що відповідало 1,57%, отже розмір адміністративних підприємства за 88,0 тис. грн, або на 27,99%, що є вкрай високим показником і потребує виявлення основних причин, що зумовили таке зростання.

Інші операційні витрати у досліджуваному періоді скоротилися як у абсолютоному, так і відносному вимірі – якщо у 2022 році обсяг інших операційних витрат склав 85047,0 тис. грн., що складало 5,99% у загальній структурі витрат, то у 2023 році показник скоротився до 7697,0 тис. грн., що відповідало 0,34% витрат підприємства, що свідчить про вкрай різке скорочення підприємством використання робіт і послуг виконаних сторонніми підприємствами, сум податків, зборів (обов'язкових платежів), втрат від курсових різниць, не спостерігалось знецінення запасів, псування цінностей, підприємство не здійснювало списання та уцінки активів тощо, що свідчить про скорочення обсягів діяльності підприємства у 2023 році в порівнянні із 2022 роком.

У 2023 році спостерігалось різке зростання інших витрат КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго», якщо у 2022 році інші витрати складали 21326,0 тис. грн., що складало лише 1,5% у загальній структурі витрат, то у 2023 році показник зріс до 913325,0 тис. грн., і частка в структурі витрат зросла до 40,25%, що було спровоковане такими обставинами як:

1. Зростання собівартості реалізованих фінансових інвестицій;

2. Втрати від зменшення корисності активів;
3. Втрати від неопераційних курсових різниць;
4. Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій;
5. Списання необоротних активів;
6. Інші витрати звичайної діяльності

Фінансові витрати підприємства навпаки зменшилися із 286,0 тис. грн. у 2022 році до 263,0 тис. грн. у 2023 році, що свідчить про скорочення витрат підприємства на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані із запозиченнями.

Формування витрат підприємства за досліджуваний період доцільно представити графічно (рис. 2.5; рис. 2.6).

Рисунок 2.5 – Структура витрат
КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»
у 2022 році

Рисунок 2.6 – Структура витрат
КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»
у 2023 році

Проаналізуємо чисельність персоналу КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Структура та динаміка чисельності, середньомісячної заробітної плати одного працівника та витрат на оплату праці

Показник	2022 р.	2023 р.	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Середньооблікова кількість працівників, всього	883	890	7,0	0,79
Директор	1	1	0,0	0,00
Адміністративно-управлінський персонал	247	247	0,0	0,00
Робітники	635	653	18,0	2,83
Фонд оплати праці, тис. грн.	164349,0	195829,0	31480,0	19,15
Середньомісячна заробітна плата, грн.	15,51	18,34	2,8	18,25

ЗА досліджуваний період штат працівників КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» зріс із 883 працівники у 2022 році до 890 працівників у 2023 році, при цьому управлінська структура залишилася стабільною збільшення відбулося серед робітників, яких стало на 7 осіб більше, тобто кількість робітників зросла на 2,83%. Фонд оплати праці при цьому зріс із 164349,0 тис. грн. у 2022 році до 195829,0 тис. грн. у 2023 році, що свідчить про зростання фонду на 31480,0 тис. грн. або на 19,15%, що позитивно характеризує політику оплати праці на підприємстві. Позитивним явищем також є зростання показника середньомісячної заробітної плати – якщо у 2022 році цей показник складав 15,51 тис. грн., то у 2023 році він зріс до 18,34%, що свідчить про збільшення середньої заробітної плати на підприємстві і є позитивним напрямом діяльності підприємства.

При виявленому негативному фінансовому стані підприємства доцільно з'ясувати його спроможність виконувати свої короткострокові (поточні) зобов'язання за рахунок своїх поточних активів шляхом оцінки показників ліквідності (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Динаміка коефіцієнтів ліквідності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Коефіцієнт	Алгоритм розрахунку	Роки		Абсолютне відхилення
		2022	2023	
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(ОА –З)/ПЗ	0,61	0,65	0,04
Коефіцієнт покриття	ОА/ПЗ	0,68	0,73	0,05
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	ГК/ПЗ	0,06	0,06	0,00
Частка власного оборотного капіталу в покритті запасів	ВОК/З	-5,01	-4,59	0,42

Дослідження ліквідності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго» засвідчило її значну зміну у 2023 році в порівнянні із 2022 роком, зокрема:

1. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2022-2023 роках відповідав нормативному значенню показника та знаходився знаходиться в межах 0,5-1 і вище. Таке значення вказує на те, що в підприємства було досить ліквідних оборотних коштів для своєчасного розрахунку за зобов'язаннями, ьлбто показник засвідчує короткострокову ліквідність підприємства та його здатність компанії вчасно погасити свої короткострокові зобов'язання з допомогою високоліквідних активів;
2. Коефіцієнт покриття у 2022-2023 роках був вкрай низьким і не відповідав нормативному значенню перебування в рамках 1-3, що засвідчує нездатність підприємства відповідати за поточними зобов'язаннями за допомогою оборотних активів. Показник демонструє, що у 2022 році у підприємства було 0,68 гривні оборотних коштів на на кожну гривню поточних зобов'язань, у 2023 році ситуація ще погіршилася і вже стало 0,73 гривні оборотних коштів на кожну гривню поточних зобов'язань, що свідчить про проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями. Це веде до зниження довіри до компанії з боку кредиторів, постачальників, інвесторів і партнерів. Крім цього, проблеми з платоспроможністю ведуть до збільшення вартості позикових коштів і, як результат, до прямих фінансових втрат;

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності в обох роках був вкрай низьким і становив 0,06, що не відповідає нормативному значенню від 0,1 до 0,2. Виявлений низький показник вказує на те, що підприємство не зможе вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане незабаром;
4. Частка власного оборотного капіталу в покритті запасів у досліджуваному періоду була від'ємною -5,01 у 2022 році та -5,49 у 2023 році, що свідчить про відсутність власного капіталу у фінансуванні запасів, які формуються із залученого капіталу, що відображає необхідність підприємства у вживанні правильних заходів щодо формування структури капіталу.

Таким чином, аналіз ліквідності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» засвідчив достатність значень лише коефіцієнта швидкої ліквідності, що відображає низку проблем із ліквідністю на підприємстві.

Однією з важливих ознак фінансового стану підприємства є його фінансова стійкість (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 – Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Коефіцієнт	Алгоритм розрахунку	Роки		Абс. відх.	Темп приросту, %
		2022	2023		
Коефіцієнт фінансової автономії	$\frac{ВК}{Баланс}$	0,57	0,51	-0,06	-10,53
Коефіцієнт фінансової заборгованості	$\frac{\Sigma \text{Зобов'язань}}{\text{Активи}}$	0,61	1,12	0,51	83,61
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	$\frac{ВК + ДЗК}{\text{Активи}}$	0,76	0,55	-0,21	-27,63

Коефіцієнт фінансової автономії у 2022-2023 роках відповідав нормативному значенню показника 0,4 - 0,6 і показав, що в 2022 році 57% своїх активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» було здатне профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів, у 2023 році показник знизився до 51%, що свідчить про зростання фінансової залежності підприємства у 2023 році.

Коефіцієнт заборгованості дозволяє у 2023 році різко зріс у порівнянні із значенням 2022 року, якщо у 2022 році коефіцієнт фінансової заборгованості складав 0,61, що відповідало нормі, то у 2023 році показник зріс до 1,12, що свідчить про значне збільшення частки залучених ресурсів, що суттєво похитнуло фінансову стійкість підприємства.

Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності у 2022 році складав 0,76, а у 2023 році скоротився до 0,55, що свідчить про скорочення частки активів сформованих за рахунок власного та довгострокового позикового капіталу.

Отже, аналіз фінансової стійкості КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» засвідчив зростання інтенсивності використання позикових коштів підприємством у 2023 році та зростання ступеня фінансової залежності від короткострокових зобов'язань.

Для виявлення можливостей мобілізації внутрішніх ресурсів для забезпечення економічного зростання проаналізуємо ділову активність підприємства (табл. 2.10).

Коефіцієнт оборотності активів за аналізований проміжок часу зменшився із 0,51 у 2022 році до 0,47 у 2023 році, що свідчить про погіршення ефективності управління активами підприємства, зокрема якщо у 2022 році на кожну гривню використаних активів було продано 51 коп. готової продукції, то в 2023 році на кожну гривню активів припадало 47 коп. реалізованої продукції.

Наслідком погіршення оборотності активів у 2023 році стало подовження періоду обороту активів із 706 днів 2022 році до 766 днів у 2023 році, що негативно впливає на діяльність підприємства.

Коефіцієнт оборотності запасів у 2023 році зменшився в порівнянні із значенням 2022 року, якщо у 2022 році показник становив 23,87, то у 2023 році відповідав рівню 18,76, що свідчить про зменшення кількості оборотів, що здійснили запаси за рік, що свідчить про акумуляцію запасів на складах підприємства, збільшення виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції, що сповільнює виробництво.

Таблиця 2.10 – Динаміка коефіцієнтів ділової активності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Коефіцієнт	Алг. розрах.	Роки		Абс. відх.	Темп приросту, %
		2022	2023		
1. Коефіцієнт оборотності активів	ЧД/Ас	0,51	0,47	0,0	-7,84
2. Період обороту активів, дн.	360/Коа	706	766	60,0	8,50
3. Коефіцієнт оборотності запасів	Собів./Зс.	23,87	18,76	-5,1	-21,41
4. Період обороту запасів, дн.	360/Коз	15	19	4,0	26,67
5. Коефіцієнт оборотності ПДЗ	ЧВР/ПДЗс.	3,19	2,75	-0,4	-13,79
6. Період обороту ПДЗ, дн.	360/Кпдз	113	131	18,0	15,93
7. Довжина операційного циклу, дн.	ПОз + ПО пдз	128	150	22,0	17,19
8. Коефіцієнт оборотності ПКЗ	Собів./ПКЗс.	1,55	1,48	-0,1	-4,52
9. Період обороту ПКЗ, дн.	360/Кпкз	232	243	11,0	4,74
10. Довжина фінансового циклу, дн.	ДОЦ - ПО пкз	360	393	33,0	9,17

Відповідно до зміни коефіцієнта оборотності запасів змінився і період їх обороту із 15 днів у 2022 році до 19 днів у 2023 році, що негативно характеризує політику управління запасами у 2023 році.

Коефіцієнт оборотності поточної дебіторської заборгованості за досліджуваний період скоротився з 3,19 у 2022 році до 2,75 у 2023 році, тобто у 2023 році дебітори погасили свої зобов'язання перед КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго» 2,75 рази, що свідчить про погіршення ділової активності підприємства у 2023 році;

Період обороту поточної дебіторської заборгованості за досліджуваний період зріс із 113 днів в 2022 році до 131 дні у 2023 році, що свідчить про погіршення платіжної дисципліни з боку покупців;

Негативним явищем у господарській діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» у 2022-2023 роках стало зростання операційного циклу із 128 днів у 2022 році до 150 днів у 2023 році, що свідчить про сповільнення бізнесу, а відповідно і зменшення можливостей підприємства генерувати потенційний прибуток;

Коефіцієнт оборотності поточної кредиторської заборгованості у 2023 році скоротився в порівнянні із значенням 2022 року із 1,55 до 1,48, що свідчить про сповільнення обороту кредиторської заборгованості, що виступає негативним явищем;

В свою чергу до зміни коефіцієнта оборотності поточної кредиторської заборгованості зріс і її період обороту із 232 днів у 2022 році до 243 днів у 2023 році, що підтверджує негативні тенденції ділової активності підприємства;

Довжина операційного циклу також зросла із 360 днів у 2022 році до 393 днів у 2023 році, що свідчить про зростання періоду, протягом якого власні оборотні кошти роблять один повний оборот. Оскільки значення показника занадто високе, то варто реалізувати сукупність заходів, які дозволять:

1. знизити період виробничого циклу;
2. знизити період погашення дебіторської заборгованості;
3. підвищити період погашення кредиторської заборгованості.

Таким чином, аналіз ділової активності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» у 2022-2023 роках засвідчив її значне погіршення і потребу в подальшому відновленні.

Для забезпечення комплексності аналізу вважаємо за доцільне дослідити показники платоспроможності підприємства (табл. 2.11).

За досліджуваний період 2022-2023 років спостерігалось зниження коефіцієнта платоспроможності (автономії) із 0,57 у 2022 році до 0,51 у 2023 році, що свідчить про скорочення частину активів, які підприємство здатне профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів, однак виявлені значення відповідають нормативним значенням показника, що знаходиться в межах 0,4 - 0,6.

Таблиця 2.11 – Динаміка коефіцієнтів платоспроможності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Коефіцієнт	Роки		Абс. відх.	Темп приросту, %
	2022	2023		
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,57	0,51	-0,06	-10,53
Коефіцієнт фінансування	0,09	1,04	0,95	1055,56
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-5,01	-4,59	0,42	-8,38
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,24	-0,32	-0,08	33,33

Коефіцієнт фінансування засвідчив різке коливання фінансової стійкості КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго», оскільки змінився із 0,09 у 2022 році до 1,04 у 2023 році, що свідчить про зростання здатності підприємства відповідати за своїми зобов'язаннями в середньо- і довгостроковій перспективі. Як бачимо, відбулося значне зростання кількості гривень власного капіталу, які припадали на кожен гривню зобов'язань компанії у 2023 році. Виявлене високе значення говорить про низький рівень фінансових ризиків у 2023 році;

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами у 2022-2023 роках володів від'ємними значеннями, що свідчить про нездатність підприємства фінансувати оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів. В обох роках не забезпечувалося досягнення нормативного значення показника забезпечення оборотних активів власними коштами на рівні 0,1 і вище. Значення нижче нормативного свідчить про значну фінансову залежність підприємства від зовнішніх кредиторів. В умовах погіршення ринкової ситуації підприємство не зможе продовжити свою діяльність. Негативне значення показника говорить про те, що весь власний капітал і довгострокові джерела спрямовані на фінансування необоротних активів і в компанії немає довгострокових коштів для формування власного оборотного капіталу.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу засобами у 2022-2023 роках володів від'ємними значеннями, що свідчить про те, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позичкових джерел фінансування. Це веде до зниження фінансової стійкості.

Таким чином, дослідження фінансової стійкості підприємства засвідчило його фінансову нестійкість та постійну потребу у залученні зовнішніх джерел фінансування діяльності.

Отже, аналізування основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» засвідчило існування на підприємстві низки негативних тенденцій діяльності:

1. Нерентабельну роботу підприємства за усіма напрямками діяльності, що було забезпечено отриманими збитками;
2. Низький рівень ліквідності;
3. погіршення ситуації із фінансової стійкістю та збільшення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.
4. погіршення ділової активності;
5. існування фінансової нестійкості та постійної потреби у залученні зовнішніх джерел фінансування діяльності.

Виявлені тенденції негативно характеризують діяльність КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» і потребують розробки заходів відновлення ефективної діяльності.

2.3 Оцінювання активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Ефективність використання матеріальних і фінансових впливає на результати господарювання в усіх сферах економіки, що забезпечує розвиток підприємства як життєво важливої системи. Тому дослідження та управління активами є важливим елементом у всій підприємницькій діяльності, і ці питання мають першочергове значення в сучасному економічному контексті. Таким

чином, процес аналізу фінансового стану компанії стає особливо важливим у сучасному контексті, особливо це питання актуалізується на підприємствах, що володіють стратегічно важливим значенням, таким як КП «Вінницяміськтеплоенерго».

Проаналізуємо складу, структури та динаміки активів досліджуваного підприємства (табл. 2.12).

Таблиця 2.12 – Аналіз складу, структури та динаміки активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Показники	2022 р.		2023 р.		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1. Необоротні активи	1392657,0	25,50	1327893,0	34,14	-64764,0	-4,65
1.1. Нематеріальні активи	998883,0	18,29	124799,0	3,21	-874084,0	-87,51
1.2. Основні засоби	1224994,0	22,43	1122746,0	28,86	-102248,0	-8,35
1.3. Незавершені капітальні інвестиції	67184,0	1,23	79751,0	2,05	12567,0	18,71
1.4. Інвестиційна нерухомість	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
1.5. Довгострокові фінансові інвестиції	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
1.6. Гудвіл	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
2. Оборотні активи	1271170,0	23,27	650185,0	16,71	-620985,0	-48,85
2.1. Запаси	53825,0	0,99	69971,0	1,80	16146,0	30,00
2.2. Дебіторська заборгованість	313917,0	5,75	335931,0	8,64	22014,0	7,01
2.3. Грошові кошти	47286,0	0,87	55717,0	1,43	8431,0	17,83
2.4. Витрати майбутніх періодів	60,0	0,00	98,0	0,00	38,0	63,33
2.5. Інші оборотні активи	91597,0	1,68	122811,0	3,16	31214,0	34,08

Примітка: *обраховано за середніми значеннями складових

1. Найбільшу частку в структурі активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» у 2022-2023 роках складали необоротні активи, якщо у 2022 році їх вартість складала 1392657,0 тис. грн., що відповідало частці 25,50% у загальній структурі капіталу підприємства, то у 2023 році вартість необоротних активів зменшилася до 1327893,0 тис. грн., що складало 34,14% загальних активів підприємства. Відповідно за аналізований період підприємство зменшило свої необоротні активи на 64764,0 тис. грн, (зменшення на 4,65%).

В структурі необоротних активів були присутні лише нематеріальні активи, основні засоби та незавершені капітальні інвестиції.

Серед необоротних активів найбільшу частку складали основні засоби, вартість яких також зменшилася із 1224994,0 тис. грн. у 2022 році до 1122746,0 тис. грн. у 2023 році, що відповідає скороченню на 102248,0 тис. грн., що характерно то це одночасне зменшення абсолютної вартості основних засобів із одночасним зростанням їх частки в структурі необоротних активів із 22,43% у 2022 році до 28,86% у 2023 році.

Важливе значення в необоротних активах мають нематеріальні активи які у 2022 році склали 998883,0 тис. грн. (18,29%), а у 2023 році зменшилися на 874084,0 тис. грн. і становили 124799,0 тис. грн. (3,27%), що свідчить про погіршення інтелектуального стану виробництва.

Протягом 2022-2023 років підприємство здійснювало незавершені капітальні інвестиції розмір яких зріс із 67184,0 тис. грн. у 2022 році, що становило 1,23% в структурі капіталу до 79751,0 тис. грн., що відповідало 2,05% в структурі капіталу, що свідчить про вжиття підприємством заходів до подальшого розвитку і позитивно характеризує менеджмент підприємства.

Нажаль, інвестиційна нерухомість, довгострокові фінансові інвестиції та гудвіл за досліджуваний період не входили до активів підприємства.

2. Оборотні активи КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» у 2022 році склали 1271170,0 тис. грн, що відповідало 23,27% у загальній структурі активів підприємства, проте у 2023 році обсяг оборотних активів скоротився до 650185,0

тис. грн., що відповідає частці 16,71%, таке явище є негативним оскільки відображає скорочення діяльності підприємства через погіршення оборотності його активів.

В структурі оборотних активів значне місце належить запасам обсяг яких не надто змінювався, якщо у 2022 році запаси склали 53825,0 тис. грн або 0,99% активів, то у 2023 році їх вартість зросла до 69971,0 тис. грн. і відповідала частці 1,8%. Такі коливання запасів є звичними для господарського процесу, однак незначне зростання запасів свідчить про певне відволікання оборотних коштів на їх формування.

У 2022-2023 роках підприємство здійснювало активну роботу із дебіторами, особливо у 2023 році зросло надання послуг із відтермінуванням платежів, що проявилось у зростанні обсягу дебіторської заборгованості із 313917,0 тис. грн. у 2022 році (5,75%) до 335931,0 тис. грн. у 2023 році (8,64%), що є негативним явищем в діяльності підприємства оскільки відволікає кошти з обороту.

Грошові кошти за досліджуваний період підприємство зберігало у вкрай низьких сумах, зокрема у 2022 році їх обсяг склав 47286,0 тис. грн. (0,87%), а у 2023 році – 55717,0 тис. грн. (1,43%), такі коливання є нормальним явищем в господарській діяльності і не дозволяють зробити певних висновків про активи.

Витрати майбутніх періодів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» здійснювало в обох роках, втім такі витрати були вкрай малими – 60,0 тис. грн. у 2022 році та 98,0 тис. грн. у 2023 році, що свідчить про певні кроки для розвитку бізнесу в майбутньому.

Інші необоротні активи показали позитивну динаміку зростання із 91597,0 тис. грн. у 2022 році (1,68%) до 122811,0 тис. грн. (3,16%) у 2023 році, що свідчить про збільшення витрат підприємства на купівлю підприємством грошових полісів страхування життя працівників та збільшення авансів виплачених постачальникам та працівникам.

Наслідком такої політики управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» стало їх зростання.

Зообразимо виявлені тенденції графічно (рис. 2.7; рис. 2.8; рис. 2.9; рис. 2.10).

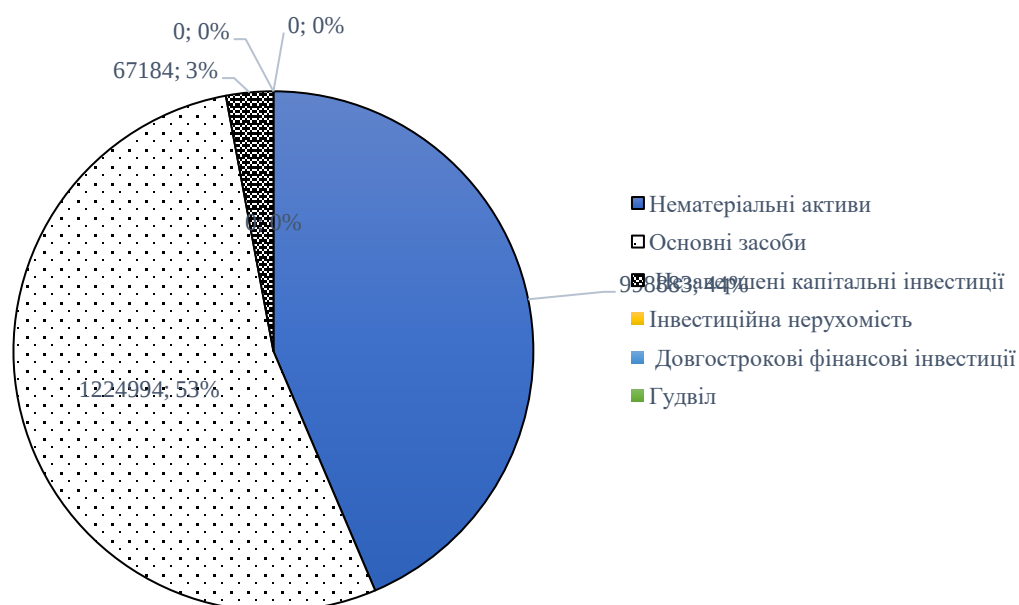

Рисунок 2.7 – Структура необоротних активів КП ВМР
«Вінницьяміськтеплоенерго» у 2022 році

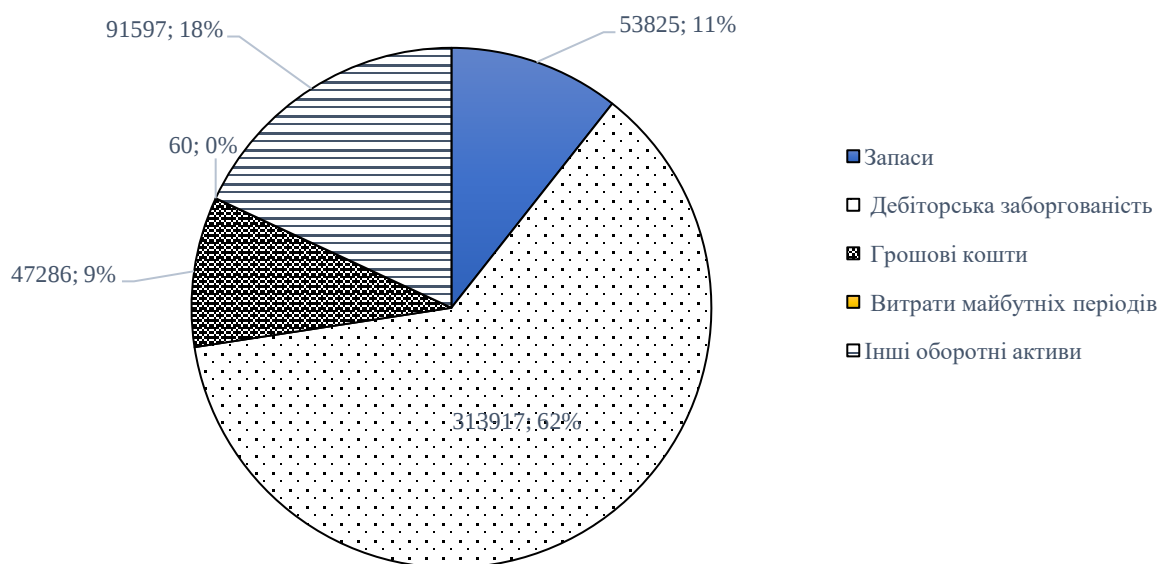

Рисунок 2.8 – Структура оборотних активів КП ВМР
«Вінницьяміськтеплоенерго» у 2022 році

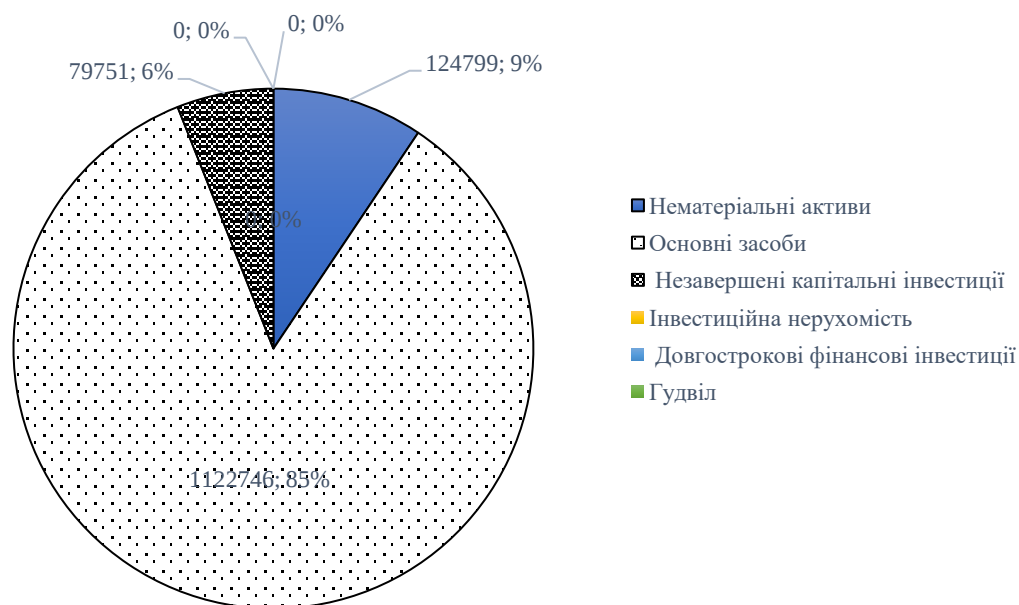

Рисунок 2.9 – Структура необоротних активів КП ВМР
«Вінницьяміськтеплоенерго» у 2023 році

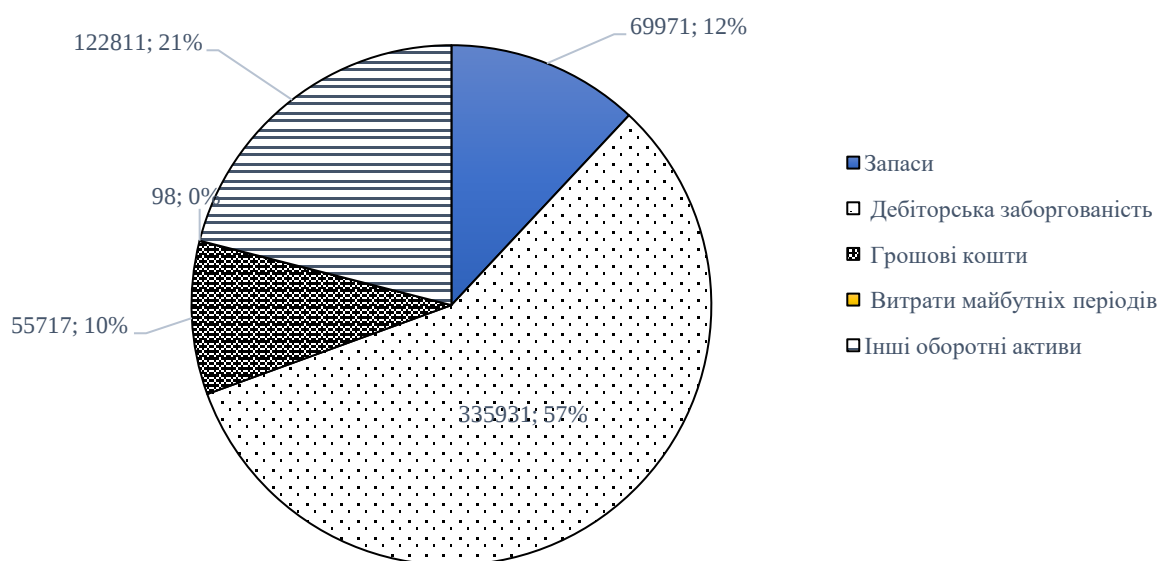

Рисунок 2.10 – Структура оборотних активів КП ВМР
«Вінницьяміськтеплоенерго» у 2023 році

Важливу роль у аналізі активів підприємства також займає дослідження джерел фінансування активів. Проаналізуємо основні джерела фінансування КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго» (табл. 2.13).

Таблиця 2.13 – Аналіз складу та динаміки джерел фінансування активів КП
ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Показники	2021 р.		2022 р.		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1. Власний капітал	1122866,0	19,09	1007002,0	15,64	-115864,0	-10,32
1.1. Зареєстрований капітал	896126,0	15,23	993058,0	15,43	96932,0	10,82
1.2. Капітал у дооцінках	901862,0	15,33	852049,0	13,24	-49813,0	-5,52
1.3. Додатковий капітал	320718,0	5,45	352802,0	5,48	32084,0	10,00
1.4. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	981939,0	16,69	1181303,0	18,35	199364,0	20,30
2. Довгострокові зобов'язання	3101,0	0,05	83169,0	1,29	80068,0	2582,01
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	827787,0	14,07	887907,0	13,79	60120,0	7,26
3.1. Короткострокові кредити банків	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
3.2. Поточна кредиторська заборгованість	632501,0	10,75	887907,0	13,79	255406,0	40,38
3.3. Поточні забезпечення	18464,0	0,31	29812,0	0,46	11348,0	61,46
3.4. Доходи майбутніх періодів	694,0	0,01	628,0	0,01	-66,0	-9,51
3.5. Інші поточні зобов'язання	176129,0	2,99	161096,0	2,50	-15033,0	-8,54

Аналіз джерел фінансування активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» засвідчив такі тенденції:

1. Власний капітал підприємства є основним джерелом формування його активів у обох досліджуваних роках. Розмір власного капіталу у 2022 році складав 1122866,0 тис. грн., що відповідало 19,09% у загальній структурі капіталу, втім у 2023 році розмір власного капіталу скоротився на 115864,0 тис. грн. і складав 1007002,0 тис. грн. , що відповідає 15,64% загальних активів підприємства. Таке зниження частки та обсягу власного капіталу свідчить про зростання фінансової залежності підприємства у 2023 році від джерел зовнішнього фінансування;

2. Зареєстрований капітал підприємства у 2022 році становив 896126,0 тис. грн. (15,23%), а у 2023 році зріс до 993058,0 тис. грн. (15,43%), що свідчить про те, що у 2023 році підприємство здійснювало певні зміни в установчих документах.

3. Капітал у дооцінках у 2023 році скоротився в порівнянні із значеннями 2022 року як у абсолютному значенні, так і у відносному, якщо у 2022 році капітал у дооцінках складав 901862,0 тис. грн., то у 2023 році він скоротився до 852049,0 тис. грн., що свідчить про наявність певних проблем із правильністю оцінювання основних засобів підприємства в обох роках;

4. Додатковий капітал КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» у обох досліджуваних роках був приблизно рівним в структурі пасивів підприємства і складав близько 5,5%, втім його розмір коливався із 320718,0 тис. грн. у 2022 році до 352802,0 тис. грн., що свідчить про наявність певних надходжень у 2022-2023 роках від додаткових внесків учасників товариства або в процесі господарської діяльності підприємства внаслідок дооцінки активів, безоплатного отримання необоротних активів;

5. Нерозподілений прибуток підприємства (непокритий збиток) за досліджуваний період збільшився із 981939,0 тис. грн. у 2022 році до 1181303,0 тис. грн. у 2023 році, що свідчить про збільшення чистого прибутку, який залишається у розпорядженні підприємства після виплати доходів власникам у

вигляді дивідендів, формування резервного капіталу, поповнення статутного капіталу та використання на інші потреби., що визначає можливості інвестувати в подальший розвиток підприємства;

6. Довгострокові зобов'язання підприємства зросли із 3101,0 тис. грн у 2022 році до 83169,0 тис. грн., що свідчить про значне залучення зовнішніх фінансових ресурсів підприємством і свідчить про погіршення фінансової стійкості у 2023 році;

7. Поточні зобов'язання і забезпечення також зросли із 827787,0 тис. грн. у 2022 році до 887907,0 тис. грн. у 2023 році, що свідчить про збільшення заборгованості підприємства, яка виникла перед іншими фізичними та юридичними особами і мала бути погашена протягом операційного циклу підприємства, що свідчить про розширення комерційного кредиту з боку підприємства для своїх покупців;

8. Протягом 2022-2023 років КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» не залучала короткострокових кредитів банків;

9. Поточна кредиторська заборгованість у аналізованому періоді змінювалася із 10,75% у структурі активів підприємства до 13,79% у структурі активів, що є характерною рисою господарської діяльності і свідчить про певне її збільшення;

10. Поточні забезпечення у 2022-2023 роках були вкрай низькими 0,31-0,46% у частці активів підприємства, що свідчить про вкрай низькі обсяги ресурсів, які підприємство планувало використати протягом 12 місяців;

11. Доходи майбутніх періодів у обох роках були майже однаковими і складали 0,01% у структурі активів підприємства, що свідчить про стабільність доходів, отриманих протягом поточного або попередніх звітних періодів та, які за своїм економічним змістом належать до доходів наступних звітних періодів;

12. Інші поточні зобов'язання у аналізованому періоді були також відносно малими і складали в структурі капіталу близько 3%.

Таким чином, підприємство не володіє збалансованою структурою капіталу, а його діяльність в переважній більшості фінансується за рахунок власного капіталу.

З огляду на важливість аналітичних процедур на підприємстві інтегральне оцінювання ефективності управління активами КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»» (табл. 2.14).

Таблиця 2.14 – Інтегральні показники ефективності управління активами КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»»

Показник	2022 р.	2023 р.
1	2	3
I. Необоротні активи		
1. Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,10	0,11
2. Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,10	0,10
3. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,64	0,77
4. Фондовіддача	0,82	0,82
5. Коефіцієнт придатності основних засобів	0,36	0,23
6. Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,81	0,24
7. Рентабельність основних засобів	-17,34	-16,59
8. Рівень ефективності використання основних засобів	-0,17	-0,17
Інтегральний показник ефективності управління необоротними активами	0,00	0,00
II. Оборотні активи		
1. Коефіцієнт покриття	0,68	0,73
2. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	-5,01	-4,59
3. Коефіцієнт маневреності власного капітал	-0,24	-0,32
4. Коефіцієнт оборотності активів	0,51	0,47
5. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,55	1,48
6. Період інкасації (погашення) кредиторської заборгованості	232	243
7. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,19	2,75
8. Період інкасації (погашення) дебіторської заборгованості	113	131
9. Коефіцієнт оборотності запасів	23,87	18,76
10. Середній термін обертання запасів	15	19
11. Рентабельність оборотних активів	-16,72	-28,64
12. Рентабельність реалізації	-21,20	-20,16

Продовження табл. 2.14

1	2	3
13. Коефіцієнт інкасації дебіторської заборгованості як частка надходжень у поточному періоді коштів від заборгованості певного періоду щодо обсягу реалізації періоду виникнення заборгованості	0,31	0,36
Інтегральний показник ефективності управління оборотними активами $S_{oa} = \sqrt[21]{A_8 \cdot A_9 \cdot \dots \cdot A_{21}},$	0,87	0,82
Інтегральний показник ефективності управління активами $S_a = \sqrt[2]{S_{na} \cdot S_{oa}},$	1,64	1,41

Зообразимо динаміку показника ефективності управління активами графічно (рис. 2.11).

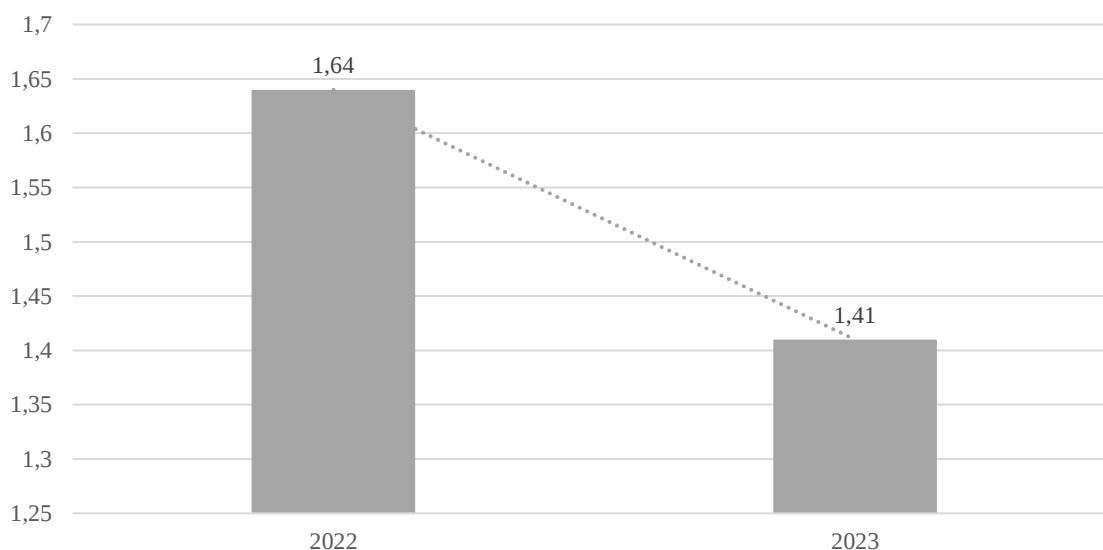

Рисунок 2.11 – Зміна інтегрального показника ефективності управління активами КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Оцінювання інтегрального показника ефективності управління активами КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго» засвідчило негативну тенденцію зменшення ефективності використання активів із 1,64 у 2022 році до 1,41 у 2023 році, що є закономірним наслідком попередньо виявлених негативних змін у структурі та обсягах активів підприємства. Таке використання активів в продовж тривалого часу негативно впливає на підприємство і має бути змінено.

Отже, КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» - є основним постачальником тепла майже 95 % помешкань міста. Підприємство є комерційним, діє на принципах повного госпрозрахунку та користується закріпленим за ним комунальним майном на праві господарського відання. Основними проблемами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» є: непрозорі процедури формування тарифів, надання послуг низької якості, неефективна система реагування на запити споживачів, низькі обсяги можливого самостійного фінансування підприємством робіт, пов'язаних із обслуговуванням житлового фонду, байдуже ставлення користувачів до послуг із постачання теплоносія до житла, відсутність термомодернізаційних заходів тощо. Аналіз фінансового стану підприємства дозволив встановити такі тенденції господарювання КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» як нерентабельну роботу підприємства за усіма напрямками діяльності, що було забезпечено отриманими збитками, низький рівень ліквідності, погіршення ситуації із фінансовою стійкістю та збільшення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, погіршення ділової активності, існування фінансової нестійкості та постійної потреби у залученні зовнішніх джерел фінансування діяльності. Оцінювання інтегрального показника ефективності управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» засвідчило негативну тенденцію зменшення ефективності використання ефективності активів із 1,64 у 2022 році до 1,41 у 2023 році, що є закономірним наслідком попередньо виявлених негативних змін у структурі та обсягах активів підприємства. Таке використання активів в продовж тривалого часу негативно впливає на підприємство і має бути змінено.

3 УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ КП ВМР «ВІННИЦЯМІСЬКТЕПЛОЕНЕРГО»

3.1 Перспективи розвитку системи управління активами КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Розвиток управління активами має комплексно охоплювати всі сфери діяльності, що є алгоритмом або послідовністю взаємопов'язаних і взаємозалежних дій для досягнення цілей бізнес-рішень, що може бути досягнуто шляхом реалізації певного набору процесів всередині підприємства. Управління активами має відповідати певним вимогам, які впливають на саме управління та яких важливо дотримуватися на кожному етапі господарської діяльності. Варто визначити такі основні принципи управління активами:

1. Уніфікація стратегічного (майбутнього) і тактичного (поточного) планування передбачає відповідність тактичних планів стратегічним цілям для забезпечення безперервності виробничих процесів;
2. Однією з вимог менеджменту є забезпечення системного підходу. Системний підхід розглядає кожне підприємство як складну динамічну систему, що містить набір елементів, певним чином пов'язаних між собою і із зовнішнім середовищем. Вивчення кожного об'єкта необхідно проводити з урахуванням усіх внутрішніх і зовнішніх зв'язків і взаємозалежностей окремих його елементів;
3. Управління активами має базуватися на державному підході при оцінці результатів економічних процесів, явищ і діяльності. Керівництво підприємства повинно брати до уваги економічні, соціальні, екологічні заходи державного регулювання та необхідність дотримання міжнародних правил і законів;
4. Управління активами має бути об'єктивним, конкретним і точним. Воно повинні ґрунтуватися на достовірній і перевірній інформації, яка реально відображає об'єктивну дійсність, а висновки повинні бути підтверджені

точними аналітичними розрахунками. Ця вимога означає, що процес збору та обробки інформації необхідно постійно вдосконалювати для підвищення точності та надійності розрахунків;

5. Управління має бути ефективним. Іншими словами, витрати на утримання адміністративного персоналу повинні забезпечувати багатократний ефект;
6. Управління має бути комплексним. Комплексність управління вимагає охоплення всіх зв'язків і сторін діяльності та потребує комплексного дослідження причинно-наслідкових зв'язків у діяльності суб'єктів господарювання.
7. Управління має бути оперативним. Під оперативністю розуміється здатність швидко і чітко оцінювати ситуацію, приймати і реалізовувати бізнес-рішення.
8. Управління має ґрунтуватися на наукових підходах враховуючи вимоги економічного розвитку, використовуючи науково-технічні досягнення та передовий досвід, новітні методи економічних досліджень тощо.
9. Управління має бути ефективним і активно впливати на процес і результати діяльності підприємства, визнаючи недоліки, неправильні рішення та упущення в діяльності [46].

Ефективна політика управління активами підприємства повинна передбачати дотримання низки умов:

1. Виробничий процес підприємства повинен бути безперебійним. Це означає, що має бути забезпечений належний рівень обслуговування виробничого обладнання.

2. Забезпечення оборотності активів. Цього можна досягти шляхом оптимізації надходження дебіторської заборгованості та скорочення тривалості виробничого циклу та періоду, протягом якого товари, сировина, напівфабрикати перебувають в запасах.

3. Забезпечення належного рівня ліквідності активів. Важливо керувати поточними боргами та дебіторською заборгованістю організації та впливати на наявність ліквідних активів, доступних компанії, коли це необхідно.

4. Політика менеджменту має бути спрямована на підвищення рентабельності активів підприємства.

5. Потрібно забезпечувати мінімізацію можливих втрат і ризиків у процесі створення та використання активів.

Ефективність політики управління активами слід оцінювати порівняно з поточною системою управління активами. Це пов'язано з тим, що системи управління активами є невід'ємною частиною господарської діяльності підприємства та має значний вплив на формування прибутку організації. Задовільна політика управління оборотними активами підприємства повинна бути такою, щоб сума оборотних активів була такою, щоб вона могла забезпечити безперервний процес господарської діяльності організації та мінімізувати присутність активів, не залучених до обороту.

Менеджмент підприємства повинен не лише зосереджуватися на традиційних методах удосконалення процесів управління активами, а й має розробляти нові нетрадиційні методи та творчі підходи на основі розширеного синтезу наявних досягнень сучасної теорії в цій галузі. За допомогою ефективного управління активами можна відносно швидко досягти позитивних результатів у фінансовій стабілізації підприємств.

Найважливішим елементом для успішного функціонування компанії є оборотні активи. Загальна ефективність підприємства залежить від їх розміру. Саме оборотні активи є показником роботи всього підприємства, на них покладено фінансування запланованих витрат, забезпечення виконання звичайних функцій виробництва та реалізації продукції. Наявність активів, що перевищують норматив, призводить до неефективного функціонування активів, відведених в резерви та невикористання для подальшої операційної діяльності. Відсутність оборотних активів заважає підприємству повністю виконувати свої зобов'язання.

Сьогодні найважливішою прерогативою будь-якого бізнесу є максимізація прибутку та скорочення витрат на бізнес. Для досягнення цієї мети необхідно розробити чітку, ефективну та точну політику управління активами

підприємства та приділити особливу увагу управлінню оборотними активами. Ефективність і швидкість прийняття управлінських рішень впливають на ефективність всієї діяльності підприємства, тобто на його ліквідність, платоспроможність і в кінцевому підсумку на фінансову стійкість підприємства. Чим коротший період обігу оборотних активів, тим більше буде реалізовано одного і того ж товару, тим менше знадобиться обігових коштів, тим швидшим буде кругообіг оборотних активів і ефективніше вони будуть використані.

Питання управління корпоративними оборотними активами стає все більш актуальним. Сучасна економічна практика вимагає прийняття як зважених, так і нетрадиційних рішень, які глибоко інтегрують досягнення сучасної фінансової теорії та досвід фінансового менеджменту. Управління оборотними активами в основному полягає у визначенні оптимального обсягу, розробці варіантів фінансування та забезпеченні ефективності їх використання. Оптимальний рівень оборотних активів повинен, з одного боку, забезпечувати безперебійну та ефективну роботу підприємства, а з іншого – мінімізувати наявність невикористаних оборотних активів [47].

Питання підвищення ефективності управління активами підприємства вважаємо за доцільне розглядати відокремлено для необоротних та оборотних активів.

Необоротний актив — це актив, який виникає в результаті минулих подій, контролюється організацією, забезпечує економічну вигоду організації, має надійну оцінку, і тривалий термін корисного використання якого визначається його внеском у дохід організації. Необоротні активи підприємств потребують ефективної та виваженої політики управління. Метою управління необоротними активами є визначення форми та методу фінансового управління при проведенні різноманітних фінансових операцій.

Основними напрямками удосконалення управління необоротними активами є:

1. Визначення можливих форм оновлення основних засобів виробництва на простій і розширеній основі;

2. Визначення потреби в необоротних активах для збільшення виробництва;
3. Забезпечення ефективного використання раніше утворених або нововведених матеріальних і нематеріальних активів;
4. Формування фінансових ресурсів, необхідних для відтворення основних засобів та оптимізації їх структури.

Ефективне управління необоротними активами підприємств дозволяє, окрім підвищення конкурентоспроможності, побудувати міцний фундамент діяльності підприємства та умови для ефективного розвитку в майбутньому. Підвищення ефективності управління необоротними активами на підприємствах необхідно здійснювати наполегливо і системно шляхом впровадження систем моніторингу. Його головна мета — вивчити, узгодити та модифікувати поточні потреби з точки зору необхідності здійснення процесу його створення. На основі чітко розробленого інструментарію управління необоротними активами можна не тільки забезпечувати фінансові можливості підприємства, а й забезпечувати його стабільне економічне зростання [48].

Необхідним при управлінні необоротними активами є контроль за ефективністю їх використання, збільшенням рентабельності та фондоддачі необоротних активів, уникненням простоїв обладнання. Є потреба також у визначенні джерел фінансування необоротних активів, їх оновлення, що може здійснюватися за рахунок власних і позикових коштів.

До основних уніфікованих заходів з підвищення ефективності управління необоротними активами вітчизняних підприємств віднесемо насамперед такі:

1. Підвищення рівня освіти, кваліфікації та кваліфікації працівників, як робітників, так і керівників;
2. Мотивація та заохочення працівників у різних формах (фінансова, соціальна, страхова);
3. Посилення відповідальності посадових осіб за внутрішній контроль та облік та аналіз основних засобів;
4. Удосконалення або реструктуризація технології виробництва підприємства;

5. Регулярний технічний огляд стану основних засобів.
6. Удосконалення заходів автоматизації управління активами підприємства з використанням комп'ютерної техніки та сучасного програмного забезпечення

Для довгострокових активів, таких як нематеріальні активи, також необхідно встановити заходи управління. Управління нематеріальними активами включає такі фундаментальні елементи, як операційне управління, маркетинг, фінансове управління та управління інноваціями, які взаємодіють, щоб забезпечити високі темпи зростання фінансових ресурсів і допомагають виконувати свої завдання та забезпечувати довгострокову конкурентоспроможність [49].

Практика управління нематеріальними активами сприяє формуванню та накопиченню інтелектуального капіталу, підвищує ринкову вартість усіх активів компанії, покращує якість і конкурентоспроможність продукції, відкриває нові ринки збуту, а також покращує репутацію компанії продаж продукції, дозволяє створити свій бренд і позиціонувати підприємству себе як успішний бренд на ринку. Нематеріальні активи, особливо комп'ютерні програми, потребують регулярного оновлення, оскільки вони швидко втрачають актуальність. Особливо це стосується програм, які безпосередньо залежать від змін законодавства, особливо податкових – М.Е.Дос, СОТА, бухгалтерських програм – 1С: Бухгалтерія, Парус тощо [50]. З цієї причини рекомендується запобігати старінню програмного забезпечення, регулярно оновлюючи програмне забезпечення, доступне в компанії, до останньої версії або інтегруючи його в спеціалізовані електронні системи та інформаційні платформи.

Ще одним аспектом політики управління необоротними активами є оптимізація структури необоротних активів, що передбачає передбачає збільшення їх загального розміру з урахуванням можливих резервів підвищення продуктивності використання необоротних активів у майбутньому періоді та забезпечення своєчасного оновлення матеріально-технічної бази підприємства. Це досягається такими шляхами:

1. зменшення частки недіючого устаткування;
2. використання новітніх технологій на початку виробництва;
3. запровадження прогресивних форм організації виробництва;
4. налашдування передумов подальшого посилення виробничого процесу.

Тобто, ефективна політика управління необоротними активами вимагає низки заходів, які включають не лише наукові досягнення, а й професіоналізм працівників.

Основними заходами щодо вдосконалення політики управління необоротними активами підприємства є такі:

1. проведення заходів з підвищення освіти та кваліфікації працівників;
2. застосування мотиваційного заохочення до робітників;
3. організація семінарів, навчання працівників фінансово-бухгалтерських служб зі залученням відповідних фахівців фінансових інституцій, казначейських, контролюючих органів щодо використання сучасних методів оцінки необоротних активів, зокрема основних засобів;
4. посилення внутрішнього контролю і відповідальності посадових щодо запобігання порушенням при аналізі необоротних активів;
5. удосконалення чи заміна технології виробництва продукції;
6. проведення діагностики технічного стану основних засобів підприємства;
7. покращення автоматизації управління необоротними активами підприємства з використанням засобів обчислювальної техніки та інформаційних технологій на основі чітко розробленої стратегії розвитку;
8. врахування визначальної ролі необоротних активів у діяльності підприємства в умовах формування інформаційної економіки;
9. вдосконалення нормативно-правової бази, що регламентує економічну та фіскальну систему амортизації та здійснення оцінки основних засобів відповідно до їхньої реальної вартості.

Узагальнено запропонованих 3 напрями вдосконалення управління необоротними активами можна представити у вигляді рис.3.1.

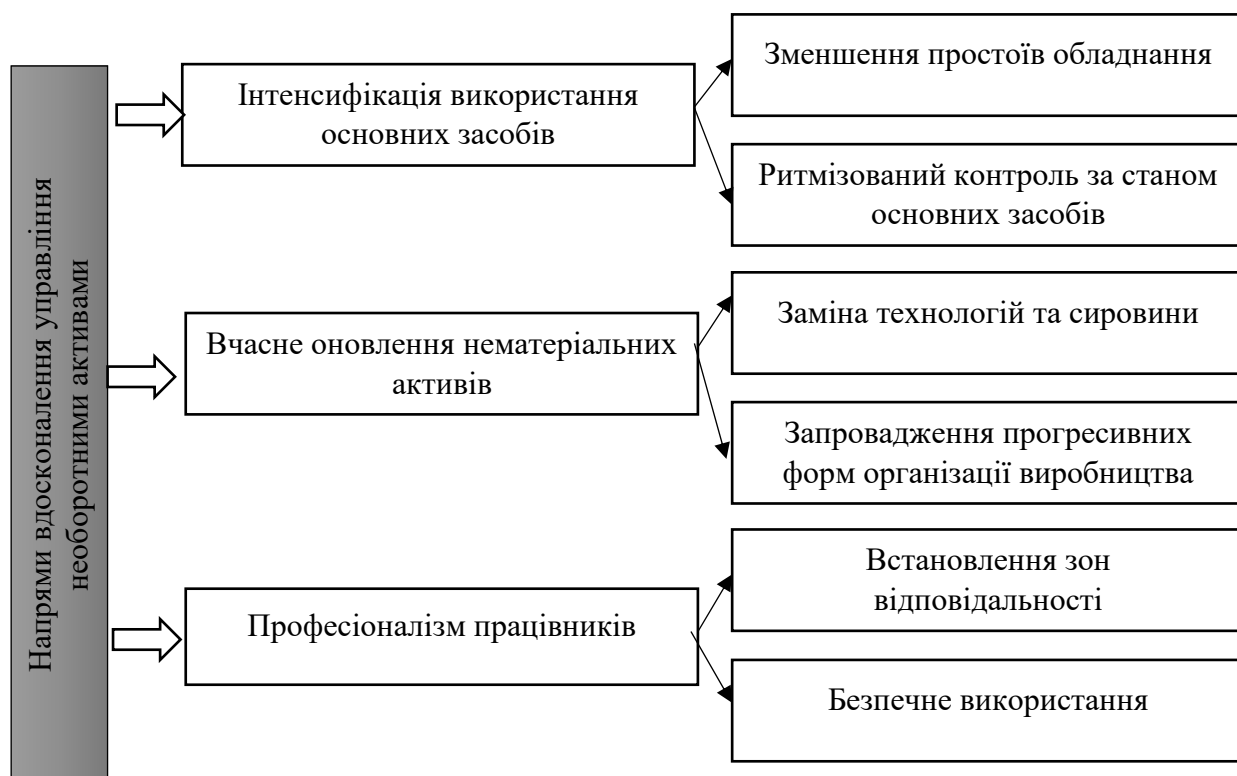

Рисунок 3.1 – Основні напрями вдосконалення управління необоротними активами

Питання ефективного використання необоротних активів актуальне не лише для України. Найбільш ефективне використання необоротних активів відіграє важливу функцію в підвищенні успішності компанії та її загального рівня ефективності.

Поряд із заходами вдосконалення ефективності управління необоротними активами важливе значення має управління оборотними активами, адже їх поєднання дозволяє удосконалення застосування основних фондів, що передбачає технологічну модернізацію шляхом подовження терміну служби обладнання та загального вдосконалення організації та управління підприємствами.

Політика управління оборотним капіталом повинна забезпечувати знаходження компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю діяльності. Такий крок дозволить вирішити дві важливі проблеми щодо платоспроможності та забезпечило б прийняття кількості, структури та прибутковості капіталу підприємства.

Відтак, удосконалення управління оборотними активами підприємства бажано здійснювати за такими напрямками:

1. Оптимізація запасів: підприємство може зменшити кількість запасів за рахунок збільшення товарообігу та зменшення витрат на зберігання. Цього можна досягти шляхом удосконалення систем управління запасами, скорочення часу доставки та оптимізації виробничих процесів.
2. Ефективне управління кредитами: підприємства повинні забезпечити своєчасну виплату боргів клієнтам, що забезпечить стабільність грошових потоків і знижує ризик дефолту.
3. Покращення управління грошовими коштами: підприємства повинні мати ефективну систему управління грошовими потоками, щоб забезпечити своєчасну оплату рахунків і мінімізувати негативні наслідки прострочених платежів.
4. Збільшення обсягу продажів: Збільшення обсягів продажів сприяє збільшенню оборотності оборотних активів підприємства та більш швидкому перетворенню активів у готівку.
5. Раціоналізація витрат: Підприємствам необхідно створити оптимальні умови для використання ресурсів, щоб зменшити загальні витрати, підвищити ефективність виробництва та збільшити прибутковість.
6. Застосування факторингу: підприємства можуть скористатися послугами факторингових компаній, які можуть забезпечити швидке отримання грошових коштів за заборгованість з боку клієнтів, знизити ризик невиконання, частково змінити структуру капіталу підприємства та, як наслідок, забезпечити зростання ефективності роботи .

Варто зазначити, що першочергова роль в удосконаленні управління оборотними активами має бути відведена удосконаленню збуту продукції підприємства на основі вивчення кон'юнктури ринку, створення оптимальних розмірів запасів, своєчасному поверненню дебіторської заборгованості, дотриманні договірної і платіжної дисципліни.

Відтак серед основних напрямів удосконалення управління оборотними активами підприємства є:

1. прискорення оборотності оборотного капіталу;
2. організація збуту продукції на основі вивчення кон'юнктури ринку, створення маркетингових служб, дотриманні договірної і платіжної дисципліни;
3. оптимальне співвідношення основних і оборотних засобів;
4. скорочення часу перебування оборотних коштів в незавершеному виробництві;
5. вдосконалення системи розрахунків за товари (роботи, послуги) і своєчасний аналіз платоспроможності клієнтів;
6. раціональне планування оборотних коштів на основі їх нормування;
7. формування ефективної кредитної політики.

Успішне виконання зазначених кроків з управління активами підприємства дозволить підприємству збільшити їх вартість, забезпечити зростання вартості підприємства в цілому, поліпшити його конкурентоспроможність та інвестиційної привабливості та інвестиційну привабливість.

3.2 Розробка заходів підвищення ефективності управління активами КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго"

Заходи підвищення ефективності управління активами КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго" мають бути поділені на 2 групи – необоротні активи та оборотні активи.

При управлінні необоротними активами необхідно комплексно оцінювати їх позитивні та негативні сторони. З метою підвищення ефективності заходів управління необоротними активами підприємствам потрібно збільшувати ефективність використання необоротних активів, що дозволить скоротити потребу в них, а відтак і в обсязі необхідного їх фінансування, а також забезпечити сталість темпів економічного розвитку підприємства за рахунок більш раціонального використання власних фінансових ресурсів. Відтак КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго" важливо проаналізувати свою політику щодо управління основними засобами та покращення їх стану, для цього в цілому необхідно забезпечити:

1. скорочення простоїв машин і обладнання шляхом передання їх в оренду;
2. підвищення приросту основних засобів за рахунок збільшення їх введення і зменшення вибуття;
3. прискорення приросту продуктивності праці порівняно зі зростанням її фондоозброєності;
4. застосування інтенсивної форми оновлення основних засобів підприємства;
5. підвищення фондівіддачу основних засобів;
6. оптимізацію складу і структури основних засобів підприємства;
7. поліпшення технічного стану основних засобів шляхом введення в експлуатацію нового устаткування, проведення реконструкції та модернізації застарілого устаткування, що забезпечить швидке оновлення активної частини основних виробничих фондів;
8. доступність альтернативних джерел фінансування основних засобів, які найбільш вигідні для підприємства;
9. обрання оптимальних методів нарахування амортизації, які сприятимуть реалізації економічної та науково-технічної стратегії підприємства;

10. придбання основних засобів за схемою фінансового лізингу, яка має переваги порівняно з банківським кредитом.

Таким чином, сукупність рекомендацій з підвищення ефективності управління необоротними активами можна сформулювати за такими напрямками:

1. поліпшення організації матеріально-технічного постачання з метою безперебійного і ритмічного забезпечення виробництва матеріальними ресурсами;
2. скорочення тривалості операційного циклу за рахунок інтенсифікації виробництва (використання новітніх технологій механізації і автоматизації виробничих процесів, підвищення рівня продуктивності праці, повнішого використання виробничих потужностей підприємства, трудових, матеріальних ресурсів і так далі), а також підвищення контролю за рухом найбільш важливих категорій запасів розподілом в чіткій відповідності із структурою їх витрачання;
3. прискорення процесу продажу та відвантаження продукції і оформлення розрахункових документів, застосування перспективних форм рефінансування дебіторської заборгованості, ефективних форм регулювання середнього залишку грошових активів, розвиток механізмів безготівкових розрахунків.

Розглядаючи заходи вдосконалення управління оборотними активами найбільшу увагу доцільно приділити дебіторській заборгованості, зокрема її мінімізації. Особливість дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго" полягає в тому, що його послуги оплачуються лише після їх споживання, відтак обсяг дебіторської заборгованості буде завжди великим. Відповідно одним із найбільш важливих напрямів управління оборотними активами є коригування рівня дебіторської заборгованості.

Необхідність впливу на дебіторську заборгованість визначається низкою проблем в роботі КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго", зокрема:

1. немає достовірної інформації про терміни погашення зобов'язань споживачами комунальних послуг;
2. не регламентована робота з простроченою дебіторською заборгованістю;
3. відсутні дані про зростання витрат, пов'язаних зі збільшенням розміру дебіторської заборгованості і часу її оборотності;
4. не проводиться оцінка кредитоспроможності покупців і ефективності комерційного кредитування;
5. функції збору грошових коштів, аналізу дебіторської заборгованості і ухвалення рішення про надання кредиту розподілені між різними підрозділами (при цьому не існує регламентів взаємодії і, як наслідок, відсутні відповідальні за кожен етап);
6. занадто великий обсяг заборгованості з боку споживачів;
7. неправильно визначений обсяг резерву сумнівних боргів;
8. низька якість контролю за поверненням або занадто довгий період повернення заборгованості.

Більшість цих проблем із грошовими коштами виникає оскільки підприємство не контролює витрати до надходження на підприємстві. Окрема проблема може виникати, якщо підприємство веде розрахунки у валюті, а отримує гроші у гривні, адже, як правило, велика кількість витрат переходить на курсові різниці. Не контрольованість може виникати через нерівномірність та не системність платежів, які підприємство має під час оплати за спожиті послуги.

Ефективним методом впливу на дебіторську заборгованість є окремий облік двох основних її видів: простроченої та непростроченої. Непрострочену дебіторську заборгованість називають ті борги, які відносяться до третіх осіб за зобов'язаннями, на момент складання балансу терміни виконання, яких не наступили. Ці борги можуть бути отримані при належному виконанні боржником своїх обов'язків. Отже, така дебіторська заборгованість до стягнення реальна.

Прострочену дебіторську заборгованість - це ті борги, які відносяться до будь-яких третіх осіб за зобов'язаннями, на момент складання балансу, терміни виконання яких настали і порушені дебіторами.

Інвентаризація розрахунків з контрагентами сприяє виявленню дебіторської заборгованості, яка здійснюється в обов'язковому порядку перед формуванням річного звіту. Але цього недостатньо для того щоб отримати точну інформацію про стан розрахунків, так як проблеми з замовниками можуть виникнути і протягом звітного періоду. Звідси випливає, що головним способом спостереження за станом дебіторської заборгованості є регулярне звіряння розрахунків із замовниками. Якщо трудові ресурси можуть дозволити, то контроль краще здійснювати не менше двох разів на місяць. Це, перш за все, пов'язано з людським фактором. Мотивація працівників з продажу часто передбачає лише збір коштів, що є правильним. Але працівники фінансового відділу використовують для цього різні способи, і не всі вони, як правило, бувають в інтересах підприємства. Отже, необхідний комплексний підхід, який включає організаційні заходи, пов'язані з фінансовим контролем, що паралельно використовується з методами і способами мотивації працівників підприємства.

Таким чином, проведені заходи з управління дебіторською заборгованістю діляться на заходи, що мали організаційний характер і заходи, які будуть спрямовані на проведення оцінки різних показників дебіторської заборгованості.

Важливе значення також мають заходи впливу на кредиторську заборгованість та фінансування діяльності, що є відповідальністю фінансового відділу.

Отже, ми визначилися із конкретними заходами програми поліпшення стану активів КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго". Розроділимо відповідальність за зазначені заходи (табл. 3.1).

Основні зміни пропонується здійснювати, починаючи, переважно, наступного кварталу. Таким чином, менеджери КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго" матимуть час не лише на розробку нових

Таблиця 3.1 – Встановлення відповідальних осіб за поліпшення стану оборотних активів КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго"

Завдання	Відповідальна особа
Удосконалення управління дебіторською діяльністю	
Вдосконалити кредитну політику і грошові розрахунки	Фінансовий директор
Впровадити заходи стимулювання розрахунків по факту	Керівник відділу збуту
Забезпечити ефективний контроль розрахунків	Керівник плановоекономічного відділу
Удосконалення управління кредиторською заборгованістю	
Розробити календар платежів та забезпечити його виконання	Керівник плановоекономічного відділу, фінансовий директор
Застосувати альтернативні джерела фінансування діяльності	Фінансовий директор
Стимулювати збут і нарощувати обсяги власних грошових коштів	Керівник відділу збуту
Удосконалення управління фінансуванням діяльності	
Вибір оптимальної стратегії фінансування оборотних активів	Фінансовий директор
Забезпечення прийняттого обсягу, структури і рентабельності власних оборотних коштів	
Забезпечення платоспроможності	

управлінських підходів, політик, стратегій тощо, а й на обговорення їх на Загальних зборах акціонерів, з метою схвалення прийнятих рішень всіма власниками підприємства. Ті ж завдання, які вимагають покращення показників

діяльності підприємства і, зокрема, підвищення рівня його платоспроможності, покращення структури і підвищення рентабельності власних оборотних коштів тощо, повинні бути виконані до завершення поточного року. Тобто, мається на увазі, що результати управлінських рішень, спрямованих на виконання запропонованих завдань, повинні бути помітними вже у річній звітності КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго" цього року.

Отже, ми сформували перелік відповідальних осіб завиконання завдань кожного з напрямів програми поліпшення стану оборотних активів КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго". Деталізовані розробки стратегій, політик, управлінських методик тощо мають проводитися вже вказаними відповідальними особами чи підпорядкованим їм персоналом. Основними шляхами підвищення ефективності використання оборотних активів КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго" можна вважати: збільшення об'єму виготовлених та реалізованих послуг; зниження собівартості процесу продажу продукції; зниження витрат підприємства; систематичний контроль за розподілом засобів виробництва; підвищення продуктивності праці працівників; підвищення кваліфікації фахівців; впровадження новітніх технологій; створення маркетингових служб на підприємстві; реконструкцію та модернізацію підприємства тощо.

3.3 Економічний ефект від запровадження запропонованих заходів підвищення ефективності управління активами КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго"

Одним із вкрай негативних аспектів діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» є високий розмір дебіторської заборгованості. Причиною виникнення дебіторської заборгованості підприємств житлово-комунального господарства є низка факторів. Одним із основних є значна заборгованість із заробітної плати та інших грошових виплат населенню. У даній

ситуації громадяни не можуть оплачувати непомірні ціни на енергоносії та житлово-комунальні послуги.

Наслідком збереження низької платіжної дисципліни споживачів може стати оголошення теплоенергетичними підприємствами «переддефолтного» та/або «дефолтного» стану, що призведе до неможливості закупівлі ними електричної енергії та послуг з передачі/розподілу електричної енергії та, відповідно, припинення постачання електричної енергії споживачам, у тому числі і населенню, що вплине на зростання росту соціальної напруги у суспільстві. Додатково загострюється ситуація ще й тим, що 25% субсидіантів не розраховалися за теплоносії виданими на це живими грошима. Так, чверть отримувачів не донесла виділені їм кошти до постачальників комунальних послуг. Основна причина, чому не всі субсидіанти розраховалися за послуги – це, здебільшого, низька платіжна дисципліна частини незабезпечених людей, які просто використали гроші на інші потреби, грубо кажучи, їх проїли. Але є й інші причини – люди або ще не розібралися, скільки і як мають оплатити, або ж взагалі не звернулися за отриманням коштів.

Управління дебіторською заборгованістю компанії є важливим елементом управління фінансами, і воно має бути спрямоване на оптимізацію розміру підприємства. Дебіторська заборгованість відволікає оборотний капітал від бізнес-циклу та негативно впливає на продажі. З іншого боку, збільшення дебіторської заборгованості може свідчити про збільшення кількості проданих компанією товарів. Занадто великий або занадто малий обсяг шкідливий для компанії. Отже, для досягнення максимального економічного ефекту необхідно розрахувати оптимальну суму дебіторської заборгованості [18].

Відтак, вибір оптимального розміру дебіторської заборгованості КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» та її частки від загальних поточних активів є важливим для діяльності компанії, оскільки це безпосередньо впливає на такі показники, як платоспроможність і ліквідність, а також пов'язані з ними ризики. Процес управління дебіторською заборгованістю заснований на контролі обсягу фінансових потоків всередині підприємства.

Вдосконалення управління дебіторською заборгованістю має бути спрямоване на вирішення таких завдань:

1. Мінімізацію фінансового ризику, пов'язаного з можливими втратами від списання безнадійних боргів, і мінімізація фінансового ризику, пов'язаного з нестачею грошових засобів.
2. Мінімізацію втрат від знецінення непогашених сум через інфляцію;
3. Мінімізацію пасивного доходу через неможливість активного комерційного використання коштів, вкладених у дебіторську заборгованість;
4. Реструктуризація менеджменту за допомогою маркетингу в разі несплати [27].

Оскільки нинішній стан КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» не є задовільним, необхідно вживати багато заходів, ухвалювати обґрунтовані бізнес-рішення, розробляти та реалізовувати інвестиційні проекти модернізації та розвитку. Підвищення ефективності управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» має ґрунтуватися на зменшенні заборгованості споживачів перед підприємством, для чого йому необхідно здійснити низку заходів, зокрема:

1. Заснувати на підприємстві спеціальний підрозділ для роботи з дебіторами;
2. Проаналізувати попит відповідно до умов та обставин у яких він виникає;
3. Досліджувати дані дебіторів для того щоб розробити спеціальні умови взаємовідносин із цими споживачами, визначити ступінь їх платоспроможності та джерела можливих сплат за отримані послуги;
4. Навести лад та забезпечити зрозумілість у системі пільг та субсидій споживачам;
5. Впровадити жорсткіші штрафні санкції за несвоєчасну оплату для підвищення платіжної дисципліни;

6. Розробити мінімальні норми споживання, на які будуть встановлені мінімальні тарифи та призначені пільги і житлові субсидії;

7. Створити реєстр боржників за категоріями споживачів, сумою боргу та станом боргу;

8. Розробити відповідні політики для роботи з кожною групою боржників [51].

До основних функціональних обов'язків підрозділу, що займатиметься зменшенням дебіторської заборгованості варто віднести налагодження співпраці з боржниками. Відтак, політика управління дебіторською заборгованістю КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» повинна передбачати використання низки ряд методів та інструментів управління, застосування яких доцільно використовувати для різних видів заборгованостей із врахуванням характеристик платоспроможності споживачів та особливостей діяльності постачальників послуг (табл. 3.4).

Діяльність відділу по боротьбі з неплатниками має базуватися на впливі на розмір дебіторської заборгованості, відтак до основних завдань цього структурного підрозділу можна віднести:

1. Інформаційно-методичне забезпечення, тобто аналіз стану дебіторської заборгованості;
2. розроблення ефективних схем проведення розрахунків із споживачами послуг;
3. розробку та впровадження системи погашення боргів;
4. запобігання виникненню майбутньої дебіторської заборгованості та зміцнення платіжної дисципліни на КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»;
5. Формування та представлення планів заходів з реструктуризації боргів та коригувань, розроблених у цій сфері;
6. Оцінювання можливостей використання ефективних заходів зменшення дебіторської заборгованості іншими вітчизняними підприємствами галузі та оцінка зарубіжного досвіду.

Таблиця 3. 4 – Методи та інструменти управління дебіторською заборгованістю КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Методи та інструменти управління		Використання в українській практиці
1. Якісний аналіз	- оцінка дебіторів;	Використовується лише невеликою кількістю підприємств. Доцільно застосування на підприємствах галузі з рівнем заборгованості від мінімального до максимального.
2. Планування грошових потоків	- коефіцієнти інкасації;	Дістає розповсюдження на сучасних підприємствах. Рекомендовано використання у регіонах з рівнем заборгованості від мінімального до максимального
3. Фінансові операції	- факторинг; - фортфейтинг;	Мало використовується через великий ризик. Необхідність застосування на підприємствах з середнім та високим рівнем заборгованості.
4. Інструменти управління	- підвищення фінансової дисципліни; - поліпшення претензійної роботи, вживання санкцій; - реструктуризація заборгованості; - вдосконалення розрахунків з постачальниками і покупцями; - використання системи знижок	Доцільність застосування на житловокомунальних підприємствах з різним рівнем заборгованості – від мінімального до максимального

Відповідно до вказаних обставин вважаємо, що КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» може збільшувати свою конкурентоспроможність лише через створення відділу по боротьбі з неплатниками, який займатиметься:

1. врегулюванням цін на теплоносії відповідно до законодавства, розпоряджень місцевої влади та економічно обґрунтованими значеннями;
2. активізацією вчасної оплати за спожиті послуги через створення адміністративних проваджень, залучення Державної виконавчої служби та своєчасних роз'яснювальних робіт;
3. аргументацією перед місцевою владою зменшення кількості пільг та їх розмірів за спожиті послуги;

4. формуванням документів, що врегульовуватимуть питання погашення споживачами накопиченої дебіторської заборгованості.

Сукупність зазначених документів обов'язково має містити:

1. Порядок укладення договору реструктуризації заборгованості між підприємством та споживачем;
2. Порядок встановлення максимально можливої накопиченої споживачем заборгованості;
3. Заходи мотивації споживачів до уникнення простроченої заборгованості;
4. Порядок перегляду надзвичайних ситуацій пов'язаних за споживачами та їх платіжною дисципліною;
5. Порядок встановлення класу ризику клієнта;
6. Процедуру контролю погашення заборгованості;
7. Порядок стягнення простроченої заборгованості та підстави для цього;
8. Виставляння штрафних санкцій, підстава і відповідальні особи.

Оскільки доцільність формування відділу по боротьбі з неплатниками є очевидною сформуємо план заходів щодо створення такого відділу на КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – План заходів щодо формування відділу по боротьбі з неплатниками на КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Найменування та зміст заходу, що пропонується	Відповідальні за реалізацію заходу	Терміни виконання	Витрати, тис. грн.	Економічний та інші види	Примітка
1	2	3	4	5	6
1. Запропоновано ввести в організаційну структуру управління підприємством відділ по боротьбі з неплатниками	Директор підприємства	2 місяці	775000	681,33	Збільшення активності сплати за спожиті послуги на 0,1%
1. Підвищення ефективності використання активів підприємства за рахунок зменшення рівня дебіторської заборгованості	Керівник аналітичного відділу	1 рік	Підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства, що відображається у збільшенні інтегрального показника		
3. Впровадження нових інноваційних технологій ремонту мереж та проведення енергозберігаючих заходів	Головний інженер	1	Відбуваються за рахунок грантів Швейцарії		

Розрахуємо приблизну вартість необхідних ресурсів для створення юридичного відділу (табл. 3.3). Зважимо, що у відділі буде задіяно 2 юристи. При встановленні розмірів їх заробітних плат скористаємося приблизними значеннями заробітних плат до відповідних досвіду та кваліфікації, що пропонуються на відомих сайтах пошуку роботи rabota.ua, jobs.ua, work.ua.

Таблиця 3.3 – Ресурси, необхідні для створення юридичного відділу КП «Вінницьяміськтеплоенерго»

Стаття витрат		Сума, грн
Заробітна плата персоналу (із врахуванням нарахувань)	12 місяців · 2 працівники · 30000 грн	7200000
Оформлення кабінету		5000
Придбання необхідного інвентарю	Меблі – в наявності підприємства Комп'ютери: 2 · 15000 грн	30000
Додаткові витрати		20000
Разом		775000

Отже, витрати на відкриття та утримання юридичного відділу за 1 рік становитимуть приблизно 775000 грн.

За умови успішного функціонування юридичного відділу припустимо він зможе збільшити чистий дохід (виручку) від реалізації товарів, робіт, послуг на 1%, тоді обсяг виручки з врахуванням значень 2023 року становитиме: 923755,0 тис. грн. $\cdot 0,1\% = 9237,55$ тис. грн., що повністю покриває витрати на організацію та створення юридичного відділу, відповідно термін окупності складатиме близько одного року. Це відбуватиметься з врахуванням того, що значна частина боргів ніколи не буде погашена і відноситиметься до сумнівної дебіторської заборгованості.

Проведемо аналіз та оцінимо ефективність запропонованого заходу за такими показниками:

1. Метод розрахунку строку окупності інвестиційного проекту (PP):

$$PP = \frac{IC}{Pk}, \quad (3.1)$$

$$PP = \frac{923755,0}{775000,0} = 1,19.$$

Таким чином, строк окупності проекту зі створення юридичного відділу складатиме близько одного року.

2. Метод розрахунку чистого приведеного ефекту (NPV)

$$NPV = \sum \frac{Pk}{(1-r)} - IC, \quad (3.2)$$

Припустимо, що дисконтування відбувається за ставкою 20%, що є ставкою притаманною для показників економічної діяльності в Україні у 2024 році.

$$NPV = \frac{923755,0}{(1-0,2)} - 775000,0 = 1153919 \text{ грн.}$$

Проект генеруватиме позитивний грошовий потік.

3. Метод розрахунку індексу прибутковості (рентабельності) інвестицій (PI)

$$PI = \frac{Pk}{(1-r)} \div IC, \quad (3.3)$$

$$PI = \frac{923755}{(1 - 0.2)} \div 775 = 1489,9$$

Виявлений проект є вкрай прибутковий, що пояснюється дешевизною запропонованих заходів.

Отже, запропоновані заходи із заснування юридичного відділу на підприємстві, що займатиметься формуванням дебіторської заборгованості є доцільним для впровадження, оскільки дозволить отримати такі переваги:

1. Забезпечить зменшення дебіторської заборгованості за спожиті послуги, що дозволить вчасно підприємству отримувати грошові кошти для закупівлі електроенергії та газу;
2. Покращить платіжну дисципліну на підприємстві;
3. Створить нові робочі місця;
4. Дозволить згенерувати позитивний грошовий потік;
5. Окупиться за строк близько одного року;
6. Виступає вкрай ефективним економічним заходом оскільки характеризується високим індексом прибутковості (рентабельності) інвестицій.

Наслідком функціонування юридичного відділу стане забезпечення оптимального розміру дебіторської заборгованості КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» та її частки від загальних поточних активів, що є важливим для діяльності підприємства, оскільки безпосередньо впливає на такі показники, як платоспроможність і ліквідність, а також пов'язані з ними ризики.

ВИСНОВКИ

1. Дослідження сутності категорії «активи» дозволило встановити, що, активами є це різні види економічних ресурсів підприємства, які використовуються в процесі здійснення господарської діяльності. Вони формуються з конкретною метою здійснення господарської діяльності відповідно до місії та стратегії економічного розвитку суб'єкта господарювання та характеризують основу його економічного потенціалу у вигляді сукупної балансової вартості. Активи підприємства повинні відповідати функціональному напрямку роботи підприємства та обсягу діяльності підприємства. Тільки при такій відповідності вони представляють для підприємства певну цінність, як його економічні ресурси, що призначені для використання у наступному періоді.

2. Управління активами підприємства тісно пов'язане з прийняттям бізнес-рішень, оскільки розмір активів і їх динаміка є важливими критеріями для визначення придатності до використання цих активів. Активи є необхідним елементом господарської діяльності підприємства в усі часи, починаючи з моменту його створення і закінчуючи ліквідацією або реорганізацією. Водночас управління активами має впливати на їх обсяг і структуру, а також на потенційно можливу суму залучених кредитів з метою підвищення ефективності використання та раціоналізації використання вже наявних на підприємстві активів.

3. Дослідження ефективності управління активами підприємства передбачає здійснення його комплексної оцінки, за результатами якої можна визначити результативність управління активами та вчасно відкоригувати проблемні питання у фінансовій політиці управління підприємством. Запропонований метод оцінки ефективності управління активами в межах підприємства використовується в логічній послідовності й передбачає шість етапів, що базуються на основі використання системи коефіцієнтів та

інтегральних показників, які дають можливість визначити економічну ефективність заходів, зазначених у стратегії управління активами конкретного суб'єкта господарювання.

4. КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» - є основним постачальником тепла майже 95 % помешкань міста. Відповідно Статуту КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» є комерційним, діє на принципах повного госпрозрахунку та користується закріпленням за ним комунальним майном на праві господарського відання.

Цінності підприємства КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» базуються на віковому народному досвіді, кращих підприємницьких традиціях та загальнолюдських життєвих принципах. Саме тому, серед основних цінностей підприємства варто відзначити: орієнтованість на замовника, відкритість; професійність і відповідальність; самовдосконалювання; повага.

Основними проблемами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» є: непрозорі процедури формування тарифів, надання послуг низької якості, неефективна система реагування на запити споживачів, низькі обсяги можливого самостійного фінансування підприємством робіт, пов'язаних із обслуговуванням житлового фонду, байдуже ставлення користувачів до послуг із постачання теплоносія до житла, відсутність термомодернізаційних заходів тощо.

5. Аналіз фінансового стану підприємства дозволив встановити такі тенденції господарювання КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»: нерентабельну роботу підприємства за усіма напрямками діяльності, що було забезпечено отриманими збитками; низький рівень ліквідності; погіршення ситуації із фінансової стійкістю та збільшення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування; погіршення ділової активності; існування фінансової нестійкості та постійної потреби у залученні зовнішніх джерел фінансування діяльності.

6. Оцінювання інтегрального показника ефективності управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» засвідчило негативну тенденцію зменшення ефективності використання активів із 1,64 у 2022 році до 1,41 у 2023 році, що є закономірним наслідком попередньо виявлених негативних змін у структурі та обсягах активів підприємства. Таке використання активів в продовж тривалого часу негативно впливає на підприємство і має бути змінено.

7. Питання підвищення ефективності управління активами підприємства було розглянуто відокремлено для необоротних та оборотних активів. Відтак, основними напрямками підвищення ефективності управління необоротними активами є: інтенсифікація використання основних засобів; вчасне оновлення нематеріальних активів; професіоналізм працівників.

Серед основних напрямів підвищення ефективності використання оборотних активів варто відзначити: оптимізацію запасів, ефективне управління кредитами, покращення управління грошовими коштами, збільшення обсягу продажів, раціоналізація витрат, використання факторингу тощо.

8. В якості основного виду робіт із вдосконалення ефективності управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» було запропоновано здійснити заходи з оптимізації рівня та строків погашення дебіторської заборгованості для чого було визначено коло відповідальних осіб та закріплено за ними низку функцій, що сприятиме зменшенню рівня дебіторської заборгованості підприємства.

9. Доведена економічна ефективність запропонованого заходу із заснування юридичного відділу на підприємстві, що займатиметься дебіторською заборгованістю, оскільки дозволить отримати такі переваги: забезпечить зменшення дебіторської заборгованості за спожиті послуги, що дозволить вчасно підприємству отримувати грошові кошти для закупівлі електроенергії та газу, покращить платіжну дисципліну на підприємстві;

створить нові робочі місця, дозволить згенерувати позитивний грошовий потік;, окупиться за строк близько одного року, виступає вкрай ефективним економічним заходом оскільки характеризується високим індексом прибутковості (рентабельності) інвестицій.

Наслідком функціонування юридичного відділу стане забезпечення оптимального розміру дебіторської заборгованості КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго» та її частки від загальних поточних активів, що є важливим для діяльності підприємства, оскільки безпосередньо впливає на такі показники, як платоспроможність і ліквідність , а також пов'язані з ними ризики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Камінська І. М., Дорош В. Ю., Ковальчук А. Ю., Активи підприємства: морфологічний аналіз категорії, склад та класифікація. *Економічний форум*. 2019. №3. С. 136-143.
2. Сердюков К. Г., Андруха К. С. Управління активами та пасивами підприємства в сучасних умовах. URL: <http://dspace.khif.edu.ua/bitstream/handle/123456789/148/Управління%20активами%20та%20пасивами%20підприємств%20в%20сучасних%20умовах.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 15.05.2024).
3. Поліщук М. П., Михайленко П. П. Основи підприємницької діяльності. Житомир: ЖІТІ, 2020. 172 с.
4. Панасовський Ю. В., Семененко Б. А., Теліженко О. М. Оцінка активів підприємства: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2019. 512 с.
5. Олійник Т. О., Мірошніченко О. В. Основні напрями підвищення ефективності управління активами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. №21. С. 73–77
6. Ковальов В. В. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: Велбі. 2021. 304 с.
7. Репіна І. М. Активи підприємства: категоріальний аналіз та систематологія. *Формування ринкової економіки: зб. наук*. 2018. Спец. вип.: Економіка підприємства: теорія і практика: в 2 ч. Ч. II. С. 548–553.
8. Бланк І. А. Управління активами. Київ: Ніка-Центр, Эльга, 2022. 720 с.
9. Іванчук Н. В. Формування активів підприємства. *Наукові записки. Серія «Економіка»*. 2018. Вип. 10. Ч. 2. С. 109–121.
10. Лисевич С. Г. Оцінка стану активів підприємства та управління ними. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.2/206.pdf> (дата звернення 19.05.2024).

11. Чернецька С. А. Значення аналізу активів підприємства. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92982/39-Chernetskaya.pdf?sequence=1> (дата звернення 29.04.2024).
12. Петруня Н. В. Концептуальні підходи до визначення сутності активів підприємств. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 1. С. 120–124. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/konceptualni-pidhodi-do-viznachennya-sutnosti-aktiviv-pidpriemstv.html> (дата звернення 18.05.2024).
13. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент : підручник. 2-ге вид., стер. Київ, 2013. 375 с. URL: https://pidruchniki.com/20080215/finansii/aktiv_i_pidpriyemstva (дата звернення 15.04.2019).
14. Стоянова О. Г. Методологічні основи управління оборотними активами підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 7. С. 7–16.
15. Константюк Н., Когут І. Основні аспекти управління активами підприємства. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/18073/2/ConfFMNES_2016_Konstantiuk_N-Key_aspects_of_enterprise_85-87.pdf (дата звернення 22.04.2024).
16. Сопко В. В., Сопко В. В. Бухгалтерський облік – базовий інструмент державної регулювальної політики. *Наукові записки НаУКМА*. 2020. Том 133. С. 117-125.
17. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник. URL: https://pidruchniki.com/1663111641846/ekonomika/ekonomichniy_analiz (дата звернення 15.04.2024).
- 18.¹ Колодяжна К. С. Управління оборотними коштами торговельних підприємств в сучасних умовах. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 19. С. 89–96.
19. Каціман С. О., Шаманська О. І. Вдосконалення системи управління активами підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 20. С. 357–361.

20. Скоробогатова В.В. Сутність категорії «активи»: аналіз наукових джерел. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2021. № 3 (21). Ч. 2. С. 338–348.
21. Єфіменко В., Тягнирядно Л. Розвиток бухгалтерського обліку в Україні: проблеми теорії та практики. *Бухгалтерський облік та аудит: наук.-практ. журнал*. 2022. № 12. С. 3-12.
22. Закон Азербайджанської Республіки “Про бухгалтерський облік” від 24.03.1995 р. №998. URL: <http://www.zewo.ru/laws/0998.html> (дата звернення 29.04.2024).
23. Закон Естонії “Про бухгалтерський облік” від 01.01.1995 р. URL: <http://www.hot.ee/estonianlegislation/11.htm> (дата звернення 19.04.2024).
24. Закон Республіки Казахстан “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” від 28.02.2007 р. № 234. URL: <http://www.minfin.kz/index.php?uin=1163568134&chapter&lang=rus> (дата звернення 15.04.2024).
25. Закон Республіки Молдова “Про бухгалтерський облік” від 04.04.1995 р. №426-XIII. URL: http://www.lawmoldova.com/laws/rus/buhgalterskom_ucete_ru.txt
26. Закон Туркменістану “Про бухгалтерський облік” від 20.12.1996 р. URL: <http://www.zakonyturkmenistana.narod.ru/buh-uchet.htm> (дата звернення 15.04.20124).
27. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” від 16.06.1999 р. № 996. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 10.05.2024).
28. Репіна І. М. Активи підприємства: категоріальний аналіз та систематологія. Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. 2018. Спец. вип.: Економіка підприємства: теорія і практика: в 2 ч. Ч. II. С. 548–553. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/22404/1/548-553.pdf>. (дата звернення 10.05.2024).

- 29.Бурка О. Ефективне управління активами підприємства та їхній вплив на структуру фінансових ресурсів підприємства. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/32971/2/FMZKPNES_2020_Burka_O-Effective_asset_management_31-34.pdf (дата звернення 10.05.2024).
30. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. 3-тє вид. випр. і доп.К.: Знання, 2020. 483 с.
31. Пюро Б. І. Шірінян Л. В. Стратегія управління активами підприємства *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2021. Т. 29 (68). № 6. С. 78-82.
32. Голдун І. С. Управління оборотними активами підприємств. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/fin-meb/4530-upravlinnya-oborotnimi-aktivami-pidpriemstv.html> (дата звернення 17.05.2024).
33. Олександренко І. Управління активами виробничих підприємств. *Економічний форум*. 2022. №4. С. 108-114.
34. Кос А. М. Управління оборотними активами як складовою потенціалу підприємства. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/129.pdf> (дата звернення 17.05.2024).
35. Перевозова І. В., Павлова Г. Є. Управління оборотними активами підприємства та їх видами. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/325/311> (дата звернення 17.05.2024).
36. Маринович О. О., Шухманн , Основні стратегії фінансування оборотних активів підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. №1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2019/152.pdf (дата звернення 17.05.2024).
37. Олещук М. О. Управління необоротними активами підприємств. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/60.pdf> (дата звернення 24.05.2024).

38. Шматковська Т. О. Деякі аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління необоротними активами підприємства. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153585795.pdf> (дата звернення 22.05.2024).
39. Шматковська Т. О. Раціоналізація організації облікового процесу операцій з основними засобами в аспекті підвищення ефективності використання цих активів на підприємстві. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Економічні науки*. 2022. № 5 (254). С. 124-129.
40. Юрчишена Л. В. Ковальчук І. М. Концептуальні підходи до управління необоротними активами корпоративних підприємств *International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/1844/1/Internauka_%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f%20%d0%ae%d1%80%d1%87%d0%b8%d1%88%d0%b5%d0%bd%d0%b0%2c%20%d0%9a%d0%be%d0%b2%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d1%87%d1%83%d0%ba.pdf (дата звернення 15.05.20124).
41. Вареник В. М., Євтушенко Я. С. Діагностичний аналіз ефективності управління активами підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 1. С. 117–122.
42. Кремень О. І., Мосійчук Р. Л., Кремень В. М. Комплексний аналіз ефективності управління активами підприємства. *Бізнесінформ*. 2019. № 8. С. 202-210
43. Квятковська Л. А., Воробйова Л. Д. Комплексний підхід до оцінки ефективності управління підприємством. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія «Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства». 2023. № 50. С. 67–75.
44. Harrington E. C., Jr. The Desirability Function. *Industrial Quality Control*. 2020. Vol. 21. No. 10. P. 494–498.
45. Берницька Д. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства методом PEST/STEP аналізу *Економічний аналіз*. 2020. Вип. 11. Ч. 2. С. 41-45

46. Болгар Т. М., Кальченко А. О. Шляхи підвищення ефективності управління активами підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 14. С. 765-771.
47. Каціман С. О. Шаманська О. І. Вдосконалення системи управління активами підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2019. Вип. 20. С. 357-397
48. Олійник Л. В. Сучасні підходи до ефективного управління ресурсами та активами підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 4. Т. 2. С. 206–209.
49. Полуянов В. П. Аспекти управління дебіторською заборгованістю підприємств житловокомунальної галузі України в сучасних умовах. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/52193/27-Poluyanov.pdf?sequence=1> (дата звернення 2.06.2024).
50. Польова О. Л. Принципи управління дебіторською заборгованістю аграрних підприємств на регіональному рівні. URL: <http://www.vsau.vin.ua/repository/getfile/1754.pdf>. (дата звернення 2.06.2024).
51. Георгієва А. І. Особливості дебіторської заборгованості підприємств житловокомунального господарства України. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2019. № 1. С. 158–161.

ДОДАТКИ

111

ДОДАТОК А
(обов'язковий)
Протокол перевірки кваліфікаційної роботи
на наявність текстових запозичень

Назва роботи: Удосконалення управління активами підприємства (на прикладі
КП ВМР "Вінницямістеплоенерго")

Тип роботи: бакалаврська кваліфікаційна робота

Підрозділ кафедра ММЕ, факультет МІБ
(кафедра, факультет)

Показники звіту подібності Unischek

Оригінальність 66.8 Схожість 33.2

Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне)

- ☐ Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.
- ☐ Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання.
- ☐ Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Особа, відповідальна за перевірку

(підпис)

Карачина Н.П.
(прізвище, ініціали)

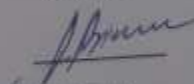
Ознайомлені з повним звітом подібності, який був згенерований системою Unischek щодо роботи.

Автор роботи

(підпис)

Мукоїд Ю.В.
(прізвище, ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Вітюк А.В.
(прізвище, ініціали)

ДОДАТОК Б
(обов'язковий)

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

КП ВМР "Вінницямісьтеплоенерго"

за 2021-2022 роки

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Комунальне підприємство Вінницької міської ради "Вінницькістеплоенерго"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	ВІННИЦЬКА	за ЄДРПОУ	2023 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Комунальне підприємство	за КАТОПГ	33126849
Вид економічної діяльності	Постачання пари, гарячої води та кондиціонованого повітря	за КОПФГ	UA09020030010063857
Середня кількість працівників	883	за КВЕД	150
Адреса, телефон	вулиця 600-річчя, буд. 13, м. Вінниця, Вінницька обл., 21100		35.30
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		551650	
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	99 426	100 339
первісна вартість	1001	100 941	102 089
накопичена амортизація	1002	1 515	1 750
Незаввершені капітальні інвестиції	1005	60 651	73 716
Основні засоби	1010	1 204 492	1 245 496
первісна вартість	1011	3 320 822	3 437 523
знос	1012	2 116 330	2 192 027
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1	1
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	596	596
Усього за розділом I	1095	1 365 166	1 420 148
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	48 640	59 009
виробничі запаси	1101	48 606	58 966
незаввершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	7	-
товари	1104	27	43
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Девізиви переїстрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	314 403	313 428
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	28 221	38 046
у тому числі з податку на прибуток	1136	138	138
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	21 092	21 467
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	26 570	68 001
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	26 570	68 001
Витрати майбутніх періодів	1170	23	96
Частка переїстрахування у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	77 249	105 945
Усього за розділом II	1195	516 200	605 992
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 881 366	2 026 140

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	813 871	978 381
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1403	901 935	901 788
Додатковий капітал	1410	317 161	324 275
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(875 685)	(1 088 192)
Неоплачений капітал	1425	(8 595)	(19 208)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	1 148 687	1 097 044
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	3 152	3 049
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань		-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дисконту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	3 152	3 049
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	504 113	759 090
розрахунками з бюджетом	1620	1 038	1 307
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	2	4
розрахунками з оплати праці	1630	451	-1 004
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	11 958	24 960
Доходи майбутніх періодів	1665	694	694
Відстрочені комерційні доходи від нерестрахованих	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	211 271	140 987
Усього за розділом III	1695	729 527	926 047
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста кількість активів незалежного пенсійного фонду	1800	-	-
Пасив	1900	1 881 366	2 026 140

Керівник:

Головний бухгалтер:

БІЛІК
МАКСИМ
СЕРГІЙОВИЧ
ЕП
Світлана
Юрївна

Білік Максим Сергійович

Блихарчук Світлана Юрївна

¹ Категорії територіально-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначення в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **Комунальне підприємство Вінницької міської ради
"Вінницькістеплоенерго"**

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2023	01	01
33126849		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 002 597	878 368
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 284 937)	(1 269 835)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	-	-
збиток	2095	(282 340)	(391 467)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	195 254	306 106
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(27 829)	(28 407)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(85 047)	(128 756)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(199 962)	(242 524)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	3 272	698
Інші доходи	2240	5 795	2 217
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(286)	(1 160)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(21 326)	(6 156)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(212 507)	(246 925)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(212 507)	(246 925)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(212 507)	(246 925)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	787 019	819 172
Витрати на оплату праці	2505	164 349	143 538
Відрахування на соціальні заходи	2510	34 606	30 468
Амортизація	2515	132 788	125 735
Інші операційні витрати	2520	279 051	308 085
Разом	2550	1 397 813	1 426 998

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивиденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

МАКСИМ
СЕРГІЙОВИЧ
БІЛІК
Світлана
Юрївна

Білик Максим Сергійович

Бляхарчук Світлана Юрївна

Підприємство	Комунальне підприємство Вінницької міської ради "Вінницькісвітлоенерго"	Дата (рік, місяць, число)	2024	01	01
Територія	Вінниця	за ЄДРПОУ	33156849		
Організаційно-правова форма господарювання	комунальне підприємство	за КОПФГ	130		
Вид економічної діяльності	Постачання пара, гарячої води та кондиціонованого повітря	за КОМД	35.30		
Середня кількість працівників	890				
Адреса, телефон	вулиця 600-річчя, буд. 13, м. Вінниця, Вінницька обл., 21100		331630		
Односторонній звіт: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (пробити позначку "у" у відповідній колонці):					
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код раєкс	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	100 339	149 259
первісна вартість	1001	102 089	152 217
накопичена амортизація	1002	1 750	2 958
Незавершені капітальні інвестиції	1005	73 716	85 786
Основи засоби	1010	1 345 496	999 996
первісна вартість	1011	3 437 323	8 530 157
знош	1012	2 192 027	5 530 563
Інвестиційно нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомість	1016	-	-
знош інвестиційної нерухомість	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1	1
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у акціонарних страхових резервах фондів	1065	-	-
Інші оборотні активи	1090	596	596
Усього за розділом I	1095	1 420 148	1 135 638
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	59 009	80 932
виробничі запаси	1101	58 906	80 914
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	2
товари	1104	43	16
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Датуми переуступлення	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	313 428	358 433
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	38 046	52 857
у тому числі з податку на прибуток	1136	138	138
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155	22 471	17 943
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	68 001	43 432
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	68 001	43 432
Витрати майбутніх періодів	1170	96	100
Частка порестрахованих у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших спеціальних резервів	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	105 945	139 677
Усього за розділом II	1195	606 996	693 374
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 027 144	1 929 012

Посив	Код радіо	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	978 381	1 007 735
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	29 354
Капітал у дооцінках	1405	901 788	802 309
Додатковий капітал	1410	324 275	381 329
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (зокрема збиток)	1420	(1 088 192)	(1 274 413)
Неоплачений капітал	1425	(19 208)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	1 097 044	916 960
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	3 049	3 123
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	180 166
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Безгодівня допомоги	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитка або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Презонний фонд	1545	-	-
Резерв на виплату довго-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	3 049	183 289
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:	1610	-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1611	-	-
товари, роботи, послуги	1615	759 690	629 690
розрахунками з бюджетом	1620	1 307	2 636
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	4	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	17
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	24 969	34 634
Доходи майбутніх періодів	1665	694	562
Відстрочені комісійні доходи від порестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	130 987	181 204
Усього за розділом III	1695	927 051	848 763
IV. Зобов'язання, пов'язані з оборотними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Усього за розділом IV	1700	-	-
Усього за розділом IV	1800	-	-
Баланс	1900	2 027 144	1 929 012

Керівник
Головний бухгалтер

Білик Максим Сергійович

Блахарчук Світлана Юріївна

1. Класифікація здійснена за територіальними одиницями територіальних громад.

2. Назначення в порядку статистичного центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство **Комунальне підприємство Вінницької міської ради
"Вінницьке міське електромережне"**

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2024	01	01
33126849		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	923 755	1 002 597
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 312 517)	(1 284 937)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	-	-
збиток	2095	(388 762)	(282 340)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	322 415	195 254
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(35 671)	(27 829)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(7 697)	(85 047)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(109 715)	(199 962)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	149 688	3 272
Інші доходи	2240	687 294	5 795
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(163)	(286)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(913 325)	(21 326)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(186 221)	(212 507)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від притриманої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(186 221)	(212 507)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(99 479)	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(99 479)	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(99 479)	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(285 700)	(212 507)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	799 553	787 019
Витрати на оплату праці	2505	195 829	164 349
Відрахування на соціальні заходи	2510	35 780	34 606
Амортизація	2515	115 679	132 788
Інші операційні витрати	2520	209 044	279 051
Разом	2550	1 355 885	1 397 813

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

БІЛІК
МАКСИМ
СЕРГІЙОВИЧ
Світлана
Юрієна

Білик Максим Сергійович

Білик Максим Сергійович

ДОДАТОК В
(обов'язковий)

ІЛЮСТРАТИВНА ЧАСТИНА

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА
(НА ПРИКЛАДІ КП ВМР "ВІННИЦЯМІСЬТЕПЛОЕНЕРГО")

Таблиця 1 – Мета, об'єкт, предмет та завдання роботи

Мета роботи	дослідження теоретичних основ управління активами підприємства та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності використання активів підприємства.
Об'єкт дослідження	процес формування ефективного управління активами на КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго».
Предмет дослідження	теоретико-методичні та прикладні аспекти забезпечення ефективності управління активами підприємства на прикладі КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»
Завдання дослідження	- розглянути поняття активів підприємства та їх класифікацію; - дослідити теоретичні аспекти управління активами підприємства; - розкрити методичні аспекти оцінювання ефективності використання активів підприємства; - охарактеризувати загальні особливості діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»; - провести аналізування динаміки основних економічних показників діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»; - оцінити ефективність використання активів підприємства КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»; - розкрити напрями розвитку системи управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»; - розробити заходи підвищення ефективності управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»; - оцінити економічний ефект від запровадження запропонованих заходів підвищення ефективності управління активами КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго».

Таблиця 2 – Морфологічний аналіз категорії «активи підприємства»

Автор (и)	Трактування категорії	Ключовий підхід
Як об'єкт власності		
Сердюков К.Г., Андруха К.С.	Активи підприємства – це ресурси, які створюються під час заснування суб'єкта господарювання, надходять до підприємства через господарську діяльність, стають доступними для використання підприємством та збільшують майбутні економічні вигоди [2]	Ресурси, що були сформовані під час створення підприємства
Як об'єкт управління		
Шелудько В.М.	Активи підприємства – це майно в його матеріальній і нематеріальній формах, придбане підприємством за рахунок власних або залучених ресурсів, що перебувають у його розпорядженні та призначені для використання у фінансово-господарській діяльності з метою отримання прибутку [13]	Майно підприємства в його матеріальній і нематеріальній формах.
Як об'єкт інвестування		
Мних Є.В.	Активи підприємства – це засоби суб'єкта господарювання, які потрібні для його функціонування у різних формах діяльності з метою одержання прибутку [17]	Засоби суб'єкта господарювання.
Як цінність		
Скоробогатова В.В.	Активи – це сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей підприємства, які мають грошову оцінку, а також вартостей, у вигляді зносу, резерву, гудвілу тощо, формування та використання яких призведе до отримання економічних вигод у майбутньому [20]	Сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей підприємства.
Як об'єкт обліку		
Ковалев В.В., Патров В.В.	Активи – величина витрат підприємства, яка утворилася в результаті попередніх операцій та фінансових угод, і понесених ним витрат заради можливих майбутніх доходів [21]	Величина витрат підприємства

Рисунок 1 – Склад активів підприємства

Рисунок 2 – Завдання управління активами підприємства

Рисунок 3 – Етапи управління активами підприємств

Таблиця 3 – Узагальнення результатів PEST аналізу КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Фактори макросередовища	Стан фактора	Тенденції розвитку фактора	Фактори макросередовища Характер впливу	Ступінь впливу	Можливі дії організації
1	2	3	4	5	6
Політичні фактори					
1. Орієнтація на ринкове регулювання економіки	Ринкове регулювання економіки	Мінімальний вплив держави	«+» можливості щодо вибору сфери господарської діяльності.	+4	Розробка нових напрямів діяльності.
2. Створення в органах державної влади угруповань	Значна кількість державних угруповань	Вплив угруповань на розробку політичного курсу і законодавства держави	«+» можливості покращення політичного курсу країни, що позитивно відобразиться в діяльності підприємства	+3	Стимулювання участі в політиці осіб, які представляють інтереси підприємств
3. Політика держави в підготовці кадрів для галузі	Недостатня кількість необхідних кадрів	Зростання пропозиції необхідних спеціалістів на ринку праці	«+» підготовка більшої кількості висококваліфікованих кадрів для галузі	+1	Інвестування в молодих абітурієнтів для одержання в майбутньому висококваліфікованих кадрів
Економічні фактори					
1.Рівень інфляції	Значний (5% на місяць)	Можлива стабілізація	«-» знецінення грошей, які є на підприємстві; «+» при виплатах по кредитах; «+» можливість отримання обігових грошових коштів при використанні різниці щодо курсу долара.	+2	Спрямованість на підтримання купівельної спроможності заощаджень
2.Скорочення доходів споживачів	12% за останній квартал	Тенденції невизначені	«-» зниження попиту на продукцію, скорочення обсягу виробництва продукції й надання послуг	+4	Скорочення обсягу виробництва, диверсифікація
3.Дефіцит державного бюджет	Скорочення чи припинення дотацій	Можливість підвищення дотацій	«-» скорочення дотацій «+» можливість надання дотацій	+2	Проведення різних соціальних програм, що сприяє наданню дотацій

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5	6
Соціальні фактори:					
1.Зростання соціальних вимог населення	Зміна смаків і уподобань	Можливе зменшення	«-» зростання соціальних витрат за рахунок інвестиційно-інноваційних	+1	-
2. Зниження рівня освіти	Проблеми освоєння нових технологій	Освоєння нових технологій робітниками	«-» додаткові витрати на перекваліфікацію робітників; «+» здобуття досвіду і вищої кваліфікації персоналу	+1	Підвищення рівня витрат на професійну підготовку кадрів.
Технологічні фактори					
1. НТП у сфері виробництва	Швидкі темпи науковотехнічних змін	Поява нових матеріалів, обладнання, технологій	«+» підвищення позицій на ринку за рахунок нових технологій «-»значні капіталовкладення у ноу-хау	+1	Вкладання коштів у ноу-хау й оновлення потужностей підприємств.
2. Розробка і впровадження нових технологій	Оновлення технологій на підприємстві	Подальше впровадження нових технологій відповідно до потреб підприємства	«+» покращення процесу виробництва, підвищення якості продукції "-» швидкий моральний знос технології та недостатність фінансування для її заміни	+3	Вкладання коштів у впровадження нових технологій Маркетингові дослідження
Правові фактори					
1. Розвиток законодавства з питань регулювання підприємницької діяльності	Прийняття нормативних актів, які послаблюють становище підприємства	Неможливість передбачення прийняття законодавчих актів і їх впливу на	«-» знижуються доходи підприємств «+» слугують регуляторами для всіх підприємств у галузі і загалом	+2	
2.Нормативно-правова база	Недосконала нормативно- правова база	Можливі тенденції покращення	«-» загроза неправочинного ведення підприємницької діяльності	+1	
Демографічні фактори					
1.Міграція населення	Відтік висококваліфікованих кадрів за кордон	Зростаюча тенденція	«-» зменшення на ринку праці кількості висококваліфікованих спеціалістів	+2	Стимулювання висококваліфікованих спеціалістів різними преміями, надбавками
2.Скорочення чисельності населення в регіоні	Зменшення населення	Збільшення смертності	«-» можливе зниження споживчої аудиторії	+1	Надання пільг багатодітним матерям

Таблиця 5 – SWOT-аналіз розвитку КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Сильні сторони (S)	Можливості (O)
1. Стабільний і високий попит на послуги, оскільки вони належать до важливих товарів; 2. Масові технологічні інновації, які можуть бути застосовані в житловому будівництві та комунальних послугах; 3. Державне фінансове та методичне забезпечення реалізації інвестиційних проектів;	1. Підвищення кваліфікації працівників; 2. Удосконалення системи менеджменту; 3. Поліпшення фінансування та ціноутворення; 4. Впровадження ресурсозберігаючих заходів; 5. Реалізація програм оновлення основних фондів; 6. Розвиток конкуренції в багатьох підгалузях;
Слабкі сторони (W)	Загрози (T)
1. Висока зношеність основних фондів житлово-комунального господарства та низька ефективність; 2. Недофінансування житлово-комунальних послуг за існуючої тарифної структури; 3. Низька якість послуг, що надаються; 4. Реальні доходи населення зростають повільно;	1. Уповільнення або зниження темпів зростання доходів населення; 2. Збільшення амортизації основних засобів; 3. Збільшення аварійності на об'єктах інфраструктури внаслідок сильного зносу основних засобів; 4. Перешкоджання змінам мешканцям території, яка обслуговується підприємством.

Таблиця 6 – Основні фінансові показники виробничо-господарської діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Показники	2022 р.	2023 р.	Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Сума, тис. грн.	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції	1002597,0	923755,0	-78842,0	-7,86
Собівартість реалізованої продукції	1284937,0	1312517,0	27580,0	2,15
Валовий прибуток	-282340,0	-388762,0	-106422,0	37,69
Фінансовий результат від операційної діяльності	-199962,0	-109715,0	90247,0	-45,13
Чистий прибуток	-212507,0	-186221,0	26286,0	-12,37

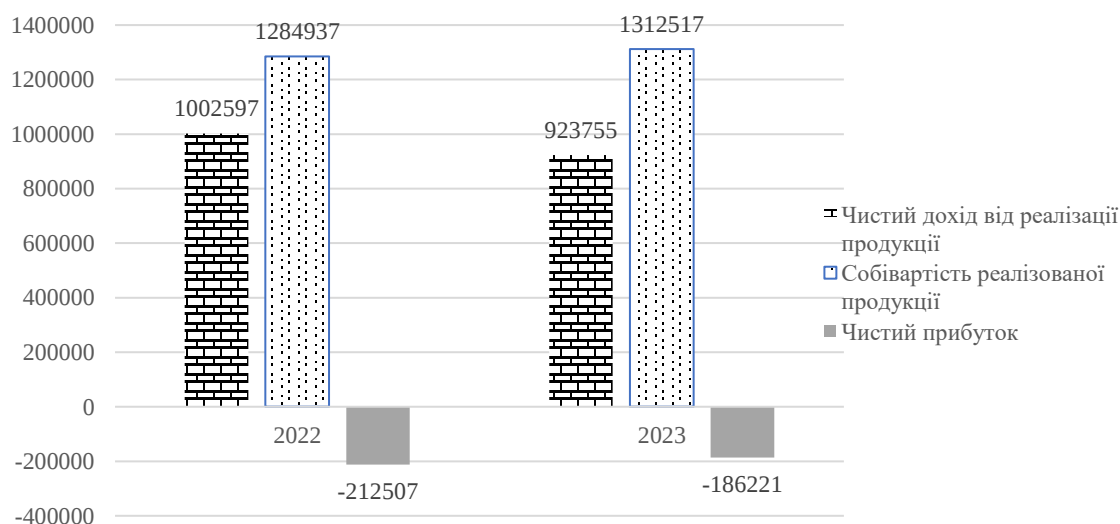

Рисунок 4 – Динаміка основних показників ефективності діяльності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Таблиця 7 – Аналіз показників рентабельності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Показники	Алгоритм розрахунку	Роки		Абс. відх.	Темп приросту, %
		2022	2023		
1. Рентабельність активів, %	ЧП/Ас*100%	-10,88	-9,41	1,5	-13,51
2. Рентабельність необоротних активів, %	ЧП/НАс*100%	-15,26	-14,02	1,2	-8,13
3. Рентабельність оборотних активів, %	ЧП/ОАс*100%	-16,72	-28,64	-11,9	71,29
4. Рентабельність власного капіталу (рівень фінансової рентабельності), %	ЧП/ВКс*100%	-18,93	-18,49	0,4	-2,32
5. Рентабельність позикового капіталу, %	ЧП/ПКс*100%	-25,58	-19,18	6,4	-25,02
6. Рентабельність обороту, %	ЧП/ЧД*100%	-21,20	-20,16	1,0	-4,91

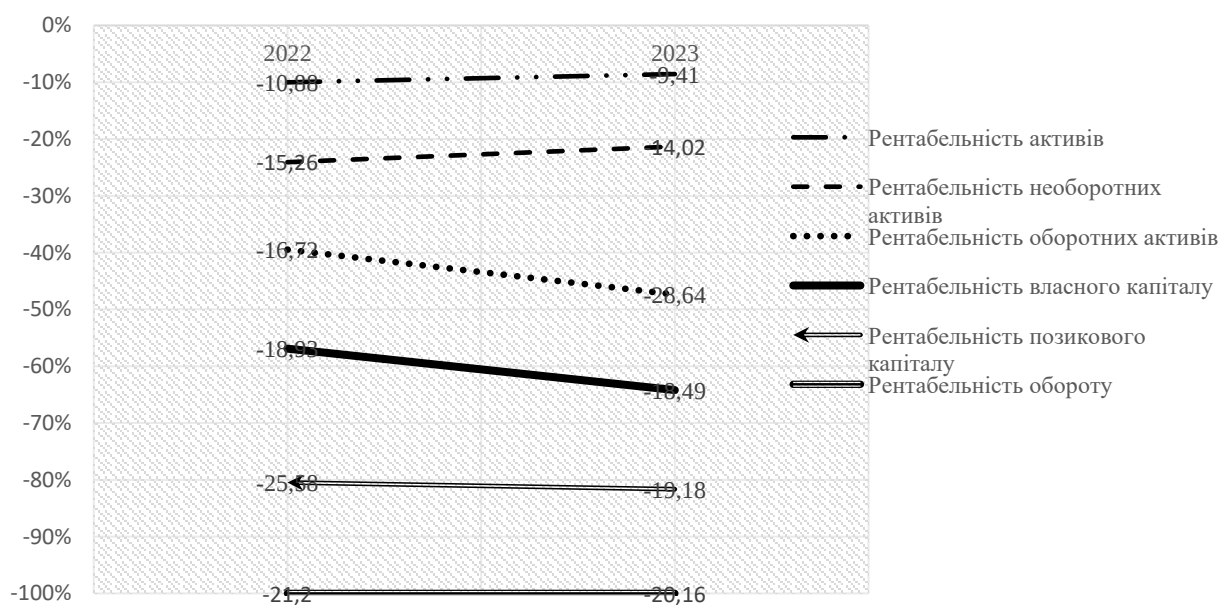

Рисунок 5 – Динаміка показників рентабельності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Рисунок 6 – Структура витрат
КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»
у 2022 році

Рисунок 7 – Структура витрат
КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»
у 2023 році

Таблиця 8 – Структура та динаміка чисельності, середньомісячної заробітної плати одного працівника та витрат на оплату праці

Показник	2022 р.	2023 р.	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне, %
Середньооблікова кількість працівників, всього	883	890	7,0	0,79
Директор	1	1	0,0	0,00
Адміністративно-управлінський персонал	247	247	0,0	0,00
Робітники	635	653	18,0	2,83
Фонд оплати праці, тис. грн.	164349,0	195829,0	31480,0	19,15
Середньомісячна заробітна плата, грн.	15,51	18,34	2,8	18,25

Таблиця 9 – Динаміка коефіцієнтів ліквідності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Коефіцієнт	Алгоритм розрахунку	Роки		Абсолютне відхилення
		2022	2023	
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(ОА – 3)/ПЗ	0,61	0,65	0,04
Коефіцієнт покриття	ОА/ПЗ	0,68	0,73	0,05
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	ГК/ПЗ	0,06	0,06	0,00
Частка власного оборотного капіталу в покритті запасів	ВОК/З	-5,01	-4,59	0,42

Таблиця 10 – Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Коефіцієнт	Алгоритм розрахунку	Роки		Абс. відх.	Темп приросту, %
		2022	2023		
Коефіцієнт фінансової автономії	$\frac{ВК}{Баланс}$	0,57	0,51	-0,06	-10,53
Коефіцієнт фінансової заборгованості	$\frac{\Sigma \text{Зобов'язань}}{\text{Активи}}$	0,61	1,12	0,51	83,61
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	$\frac{ВК + ДЗК}{\text{Активи}}$	0,76	0,55	-0,21	-27,63

Таблиця 11 – Динаміка коефіцієнтів ділової активності КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

Коефіцієнт	Роки		Абс. відх.	Темп приросту, %
	2022	2023		
1. Коефіцієнт оборотності активів	0,51	0,47	0,0	-7,84
2. Період обороту активів, дн.	706	766	60,0	8,50
3. Коефіцієнт оборотності запасів	23,87	18,76	-5,1	-21,41
4. Період обороту запасів, дн.	15	19	4,0	26,67
5. Коефіцієнт оборотності ПДЗ	3,19	2,75	-0,4	-13,79
6. Період обороту ПДЗ, дн.	113	131	18,0	15,93
7. Довжина операційного циклу, дн.	128	150	22,0	17,19
8. Коефіцієнт оборотності ПКЗ	1,55	1,48	-0,1	-4,52
9. Період обороту ПКЗ, дн.	232	243	11,0	4,74
10. Довжина фінансового циклу, дн.	360	393	33,0	9,17

Таблиця 11 – Динаміка коефіцієнтів платоспроможності КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Коефіцієнт	Роки		Абс. відх.	Темп приросту, %
	2022	2023		
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	0,57	0,51	-0,06	-10,53
Коефіцієнт фінансування	0,09	1,04	0,95	1055,56
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	-5,01	-4,59	0,42	-8,38
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,24	-0,32	-0,08	33,33

Таблиця 12 – Аналіз складу, структури та динаміки активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Показники	2022 р.		2023 р.		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1. Необоротні активи	1392657,0	25,50	1327893,0	34,14	-64764,0	-4,65
1.1. Нематеріальні активи	998883,0	18,29	124799,0	3,21	-874084,0	-87,51
1.2. Основні засоби	1224994,0	22,43	1122746,0	28,86	-102248,0	-8,35
1.3. Незавершені капітальні інвестиції	67184,0	1,23	79751,0	2,05	12567,0	18,71
1.4. Інвестиційна нерухомість	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
1.5. Довгострокові фінансові інвестиції	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
1.6. Гудвіл	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
2. Оборотні активи	1271170,0	23,27	650185,0	16,71	-620985,0	-48,85
2.1. Запаси	53825,0	0,99	69971,0	1,80	16146,0	30,00
2.2. Дебіторська заборгованість	313917,0	5,75	335931,0	8,64	22014,0	7,01
2.3. Грошові кошти	47286,0	0,87	55717,0	1,43	8431,0	17,83
2.4. Витрати майбутніх періодів	60,0	0,00	98,0	0,00	38,0	63,33
2.5. Інші оборотні активи	91597,0	1,68	122811,0	3,16	31214,0	34,08

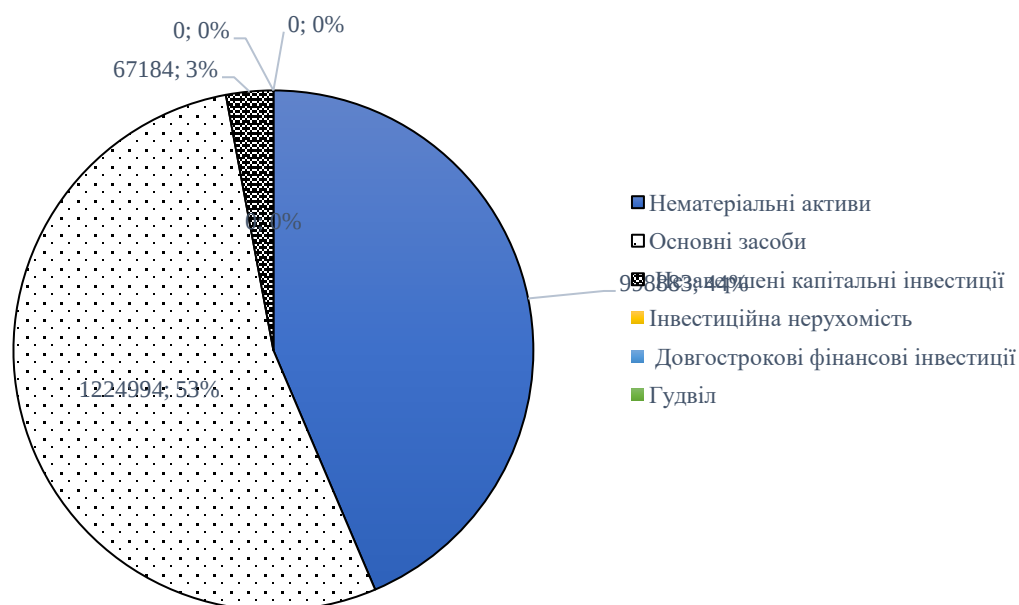

Рисунок 8 – Структура необоротних активів КП ВМР
«Вінницяміськтеплоенерго» у 2022 році

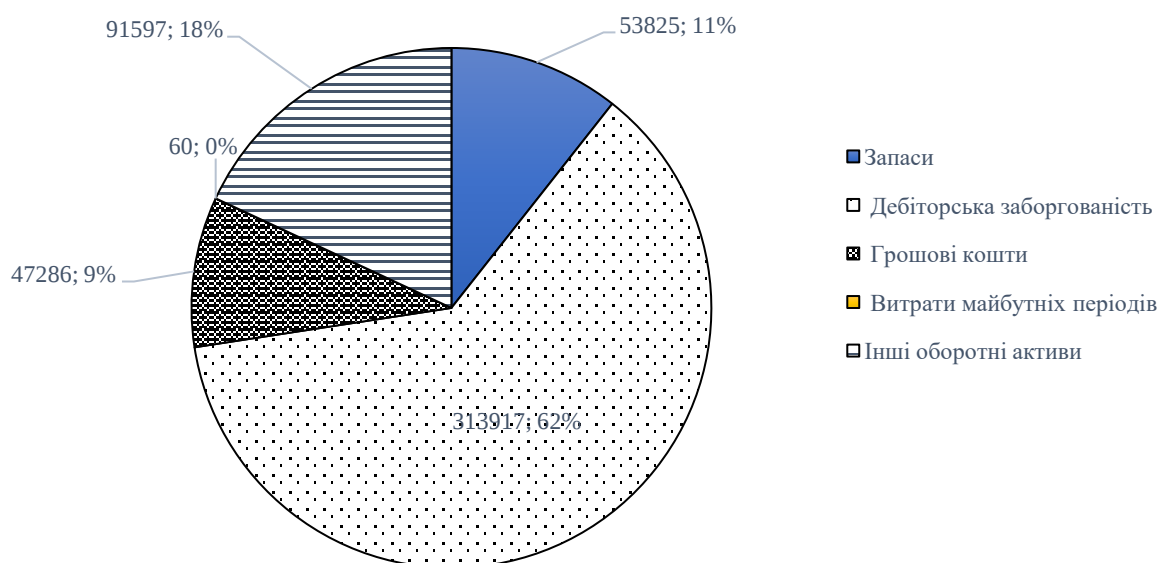

Рисунок 9 – Структура оборотних активів КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»
у 2022 році

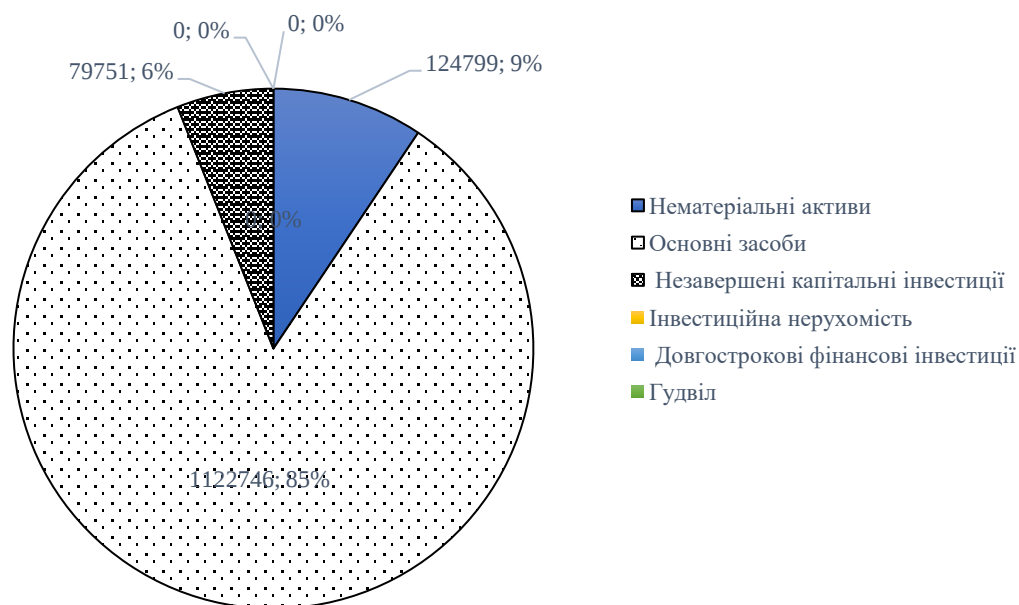

Рисунок 10 – Структура необоротних активів КП ВМР
«Вінницяміськтеплоенерго» у 2023 році

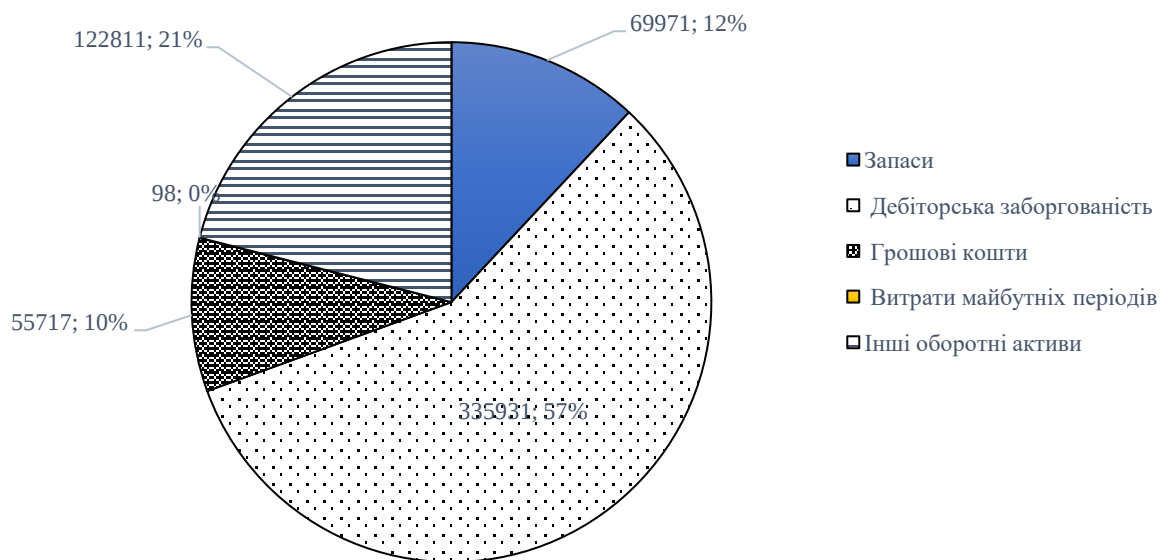

Рисунок 11 – Структура оборотних активів КП ВМР
«Вінницяміськтеплоенерго» у 2023 році

Таблиця 13 – Інтегральні показники ефективності управління активами КП
ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Показник	2022 р.	2023 р.
I. Необоротні активи		
1. Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,10	0,11
2. Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,10	0,10
3. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,64	0,77
4. Фондовіддача	0,82	0,82
5. Коефіцієнт придатності основних засобів	0,36	0,23
6. Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,81	0,24
7. Рентабельність основних засобів	-17,34	-16,59
8. Рівень ефективності використання основних засобів	-0,17	-0,17
Інтегральний показник ефективності управління необоротними активами	0,00	0,00
II. Оборотні активи		
1. Коефіцієнт покриття	0,68	0,73
2. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	-5,01	-4,59
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,24	-0,32
4. Коефіцієнт оборотності активів	0,51	0,47
5. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,55	1,48
6. Період інкасації (погашення) кредиторської заборгованості	232	243
7. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,19	2,75
8. Період інкасації (погашення) дебіторської заборгованості	113	131
9. Коефіцієнт оборотності запасів	23,87	18,76
10. Середній термін обертання запасів	15	19
11. Рентабельність оборотних активів	-16,72	-28,64
12. Рентабельність реалізації	-21,20	-20,16
13. Коефіцієнт інкасації дебіторської заборгованості як частка надходжень у поточному періоді коштів від заборгованості певного періоду щодо обсягу реалізації періоду виникнення заборгованості	0,31	0,36
Інтегральний показник ефективності управління оборотними активами	0,87	0,82
$S_{oa} = \sqrt[21]{A_8 \cdot A_9 \cdot \dots \cdot A_{21}},$		
Інтегральний показник ефективності управління активами	1,64	1,41
$S_a = \sqrt[2]{S_{na} \cdot S_{oa}},$		

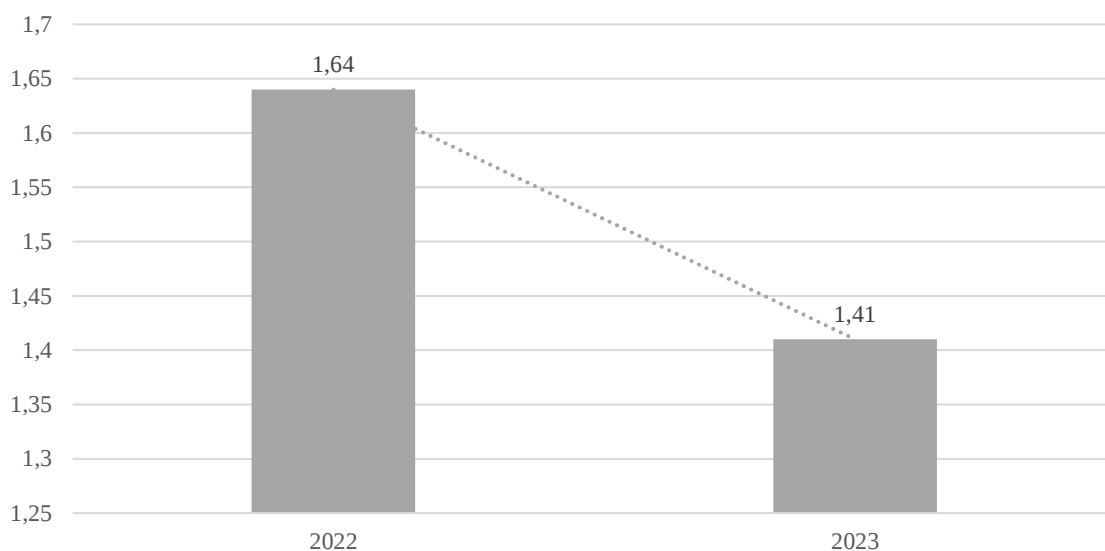

Рисунок 12 – Зміна інтегрального показника ефективності управління активами КП ВМР «Вінницьяміськтеплоенерго»

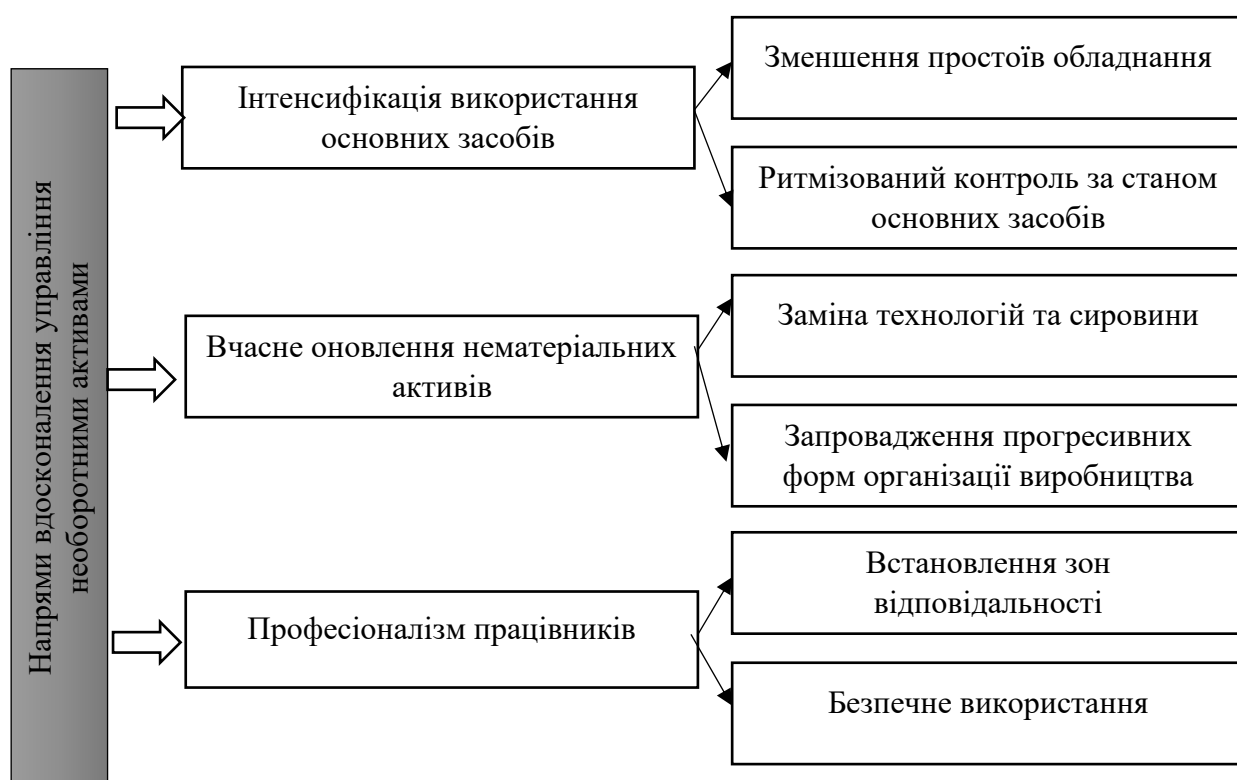

Рисунок 13 – Основні напрями вдосконалення управління необоротними активами

Таблиця 14 – Встановлення відповідальних осіб за поліпшення стану оборотних активів КП ВМР "Вінницяміськтеплоенерго"

Завдання	Відповідальна особа
Удосконалення управління дебіторською діяльністю	
Вдосконалити кредитну політику і грошові розрахунки	Фінансовий директор
Впровадити заходи стимулювання розрахунків по факту	Керівник відділу збуту
Забезпечити ефективний контроль розрахунків	Керівник плановоекономічного відділу
Удосконалення управління кредиторською заборгованістю	
Розробити календар платежів та забезпечити його виконання	Керівник плановоекономічного відділу, фінансовий директор
Застосувати альтернативні джерела фінансування діяльності	Фінансовий директор
Стимулювати збут і нарощувати обсяги власних грошових коштів	Керівник відділу збуту
Удосконалення управління фінансуванням діяльності	
Вибір оптимальної стратегії фінансування оборотних активів	Фінансовий директор
Забезпечення прийняттого обсягу, структури і рентабельності власних оборотних коштів	
Забезпечення платоспроможності	

Таблиця 15 – План заходів щодо формування відділу по боротьбі з неплатниками на КП ВМР «Вінницяміськтеплоенерго»

Найменування та зміст заходу, що пропонується	Відповідальні за реалізацію заходу	Терміни виконання	Витрати, тис. грн.	Економічний та інші види	Примітка
1	2	3	4	5	6
1. Запропоновано ввести в організаційну структуру управління підприємством відділ по боротьбі з неплатниками	Директор підприємства	2 місяці	775000	681,33	Збільшення активності сплати за спожиті послуги на 0,1%
3. Підвищення ефективності використання активів підприємства за рахунок зменшення рівня дебіторської заборгованості	Керівник аналітичного відділу	1 рік	Підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства, що відображається у збільшенні інтегрального показника		
3. Впровадження нових інноваційних технологій юридичного забезпечення ремонту мереж та проведення енергозберігаючих заходів	Працівники юридичного відділу	1	Відбуваються за рахунок грантів Швейцарії		

Таблиця 16 – Ресурси, необхідні для створення юридичного відділу КП «Вінницьяміськтеплоенерго»

Стаття витрат		Сума, грн
Заробітна плата персоналу (із врахуванням нарахувань)	12 місяців · 2 працівники · 30000 грн	7200000
Оформлення кабінету		5000
Придбання необхідного інвентарю	Меблі – в наявності підприємства Комп'ютери: 2 · 15000 грн	30000
Додаткові витрати		20000
Разом		775000

1. Строку окупності інвестиційного проекту (PP):

$$PP = \frac{923755,0}{775000,0} = 1,19.$$

2. Чистий приведений ефект (NPV):

$$NPV = \frac{923755,0}{(1-0,2)} - 775000,0 = 1153919 \text{ грн.}$$

4. Індекс прибутковості (рентабельності) інвестицій (PI):

$$PI = \frac{923755}{(1 - 0.2)} \div 775 = 1489,9.$$